

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

MAGISTRSKO DELO

VLASTA PEZDIRC

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Magistrski študij

Kineziologija

**ŠPORTNA AKTIVNOST IN SPREMLJANJE ŠPORTNIH
DOGODKOV DIJAKOV IN DIJAKINJ BELOKRANJSKIH
SREDNJIH ŠOL**

MAGISTRSKO DELO

MENTOR

doc. dr. Blaž Jereb

SOMENTOR

doc. dr. Bojan Leskošek

Avtorica dela

VLASTA PEZDIRC

Ljubljana, 2013

Ko hodiš, pojdi zmeraj do konca

Spomladi do rožne cvetice,
poleti do zrele pšenice,
jeseni do polne police,
pozimi do snežne kraljice,
v knjigi do zadnje vrstice,
v življenju do prave resnice,
v sebi do rdečice čez eno in drugo lice.

A če ne prideš ne prvič ne drugič
do krova in pravega kova
poskusi:
vnovič
in zopet
in znova.

(Tone Pavček)

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mentorju doc. dr. Blažu Jerebu in somentorju doc. dr. Bojanu Leskošku za strokovno usmerjanje pri nastajanju magistrskega dela. Hvala Heleni Vukšinič za korektno opravljeno lektoriranje. Hvala Marjeti Kočever za prevod izvlečka v angleški jezik. Hvala sodelavcem za pomoč pri anketiranju. In nenazadnje hvala vsem dijakinjam in dijakom, ki so sodelovali pri izpolnjevanju ankete.

Hvala vsem, ki ste verjeli, da zmorem.

Ključne besede: dijaki, dijakinje, športni dogodki, motivi, športna aktivnost

ŠPORTNA AKTIVNOST IN SPREMLJANJE ŠPORTNIH DOGODKOV DIJAKOV IN DIJAKINJ BELOKRANJSKIH SREDNJIH ŠOL

Vlasta Pezdirc

IZVLEČEK

Magistrska naloga temelji na raziskavi, ki je bila narejena na vzorcu 268 dijakinj in 146 dijakov, ki so v šolskem letu 2011/12 obiskovali enega izmed srednješolskih programov v Beli krajini.

Namen raziskave je bil analizirati športno aktivnost dijakov in dijakinj, ugotoviti, v kolikšni meri in preko katerega medija spremljajo športne dogodke, in kateri so motivi, zaradi katerih spremljajo športne dogodke. Z retestom smo preverili zanesljivost in interno konsistentnost vprašalnika o spremljanju športnih dogodkov. Želeli smo ugotoviti tudi, ali med vsemi temi spremenljivkami obstajajo kakšne povezave in ali so med spoloma razlike. Za obdelavo podatkov vprašalnika o času spremljanja športnih dogodkov smo uporabili analizo glavnih komponent. Vprašalnik o motivih za spremljanje športnih dogodkov smo obdelali s faktorsko analizo. Uporabili smo metodo glavnih osi in rotacijo Varimax.

Ugotovljena je velika verjetnost, da bodo mladi, ki so športno aktivni in ki z zanimanjem spremljajo šport, to počeli v obdobju odraslosti in v zrelejših letih. Rezultati kažejo, da v športni aktivnosti in spremljanju športnih dogodkov obstajajo določene razlike med spoloma.

Key words: students, sports events, motives, sports activities

SPORTS ACTIVITY AND WATCHING SPORTS EVENTS BY BELA KRAJINA SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Vlasta Pezdirc

ABSTRACT

This master's thesis is based on the research carried out on a sample of 268 female students and 146 male students, who attended one of the secondary programmes in Bela krajina (Slovenia) in the school year 2011/12.

The aim of this research was to analyse students' sports activities, to find out to which extent and by which medium they follow sports events and what are their motives for their habits. The reliability and the internal consistency of the questionnaire about the students' attitude towards sports events were checked by means of a retest. We wanted to work it out, whether all these variables are linked or not, and if any differences according to the gender could be stated. To process the questionnaire data on the time of watching sports events the analysis of main components was applied. The questionnaire about the motives for watching sports events was processed by a factor analysis. We used the method of principal axes and the rotation Varimax.

This survey proves a great possibility that young people who attend sports activities and are interested in watching sports, will do the same later in their adult and middle age. The results show that there are some differences in attending sports activities and watching sports events between the two genders.

Kazalo

1	Uvod	9
1.1	Vloga šole pri oblikovanju pozitivnega odnosa mladine do športne dejavnosti	9
1.2	Pomen rednega gibanja za otroke in mladostnike	10
1.3	Odnos otrok in mladostnikov do gibanja	11
1.4	Mladostniki in adolescenca	12
1.4.1	Značilnosti adolescence	13
1.4.2	Telesni razvoj	14
1.4.3	Čustveni razvoj	15
1.4.4	Psihološke potrebe mladostnikov	15
1.4.5	Psiho-socialni razvoj	16
1.4.6	Identiteta	16
1.4.7	Socialno oblikovanje človeka in oblikovanje stališč	18
1.5	Pomen športa za družbo in vpliv medijev	19
1.5.1	Komercializacija množičnih medijev	21
1.5.2	Mediji in komercializacija športa	22
1.5.2.1	Šport v industrijskih družbah	22
1.5.2.2	Moderni šport	22
1.5.2.3	Postmoderni šport	23
1.5.3	Športni navijači in gledalci športa	24
1.6	Motivacija	26
1.6.1	Pojem motivacije	26
1.6.2	Kognitivne teorije motivacije	28
1.6.3	Hedonistične teorije motivacije	28
1.6.4	Instinktivistične teorije motivacije	28
1.6.5	Teorije gona	29
1.6.6	Intrinzična in ekstrinzična motivacija	29
1.7	Motivi	29
1.7.1	Motivi športnih navijačev	30
1.7.1.1	Motiv druženja z ljudmi	34
1.7.1.2	Družina	35
1.7.1.3	Estetika	35
1.7.1.4	Samopotrditvev	36
1.7.1.5	Ekonomski motivi	36
1.7.1.6	Vzburjenost	36
1.7.1.7	Pobeg	37
1.7.1.8	Zabava	38
1.8	Problem, cilji in hipoteze	40
2	Metode dela	42
3	Rezultati in razprava	45
3.1	Vzorec anketiranih	45
3.1.1	Spremljanje športnih dogodkov preko televizije	46
3.1.2	Spremljanje športnih dogodkov preko časopisa	47
3.1.3	Spremljanje športnih dogodkov v živo	48
3.1.4	Spremljanje športnih dogodkov preko interneta	49
3.1.5	Spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta	50
3.1.6	Spremljanje športnih dogodkov preko radia	51

3.1.7	Spremljanje športnih dogodkov preko medijev	51
3.1.8	Retestna zanesljivost in interna konsistentnost anketnega vprašalnika o času spremljanja športnih dogodkov preko medijev	55
3.1.8.1	Retestna zanesljivost vprašalnika o trajanju spremljanja medijev	56
3.1.8.2	Interna konsistentnost vprašalnika o trajanju spremljanja medijev	57
3.1.8.3	Pogostost spremljanja športnih dogodkov preko medijev	60
3.2	Motivi za spremljanje športnih dogodkov	60
3.2.1	Analiza motivov za spremljanje športnih dogodkov	73
3.2.2	Struktura motivov	75
3.3	Športne dejavnosti	85
3.3.1	Aktivnost v športnem društvu ali klubu	87
3.3.2	Športna aktivnost v dopoldanskem času, popoldne in zvečer	88
3.3.3	Količina in intenzivnost vadbe v preteklem tednu	90
3.3.4	Ocena izvajanja športne vzgoje v osnovni in srednji šoli	94
3.3.5	Športne dejavnosti in telesna dejavnost - razprava	95
3.4	Preverjanje hipoteze o povezanosti športne aktivnosti dijakov in dijakinj s trajanjem spremljanja športnih dogodkov (H1) in hipoteze o povezanosti motivov za spremljanje športnih dogodkov s športno dejavnostjo dijakov in dijakinj (H2). ...	100
3.5	Preverjanje hipoteze o povezanosti trajanja spremljanja športnih dogodkov z motivi za spremljanje športnih dogodkov (H3)	107
3.6	Preverjanje razlik med spoloma	109
3.6.1	Čas spremljanja športnih dogodkov	109
3.6.2	Motivi za spremljanje športnih dogodkov	111
3.6.3	Pogostost tedenske vadbe izbranih športnih dejavnosti	114
3.6.4	Športna dejavnost v društvu	116
3.6.5	Športne dejavnosti v dopoldanskem času, popoldne in zvečer	117
3.6.6	Količina in intenzivnost izvedbe športne dejavnosti v preteklem tednu	119
3.6.7	Telesna dejavnost viša kvaliteto življenja	123
3.6.8	Način ukvarjanja s športno dejavnostjo	123
3.6.9	Vzroki za neaktivnost in razlogi za zmanjšano športno dejavnost	124
3.6.10	Ocena izvajanja športne vzgoje v osnovni in srednji šoli	126
3.6.11	Razlike med spoloma v času spremljanja športnih dogodkov, v motivih za spremljanje športnih dogodkov in razlike med spoloma v športni dejavnosti	127
4	Sklep	131
5	Viri	138
6	Priloge	143
6.1	Priloga 1: Anketni vprašalnik o trajanju spremljanja športnih dogodkov	143
6.2	Priloga 2: Vprašalnik o motivih za spremljanje športnih dogodkov	145
6.3	Priloga 3: Vprašalnik o športni aktivnosti v preteklem tednu	147
6.4	Priloga 4: Tabele	151

1 Uvod

Gibanje je ena izmed osnovnih človekovih potreb. Današnji način življenja žal to potrebo omejuje. Vsakdanja opravila, ki jih je človek včasih opravljal peš, danes opravi z avtomobilom, dvigalom, pogosto pa kar od doma po telefonu ali preko svetovnega spleta. S tem, kako se opravi omenjena opravila, je povezana tudi količina dnevnega gibanja človeka. Znano je, da je le redno in zadostno gibanje dobra naložba za krepitev telesnega in duševnega zdravja skozi vse življenjsko obdobje. Zato je smiselno v področje zdravega načina življenja vlagati svoj prosti čas in določena finančna sredstva. Pri uresničevanju omenjenih ciljev so pomembne navade in vrednote. Le-te človek najprej pridobi v osnovni celici razvoja (družini). Kasneje imata na navade in vrednote velik vpliv vzgojno-izobraževalni proces in družba.

1.1 Vloga šole pri oblikovanju pozitivnega odnosa mladine do športne dejavnosti

Vzgojno-izobraževalnega procesa si ne moremo zamisliti brez učiteljev. Kakovosten vzgojno-izobraževalni proces potrebuje ustrezno izobražene in usposobljene učitelje, ki s svojim znanjem in izkušnjami učijo, vzgajajo in so mladim vzgled. Od njihove učinkovitosti je v veliki meri odvisno, kako globoko v srcu bodo mladi nosili šport in zdrav način življenja (Škof, 2010).

Otroci in mladostniki veliko časa preživijo v šoli, zato ima šolsko okolje pomemben vpliv na gibanje in športno aktivnost otrok. Ob ustreznem vplivu družine je šola pomembna pri sprejemanju različnih oblik gibalne dejavnosti otrok in mladostnikov, saj jim poleg pouka športne vzgoje ponuja številne krožke z različnimi vsebinami.

Pozitivni učinki ukvarjanja s športom pa ne vplivajo samo na zdravje, temveč na celoten psihosomatski razvoj posameznika. Da je učenje uspešnejše, kadar se poleg vida, sluha in govora v proces učenja vključuje tudi gibanje, je bilo ugotovljeno v raziskavi (Zurc, 2008). Primerjali so rezultate učencev, ki so se osne simetrije pri matematiki učili na klasičen način, in učence, ki so se učili z metodo gibanja. Slednji so bili boljši v poznavanju in razumevanju tega pojma. Dosegli so tudi boljše rezultate pri reševanju enostavnih problemov. V isti

raziskavi so ugotovili, da se z gibalno aktivnostjo razvijajo finomotorične sposobnosti otrok, ki so pomembne pri pisanju in risanju. Otroci tudi preko športa spoznajo, da so za dosego uspeha potrebni delo, odrekanje in odločnost. Tako si pridobijo delovne navade, disciplino in samozavest. Raziskave so pokazale, da imajo gibalno zelo aktivni otroci boljšo sposobnost koncentracije in zaradi tega za šolsko delo porabijo manj časa, lažje sledijo pouku in si hitreje zapomnijo snov (Zurc, 2008). Če so pri tem uspešni, to pozitivno vpliva na njihovo samopodobo.

Športna vzgoja v šoli lahko odigra pomembno vlogo in da kakovosten prispevek k oblikovanju pozitivnega pristopa k športni dejavnosti. Šola in športni pedagogi lahko vplivajo na način preživljanja prostega časa mladih.

1.2 Pomen rednega gibanja za otroke in mladostnike

Da je gibanje za normalen človeški razvoj potrebno in pomembno, govorijo tudi smernice Svetovne zdravstvene organizacije (SZO). Te priporočajo izvajanje raznovrstnih gibalnih dejavnosti. Otroci naj bi se dnevno gibali vsaj 60 minut, vsak dan v tednu. Dvakrat tedensko naj bi v program vadbe vključili vaje za razvijanje moči in gibljivosti. Intenzivnost obremenitve naj bi bila takšna, da se doseže znojenje in povišanje frekvence srca.

V Sloveniji narejene študije (Završnik in Pišot, 2007), priporočajo še več gibalne dejavnosti kot SZO. Za deklice z normalno telesno težo 120 minut in za dečke 150 minut dnevno. Aktivnost naj bi zajemala 25 % vaj za gibljivost, 25 % vaj za krepitev mišičnih skupin in kar 50 % aerobnih aktivnosti. Nedvomno so priporočila spodbudna, vendar so te številke velike in jih je pri današnji šolski obveznosti otrok in njihovih staršev, ki pogosto skrbijo za logistični del otrokovega dneva, verjetno težko zagotoviti. Brez sistematizacije vsakodnevne gibalne dejavnosti v šolskem sistemu si je to praktično nemogoče predstavljati.

1.3 Odnos otrok in mladostnikov do gibanja

Odnos ljudi do gibanja se skozi različna starostna obdobja spreminja. Raziskave kažejo, da gibanje s starostjo upada. Razlika se pojavi že v zgodnjem obdobju, saj so 11-letniki telesno bolj dejavni kot 15-letniki (Jeriček in sod., 2007). Obdobje adolescence je eno najbolj turbulentnih obdobji v odraščanju. Mladostniki se v tem obdobju intenzivneje ukvarjajo z lastno podobo, identiteto in iskanjem samega sebe, manj časa pa namenjajo gibalni dejavnosti, zato je prav v tem času opazno največje zmanjšanje gibanja. Ob iskanju samega sebe ob koncu tedna mladostniki, namesto da bi se ukvarjali s športom, raje preživljajo prosti čas na bolj lagoden način. Pogosto posežejo po zdravju škodljivih substancah, kot so alkohol, droge in kajenje. (Jurak, 2006).

Ker se s starostnim obdobjem pogosto menja tudi okolje, je za otrokov in mladostnikov razvoj pomembno, v kakšnem okolju odrašča in preživlja svoj prosti čas. Prav slednje lahko prispeva k oblikovanju odnosa posameznika do gibanja. Okolje na otrokov odnos do športa lahko deluje spodbujevalno ali zaviralno. Zato je za otroka zaželeno zdravo – pozitivno okolje. Pogosto je okolje lahko odločilno, ali ima otrok veselje do gibanja, ali le-tega zavrača (Haug, 2008). V dobrem okolju je več možnosti za pridobivanje pozitivnega odnosa do športa. V takem okolju obstajajo razne organizirane oblike gibalne dejavnosti, v katere se lahko otroci in mladostniki vključujejo. Poleg tega, da se tu učijo novih veščin oziroma spretnosti, je za otroke in mladostnike pomembno druženje z vrstniki, spoznavanje in sklepanje novih prijateljstev, prepleteno z ustvarjalnostjo, uspehom, zabavo in druženjem (Ward in sod., 2007). Medsebojno druženje je izrednega pomena za srednješolsko populacijo. Način druženja je v veliki meri odvisen od modnih trendov, ki pa trenutno narekujejo nezdrav način življenja. Pomembno vlogo lahko v pozitivnem smislu odigrajo dejavniki v širšem mladostnikovem okolju, v katerem se giblje (športne prireditve v kraju bivanja, športna društva, klubi, razpoložljive športne površine v bližini). Okolje naj bi bilo tisti prevladujoči dejavnik, ki determinira osnovne materialne in družbeno-kulturne pogoje in nasploh omogoča oblikovanje športnih življenjskih slogov (Kovač, Jurak, Starc in Strel, 2007).

Vključevanje otrok v organizirane oblike vadbe je odvisno od spola. Dekleta, ki so po naravi bolj nežna, izbirajo sebi primerne športe. Raje imajo športne panoge, pri katerih je manj telesnega kontakta in manj uporabe mišične sile. Pri svojem gibalnem udejstvovanju dajejo

prednost lepoti, ki je lahko vezana na telesni videz ali obleko. Dečkom, ki se po podatkih raziskav gibajo več kot deklice in se pogosteje vključujejo v organizirane oblike redne vadbe, so bližje kolektivni športi (Zurc, 2008; Haug, 2008).

Žal na aktivno preživljanje prostega časa vpliva tudi socialno-ekonomski položaj družine. Pogosto si starši iz šibkejših ekonomskih slojev ne morejo privoščiti, da bi otroka – mladostnika vključili v kakšno izmed gibalnih dejavnosti. Tako lahko rečemo, da je preživljanje prostega časa s športom privilegij otrok, ki imajo starše iz višjih socialno-ekonomskih razredov (Jeriček in sod., 2007).

Raziskovalci se že desetletja ukvarjajo z vplivi informacijsko-komunikacijske tehnologije na preživljanje prostega časa mladih. Domače in tuje raziskave kažejo, da žal vse preveč ljudi svoj prosti čas preživi pasivno (Lešnik, 1982; Golob, Žunkovič, 1996; Ule, 2000; Mion, 2002, v: Derganc, 2004). Ponudba medijev in informatike jim zagotavlja takojšnjo zadovoljitev potreb (Jurak idr., 2003), brez posebnega napora, hkrati pa gre za izbiro dejavnosti, pri katerih večinoma sedijo. Virtualni svet in komuniciranje mladih z zaslonom (Coconing – izraz, ki pomeni zapiranje v kokon) (Jurak, 2006) oddaljuje mlade od gibanja. Sem sodijo tudi socialna omrežja, na račun in zaradi katerih mladi velikokrat zanemarijo gibanje (Haug, 2008).

Vse zgoraj naštetu pa je verjetno vzrok za nastalo družbeno situacijo, ki je zelo zaskrbljujoča za mladi slovenski rod. Komaj 40 % slovenskih otrok, starih 11, 13 in 15 let, je gibalno aktivnih 60 minut na dan kot priporoča SZO (Jeriček in sod., 2007).

1.4 Mladostniki in adolescenca

Obdobje mladosti je prvi raziskal psiholog Stanley Hall, in sicer v prvem desetletju dvajsetega stoletja. V svoji monumentalni študiji govori o posebnem življenjskem obdobju, ki ga poimenuje adolescenca. To je obdobje, ki ga zaznamuje prehod med otroštvom in odraslostjo. Gre za obdobje duševnega in socialnega dozorevanja, pri čemer imajo mladi še značilnosti otrok in že nekaj značilnosti odraslih. Ne smemo pa tega obdobja enačiti z izrazom puberteta, saj le-ta opisuje proces pospešenega telesnega razvoja. Mladostniki so brez dvoma skupina, ki je ne moremo enoznačno opisati. Gre za burno obdobje odraščanja, katerega značilnost je izjemen spekter različnih pojavnih oblik vedenja, spreminjanja in transformiranja.

Adolescenca je stanje človekovega čustvenega in fizičnega spreminjanja, zato je normalno, da adolescenti preživijo fazo »viharjev in ujm« (Nastran Ule, 2008). Tudi Gillis (1999) je opredelil adolescenco kot obdobje, ko mlad človek ni več otrok in še ni odrasel.

Po definiciji Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) delimo adolescenco na tri obdobja:

- zgodnja: od 10. do 14. leta starosti,
- srednja: od 15. do 19. leta starosti,
- pozna: od 20. do 24. leta starosti.

Glede starostnih mej o tem, kdaj adolescenca nastopi in kdaj se zaključi, obstajajo med avtorji določene razlike.

Nastran Uletova (1999) meni, da pravzaprav nobena izmed navidezno utemeljenih opredelitev mladine ni popolnoma ustrezna. Meni, da ima vsaka družba določene značilnosti, ideologijo in potrebe. Po njenem mnenju tradicionalne opredelitve mladine aprioristično tlačijo v isto skupino ljudi različnih družbenih izvorov in položajev, zaradi česar so nepopolne in enostranske. Njeno mnenje je tudi, da se starostna meja za vstop v mladost pomika v zgodnejša leta, medtem ko se meja za vstop v odraslost pomika navzgor (Nastran Ule, 1996).

1.4.1 Značilnosti adolescence

Mladostništvo je obdobje postopnega odraščanja in dozorevanja. Je težavno obdobje osamosvajanja, v katerem je mladostnik razpet med dva vidika, in sicer je po eni strani še vedno del takšne ali drugačne družine, ki si je ni izbral sam, vendar je od nje odvisen, saj še ni odrasli, ki bi lahko prevzemal polno odgovornost za svoja dejanja.

Govorimo o obdobju, ki ga je potrebno opredeliti večplastno. Vsako življenjsko obdobje prinaša določene spremembe, tako v telesnem kot duševnem razvoju, vendar pa v adolescenci lahko govorimo o najbolj hitrih in intenzivnih spremembah. Mladostno obdobje je čas brezskrbnosti, svobode, vznemirljivosti in pričakovanj nečesa novega, še nedoživetega. Po drugi strani pa je to čas stisk, strahov pred prihodnostjo, čas nezaupanja vase in v druge, čas bojazni pred lastno nemočjo in nesposobnostjo. V tem obdobju igra izredno pomembno vlogo skupina vrstnikov in vloga najstnika v njej. Pomembno je, kako si bo izbral svoje mesto v

skupini, se spopadel z razočaranji, tekmovalnostjo, zahtevami, uspehi in primerjavami. Pomembno je, kako bo mladostnik sprejel družbeno vlogo, kulturo in tradicijo in ob vsem tem razvil svojo individualnost in vedenja, ki mu bodo omogočila zadovoljiti svoje potrebe. Želja po neodvisnosti je zelo izrazita, vendar zadene tudi ob socialne omejitve (spolna svoboda, študijsko in poklicno udejstvovanje).

Najpomembnejša značilnost adolescence so nasprotja, preko katerih se mladostnik išče in spoznava, preizkuša svoje okolje in trdnost omejitev, ki mu jih postavlja (Žmauc Tomori, 1983).

Obdobje adolescence opisujejo številni avtorji: Žlebnik (1975), Žmauc Tomori (1983), Conger (1985), Zupanič, Justin (1991), Ule, Miheljak (1995), Nastran Ule (1996), Kelly (1996), Braconnier (2001), Musek, Pečjak (2001). Skupna razlaga vseh pa je, da gre za obdobje hitrih in pomembnih sprememb v mladostniku samem in v okolju, v katerem živi. Gre za obdobje privajanja na te pomembne spremembe.

1.4.2 Telesni razvoj

Ljudje svojo telesno podobo ocenjujemo bolj ali manj kritično. Mediji nam s prikazovanjem idealne postave hote ali nehote postavljajo merila za samoocenjevanje. Posebno mladi so tisti, ki sanjajo o skladnem telesu in idealni vizualni podobi nasploh.

Obdobje mladostništva je obdobje zelo hitrih in burnih telesnih sprememb, ki vplivajo na psihično razpoloženje mladostnika. Posebno občutljivi so fantje in dekleta, ki v razvoju bodisi prehitevajo vrstnike ali pa za njimi zaostajajo. Zaradi svoje »drugačnosti« pogosto postanejo tarča posmeha vrstnikov. Telesne spremembe (pospešena rast in razvoj spolnih znakov, povečano delovanje nekaterih hormonov) povzročijo, da mladostnik ne obvlada več svojega telesa tako dobro kot pred tem. V športu se to kaže kot težava s koordinacijo. Na splošno postanejo mladostniki zelo kritični in zaskrbljeni zaradi svoje telesne podobe.

1.4.3 Čustveni razvoj

Adolescenca je obdobje velikih, hitrih sprememb v posamezniku in v njegovem bivalnem okolju. Pogosto si postavljajo vprašanja, kdo sem, kam sodim, kako se bo odvijalo moje življenje naprej. Ob vsem tem so velikokrat prisotni negotovost, dvom v lastne sposobnosti in pritiski okolja. Značilnost tega obdobja je izrazito povečana čustvenost, spremembe razpoloženja so hitre zaradi bolj izražene čustvene labilnosti. Pojavijo se nova čustva (tudi nasprotujoča), spekter čustev je večji, večja je občutljivost mladostnika. Vzrok za tako povečano čustvenost so velike spremembe v delovanju hormonov.

1.4.4 Psihološke potrebe mladostnikov

Adolescenca je obdobje, ko se poskuša posameznik vse intenzivnejše osamosvojiti. V želji po samostojnosti pričakuje podporo pri svojih dejanjih in hotenjih. Želi tudi, da bi ga starši, vrstniki in okolje sprejemali takšnega, kot je. Obstoječe psihološke potrebe mladostnikov postanejo še bolj izražene, ob tem pa se v tem obdobju pojavijo tudi nove, ki jih mladostnik prej ni poznal. Našteli bomo le nekaj najpomembnejših (Vičič, 2002):

- potreba po pripadnosti in enačenju s skupino (družba vrstnikov je glavni vir iz katerega mladostnik črpa motive za svoje dejavnosti);
- potreba po samostojnosti (želja mladostnika je, da se otrese zunanjega nadzora s strani staršev in drugih oseb, stvari želi opraviti na lasten način s sprejemanjem lastnih odločitev);
- potreba po sprejetosti in čustveni podpori (predvsem gre za potrebo po razumevanju adolescenta in njegovo potrebo po tem, da lahko svoja najgloblja razmišljanja in probleme deli z bližnjimi osebami – starši, prijatelji, brez bojazni, da bi ob tem izgubil njihovo naklonjenost in podporo);
- potreba po potrjevanju lastnih vrednot, stališč, mnenj (potreba po občutku, da ga drugi spoštujejo in cenijo ter obravnavajo kot sebi enakega in da so njihova stališča do njega pozitivna);

1.4.5 Psiho-socialni razvoj

V psiho-socialnem razvoju mladostnika igrajo najpomembnejšo vlogo spremembe v odnosih mladostnika do vrstniških skupin in v odnosih z družino in starši.

Proces osamosvajanja mladostnika, ki se vse bolj ločuje od staršev, teče vzporedno s procesom vse večjega in intenzivnejšega vključevanja v skupine vrstnikov. Mladi se zbirajo v različne skupine glede na različne skupne interese. Posameznik lahko hkrati pripada več skupinam. V tem obdobju postane mladostniku vrstniška skupina preferenčna skupina, v kateri zadovoljuje svoje potrebe in se z njo identificira. Ob tem pridobiva nove vrednote, prepričanja in stališča. Skupina vpliva na izgradnjo mladostnikove lastne identitete in njegove samopodobe.

Družina ostaja pomemben dejavnik življenja mladostnika, vendar se med starši in mladostniki vzpostavijo drugačna razmerja. Mladostnik namreč vedno bolj postavlja meje svoje intimnosti in ob tem trga nekatere čustvene vezi z družino. Mladostniki v tem obdobju postanejo bolj kritični do sebe in sveta okoli sebe nasploh.

Mladostnik se preko nasprotij išče in spoznava. Žmauc Tomorijeva (1983) meni, da preizkuša svoje okolje in trdnost omejitev, ki mu jih to postavlja.

1.4.6 Identiteta

Oblikovanje identitete posameznika traja celo življenje. Z vprašanjem o tem, kdo smo, se srečujemo v življenju kar pogosto. Gre za tipično vprašanje, s katerim lahko definiramo identiteto.

Oblikovanje lastne identitete je najpomembnejši in osrednji proces obdobja adolescence, saj je ravno v tem obdobju najbolj intenziven. Temeljno vprašanje mladega človeka v tem obdobju je: Kdo sem? Vprašanje spremlja še množica podvprašanj, ki se nanašajo na različna področja življenja (Vičič, 2002):

- članstvo v različnih skupinah (Komu pripadam?),

- poklicna usmerjenost (Kaj delam? Kaj znam? Kaj želim ustvariti?),
- ideološko vrednostna naravnost (Kaj mi je pomembno, vredno?),
- hierarhija vrednot (V kaj verjamem?),
- sprejemanje različnih socialnih vlog: sošolec, brat, sin, igralec, partner (Kaj sem komu? Kaj želim narediti za drugega?),
- spolna usmerjenost (Kdo me spolno privlači?).

Po mnenju psihologov oblikovanje identitete poteka na več načinov (Vičič, 2002):

1. Modelno učenje. Tu igrajo pomembno vlogo vzorniki iz medijev in vrstniki. Mladostnik se uči skozi prizmo zavestnega in nezavednega opazovanja njihovega vedenja, njihovih dejanj ter njihovega pogleda na svet. Pri oblikovanju identitete je pomembna tudi vloga staršev, učiteljev in trenerjev, skratka vseh, ki so mladostniku v tem obdobju blizu.
2. Sporočila drugih. Za oblikovanje identitete mladostnika so vse bolj pomembna sporočila vrstnikov, saj si predstavijo o tem, kdo smo, ustvarjamo na podlagi mnenj drugih. V otroštvu so to v veliki meri sporočila staršev, vzgojiteljev, v mladostništvu pa se pridružijo še sporočila trenerjev, učiteljev in seveda vrstnikov.
3. Eksperimentiranje. Ob tem, ko mladostnik eksperimentira, preizkuša različne vloge in pridobiva izkušnje, naredi tudi veliko napak, ki so mnogokrat moteče za odrasle. Mladostnik v tem obdobju sprejme neko odločitev in si zelo hitro tudi premisli, sprejme novo, drugačno (glede šole, športa, partnerja). V bistvu je eksperimentiranje potrebno, saj skozi široko možnost izbire mladostnik spozna več različnih vlog in življenjskih situacij. Ob tem se marsičesa nauči in verjetnost, da bo tista odločitev, ki jo bo sprejel na koncu, bolj trdna, je večja, kot bi bila v primeru, ko posameznik v obdobju intenzivnega oblikovanja identitete ne bi uporabljal »orodja« eksperimentiranja.

1.4.7 Socialno oblikovanje človeka in oblikovanje stališč

Želja vsakega posameznika je doseči neko ravnovesje v samem sebi in v odnosu z ožjim ter širšim okoljem, v katerem odrašča in živi. Mladostniki, ki so na poti razvoja iz otrok v odrasle, nase gledajo največkrat kot na individuuum. V danem okolju iščejo prostor zase in ob tem nemalokrat naletijo na vrsto težav.

Na socialno oblikovanje človeka in oblikovanje njegovih stališč vplivajo nekateri dejavniki – Nastran Uletova (1992) izpostavlja sledeče:

1. Skupinska pripadnost:
 - vpliv primarne skupine – družine,
 - vpliv vrstniške družine,
 - vpliv referenčnih skupin.
2. Informacije in znanje: v primeru, ko nimamo možnosti dobiti neposrednih izkušenj.
3. Osebnostne lastnosti in značilnosti posameznika:
 - trenutne potrebe,
 - motivacija,
 - izkušnje.

Kadar se mladostnik počuti ujetega v okoliščine, ima lahko kljub dobrim startnim osnovam in urejenemu družinskemu okolju občutek deprivacije. Podpora ožjega okolja, v katerem mladostnik odrašča, je izredno pomembna, saj ravno in predvsem v tem obdobju potrebuje ogromno opore, vzpodbude in razumevanja. Ob vključitvi vsega tega so ustvarjeni optimalni pogoji za to, da bo oblikovanje njegove identitete uspešno in da ne bo prišel v konflikt z okoljem. Šolsko obdobje pri tem nikakor ni in ne sme biti izvzeto. Izobraževanje in šolanje otrok je zahtevna in težavna naloga. Pričakovanja staršev so nemalokrat previsoka, istočasno pa jim za vzpodbudo, razumevanje in spodbujanje otrok nemalokrat zmanjka časa. Razočaranja in izostanek uspeha pa povzročijo veliko stisko in zlom samopodobe mladostnika (Nastran Ule, 1995).

Glede na to, da je kriza zaposlitve vedno večja, lahko pričakujemo, da se bo povečal tudi pritisk na mlade v smislu pričakovanj, da si pridobijo čim višjo izobrazbo. O tem, da je vzgajanje mladega človeka v danem sistemu zapostavljeno, ni nobenega dvoma. Mladi močno potrebujejo zaupanje družbe, staršev, učiteljev.

Donald Walters (1990) opozarja na to, da šole otrok ne učijo človeških spretnosti, kot so razumevanje med ljudmi, razumevanje samega sebe, razvijanja skritih sposobnosti in spretnosti in tega, kako doseči ravnovesje v življenju.

1.5 Pomen športa za družbo in vpliv medijev

Šport in ukvarjanje s športom ima na družbo ogromen vpliv. Veliko ljudi se aktivno ukvarja s športom, veliko je tudi takih, ki šport spremljajo z aktivno udeležbo na športnih prireditvah ali preko medijev. Vpliv športa na medije in vpliv medijev na šport se prepletata. Televizija in radio predvajata veliko športnih prireditev. Šport vpliva na tiskane medije, na izdajo knjig s športno tematiko in na predvajanje filmov s športnimi vsebinami. Vedno več športa lahko zasledimo na internetnih straneh (Wann, D. L., Melnick, M. J. Russel, G. W., in Pease, D. G., 2001).

Programska shema televizije omogoča spremljanje številnih športnih prireditev. S tovrstno medijsko vsebino pomembno vpliva na spreminjanje in rekonstrukcijo položaja športa v družbi, na rekonstrukcijo vrednot in vedenja posameznika. Šport na televiziji je velikokrat glavna povezava posameznika s športom (Boyle, 2000).

Wann idr. (2001) razlagajo, da je za razumevanje športnega navijaštva potrebno preučiti in ugotoviti razlike med ljudmi, ki sodelujejo v potrošnji športa. Pomembno je, da razlikujemo med gledalci športa in športnimi navijači, med posrednimi in neposrednimi potrošniki športa, med navijači, ki se močno ali šibko identificirajo z ekipo.

Razlogi za empirično raziskovanje športnih navijačev so številni: prodornost športa v sodobni družbi, število ljudi, ki se za šport zanimajo, njihova udeležba na športnih prireditvah, spremljanje športa preko medijev ...

Šport na televiziji je sestavni del popularne kulture (Wann idr., 2001; Whannel, 1992). Televizija je ključna za promocijo športa in predstavlja pomemben vir dohodka za različne

športne panoge. Veliko število televizijskih gledalcev in televizijska pokritost športa omogočata športu velike zasluge v obliki sponzorstva. Gre za ekonomsko silo, ki je postala nepogrešljivi del športa in medijev.

Šport je postal pomemben del modernega življenja. Zavzema prostor v časopisu, čas na televiziji, pogosto je osrednja točka pogovora. Vpliva na življenja mnogih članov družbe. Pomanjkanje raziskav o športnih navijačih je vredno obžalovanja (Wann idr., 2001).

Šport je vedno v tesni povezanosti s človekom. Je dejavnik druženja, dejavnik povezovanja ljudi v samostojne predstavnike, ekipe, društva, klube, reprezentance, države (Doupona, Petrović, 2000).

Po Bourdieuju (1999) so med različnimi družbenimi razredi različni športi oz. športne panoge različno cenjeni. Na neki način šport razlikuje in ločuje različne družbene razrede in tudi različne frakcije dominantnega razreda. Golf, jahanje in tenis niso športi, ki bi bili lahko dostopni delavskemu razredu. Predpogoj za ukvarjanje s temi športi je gibanje v določenih krogih, potreben je trening, ki naj bi se začel že v otroštvu. Za ukvarjanje s temi športi je potrebna določena količina finančnih sredstev. Ti športi so bolj cenjeni in značilni za dominantni (višji) razred. Skupinski športi, kot so nogomet, košarka, rugby in rokomet, odbijajo višje razrede, saj na nek način izpostavljajo neprimerne vrednote. Kažejo nagnjenost k nasilju, izkazujejo moč in vzdržljivost, pa tudi pokornost, požrtvovalnost in uklonitev skupinski disciplini. Ti športi so najbolj priljubljeni med administrativnimi delavci in delavci v tehničnih ter trgovskih poklicih. Ekonomski kapital je po Bourdieuju odločilen za ukvarjanje posameznika z nekim športom. Prosti čas in kulturni kapital igrata pri tem zgolj sekundarno vlogo.

Pri športu gre za trening poguma in močatosti. Značilna zanj je »želja po zmagi«. To so tudi zaželeni kvalitete vsakega pravega voditelja, ki ne sme pozabiti, da gre le za igro. V vsakem trenutku zato ostane zvest pravilom igre po načelu fair playa, in s tem aristokratskemu razredu. Zmaga vedno in za vsako ceno je značilnost plebejcev (Bourdieu, 1999).

Razvoj medijev ob koncu 20. stoletja je preplaval svet z vsakodnevnimi informacijami, ki nam ustvarjajo miselno kulturo in vzorce obnašanja. Mediji nam direktno in indirektno ponujajo in tudi vsiljujejo določene življenjske vrednote in merila. Družina, šola in vrstniki že nekaj časa

niso več tradicionalen vir primarne socializacije. Danes lahko rečemo, da so mediji velikokrat najpomembnejši socializator, tako pri primarni kot sekundarni socializaciji, saj smo z njimi hote ali nehote povezani že od zgodnjega otroštva. (Doupona, Petrović, 2000).

1.5.1 Komercializacija množičnih medijev

Mediji v preteklosti, ko radio in televizija še nista bila razširjena, niso imeli velikega pomena in ne vpliva na vsakdanje življenje posameznika. Prevladujoč je bil tisk, ki sam po sebi ni imel odločujočega vpliva na javno mnenje. Mediji v bistvu niso imeli vloge socializacijskega dejavnika, ampak so le-tega predstavljali družina, šola in vrstniki.

Danes mediji pomembno vplivajo na oblikovanje popularne in politične kulture. S svojo razsežno prodornostjo so v zadnjih treh desetletjih postali ena od osrednjih družbenih institucij. S konstruiranjem realnosti, v nadaljevanju skozi prezentacijo, sooblikujejo mnenje ljudi, vplivajo na naše mišljenje in razmišljanje, na oblikovanje vrednot in stališč. S svojo široko ponudbo informacij vdirajo v naše vsakdanje življenje. Na nek način usmerjajo odnose v družini, na delovnem mestu in med prijatelji.

Televizija ima v vse večji komercializaciji medijev prav posebno mesto in vlogo. Močno je vplivala in na nek način spremenila naš način preživljanja prostega časa. Televizija je postala ob koncu 20. stoletja dominantna kulturna praksa. Povzročila je spremembo odnosa med javnostjo in zasebnostjo, saj je prosti čas premaknila predvsem v domače okolje. Preživljanje prostega časa je dobilo novo vsebino.

Televizija je po mnenju Lutharjeve (1992) tista, ki oblikuje javne dogodke v zasebnosti dnevne sobe. Slika je prednost, ki jo ima televizija v primerjavi z drugimi mediji. Slika pritegne gledalca v svojo navidezno resničnost, v katero se gledalci zlahka vživljajo in se počutijo kot soudeleženci.

Ljudje preživijo pred televizijo veliko prostega časa. Televizija je bolj dostopen in razpoložljiv medij kot ostali (Shanahan in Morgan, 1999).

1.5.2 Mediji in komercializacija športa

Šport je bil vedno povezan z mediji in trgovino. Bistvena pri tem je intenziteta in obseg tega odnosa oz. povezave. Mediji in šport so danes integralna komponenta zabavne industrije (Boyle, Haynes, 2000).

David Rowe (1995) označuje obdobje ob koncu 20. stoletja kot obdobje vse večje industrializacije športa. Šport in kapitalizem sta po njegovem mnenju tesno povezana. Dokaz za to so številni mediji, promotorji športnih dogodkov, razni športni klubi, profesionalni športniki in njihovi menedžerji ter proizvajalci športne opreme.

Medijsko-športni kompleks je eden izmed najbolj donosnih poslov v medijski industriji. Wenner (1989) ga pojmuje kot nedeljivo celoto, ki ima ogromen trg in nenehno spreminjajočo se vsebino.

Kellner (2003) govori o treh različnih obdobjih športa:

- šport v industrijskih družbah,
- moderni šport,
- postmoderni šport.

1.5.2.1 Šport v industrijskih družbah

Ukvarjanje s športom je bilo v tem času pomembno, ker je krepilo timski duh, po drugi strani pa je šport povzročal diferenciacijo delavcev. Šport je bil sredstvo za pridobivanje fizične kondicije delavcev, njihove moči in vzdržljivosti. Šport je bil pomemben element v reprodukciji kapitalistične etike, saj je cenil vrednote uspeha in tekmovalnosti.

1.5.2.2 Moderni šport

Tekmovanje, zmagoslavje in uspeh so še bolj pomembni kot v predhodnem obdobju. Kellner (2003) meni, da moderni šport kapitalistične vrednote postavlja še višje. Govori o tem, da je

šport postal pomembno družbeno področje s svojimi pravili, ki so strogo določena in jih je potrebno upoštevati.

1.5.2.3 Postmoderni šport

V zadnjih nekaj letih je družba postala medijsko potrošniška, šport pa preoblikovan v medijske spektakle. Postal je potrošno blago (širitev storitvenega sektorja je izjemno nagla) in najpomembnejši del zabavne industrije. Medijski spektakli ogromno pripomorejo k reprodukciji potrošniške družbe.

V medijih je športa vse več, predvsem televizija je tista, skozi katero je šport prevzel milijone ljudi. Jasno je, da gre vzporedno s tem za celo paleto interesov, bodisi kulturnih, ekonomskih bodisi političnih. Šport je prevzel medijsko obliko, postal del medijske kulture. Govorimo o komercializaciji športa. »Športni rezultat je v prvi vrsti v službi industrijskega kompleksa in šele v drugi vrsti športnika« (Petrović, 1998). V prvi vrsti so zahteve po naraščanju dobičkov, zahteve po zmagah, rekordih in uspehih. Športna igra je v ozadju. Vrednote sodobnega športa so daleč od razmišljanja »važno je sodelovati, ne zmagati«. Za tržne sile so prioriteta visoki dobički.

Prenosi športnih dogodkov in oddaj so pogosto prekinjeni z reklamnimi sporočili in bloki. Nemalokrat imamo občutek, da je njihova »minutaža« večja kot samo trajanje športnega dogodka. Brez oglaševalcev in reklamnih sporočil praktično ni športne prireditve. Šport je v razvitem svetu postal zelo pomembno in uspešno blago tržnega gospodarstva. Ponudba izdelkov, povezanih s športom, je na trgu ogromna z namenom in v službi potrošništva ter posledično ustvarjanja dobička. Ljudje imajo željo in težnjo po kakovostnem preživljanju prostega časa. Strel (1997) pravi, da se ljudje zavedajo pomena športa in da je delež sredstev, ki jih namenjajo v družinskem proračunu v ta namen, vsak dan večji. Šport je v tem obdobju doživel mnoge spremembe (spremembe pravil, načina igre, spremenjena zasnova dvoran in stadionov ...), saj se je moral podrediti poslovni logiki medijev.

Šport in mediji živijo v simbiozi. Šport gradi svojo priljubljenost na pozornosti medijev, le-ti pa si prek športa dvigajo zaslužke, povezane z gledanostjo in naklado, ter dohodke od oglaševanja (Wenner, 1989).

1.5.3 Športni navijači in gledalci športa

Wann idr. (2001) menijo, da je za razumevanje športnega navijaštva treba preučiti osebe, ki sodelujejo v potrošnji športa. Treba je razlikovati med športnimi navijači in gledalci športa, neposrednimi in posrednimi potrošniki športa, navijači, ki se šibko identificirajo z ekipo, in navijači, ki se močno identificirajo z ekipo.

Športni navijači so tisti, ki se zanimajo za nek šport, športnika in/ali ekipo in ta šport spremljajo. Gledalci športa so tisti, ki aktivno spremljajo športno prireditev prek medijev ali v živo. Tudi športni strokovnjaki zamenjujejo ta dva pojma. Dejstvo je, da nekateri športni navijači redko spremljajo športne prireditve v živo, medtem ko nekateri gledalci, ki redno hodijo na tekme, sploh nimajo nikakršnega interesa po identifikaciji s svojo najljubšo ekipo ali igralcem. Športni navijač je splošen izraz, ki opisuje posameznike s stalnim interesom za šport, gledalec športa pa je opis za tiste ljudi, ki dejansko obiskujejo športne prireditve. Slednje pa ne pomeni, da se ta dva pojma izključujeta. Večina tistih, ki gredo na nek športni dogodek in si ga ogledajo, je tudi navijačev.

Neposredna potrošnja pomeni posameznikovo aktivno, osebno udeležbo na športni prireditvi. Posredna potrošnja športa pa pomeni, da je posameznik izpostavljen športu skozi različne medije (televizija, časopis, radio ali internet). Ključno je, da gledalec postane del športnega okolja in ima možnost vplivati na dogodek.

Gledalci na športnih prireditvah izražajo vpletenost in zanimanje za dogodek v širokem spektru različnih načinov. Posamezniki delujejo popolnoma nezainteresirani, so umirjeni in z ničemer ne kažejo izrazite pripadnosti določeni ekipi. Na prvi pogled kažejo več zanimanja za pogovor s prijatelji kot pa za ogled tekme. Drugi že s samimi oblačili izražajo pripadnost ekipi, kričijo, ploskajo in se na splošno tako ali drugače ves čas odzivajo na igro športnikov. Svoje moštvo aktivno spodbujajo z namenom, da bi zmedli nasprotne igralce, sodniške odločitve, ki niso v prid njihovi ekipi, izžvižgajo. Na neki način se identificirajo z moštvom. Ta identifikacija se nanaša na stopnjo psihološke povezanosti z moštvom, ki jo čuti navijač do svojega moštva. Enak termin se uporablja tudi, ko gre za opis navijačeve lojalnosti do določenega igralca. Identifikacija z moštvom je relativno stabilna, saj ne niha od tekme do tekme ali od sezone do sezone in je neodvisna od rezultatov nedavnih tekem in lokacije tekmovanja. Privrženost ekipi je osrednji element identitete navijačev, ki se močno identificirajo z ekipo. Tesna navezanost na ekipo pomeni, da ekipa postane podaljšek

posameznika in posledično tudi uspehi in porazi občudovane ekipe postanejo uspehi in porazi posameznika. Za navijače, ki se šibko identificirajo z ekipo, to ne velja. Na rezultate moštva reagirajo zmerno, privrženost ekipi zanje pomeni le obrobni del njihove identitete. Stopnja identifikacije z ekipo je povezana z motivi navijačev, odločitvijo o udeležbi na prireditvah, izražanjem občudovanja športnim junakom, agresivnostjo gledalcev. Navijači, ki se šibko identificirajo z ekipo, ne poskušajo v primerjavi z navijači, ki se močno identificirajo z ekipo, vplivati na izid tekme in ne občutijo velike stopnje zaskrbljenosti in razburjenja ob gledanju tekme. Bolj uživajo ob tem, da imajo več znanja o športu nasploh.

Zakaj sploh raziskovati športne navijače? Mogoče je najboljša utemeljitev za potrebnost empiričnega raziskovanja športnih navijačev v prodornosti športnega navijaštva v moderni družbi (kakor tudi v starodavnih civilizacijah). Preprosto rečeno, šport je imel in ima velikanski vpliv na družbo in njene člane. Prodornost športa v sodobni družbi se ne odraža le v številu ljudi, ki se zanimajo za šport, temveč tudi v številu udeležencev na športnih prireditvah, pokritosti športnih prireditev na televiziji in radiu, velikem številu filmov in knjig s športno tematiko, vplivu športa na tiskane medije in pojavljanju športa na internetu. Pomembnost športa v življenju navijačev in njegovo pomembno mesto v družbi se kaže tudi v široki pokritosti športa na televiziji in radiu. Jasno postane, da si vodilni v medijih obupno želijo kos kolača športnega programa in da so športni navijači redko, če sploh so, prikrajšani glede športa na televiziji (Wann idr., 2001).

Whannel (1992) meni, da je šport na televiziji sestavni del popularne kulture. Če ga želimo bolje razumeti, moramo razumeti kulturo, v kateri živimo. Televizija neizbežno vpliva na načine, kako vidimo in razumemo šport, saj izbira določene športe in nam posreduje poseben in svojstven pogled nanje, nadaljuje pa z oblikovanjem dvoumnih in nedvoumnih trditev o našem občutku do naroda, razreda, položaja moških in žensk, odnosa do drugih narodov itd. Televizija je postala ključna za promocijo športa, saj je postala pomemben vir dohodka za veliko število športov. Športne prireditve pritegnejo ogromno število televizijskih gledalcev, televizijska pokritost pa je omogočila športu veliko večje zaslužke v obliki sponzorstva, poleg tega sta bila v celi paleti športov vpliv in avtoriteta tradicionalnih športnih organizacij ogrožena zaradi podjetniških interesov. Porast televizije in sponzorstva sta osnovala ekonomsko silo, ki je povzročila kulturno transformacijo v neenakem in kontradiktornem procesu, ki je vplival na različne športe na različne načine. Šport je postal pomemben del modernega življenja. Zavzema prostor v časopisu, čas na

televiziji, pogosto je osrednja točka pogovora. Vpliva na življenja mnogih članov družbe, saj ima velik vpliv na mnoge komponente vsakdanjega življenja. Športno navijaštvo vpliva na življenje družbe oz. njenih članov, saj pogosto determinira izbiro razvedrila, junakov, agresivnost in čustvenost, vpliva na medosebne odnose, na socialno in psihološko ugodje. Pomanjkanje raziskav o športnih navijačih je vredno obžalovanja (Wann idr., 2001).

1.6 Motivacija

1.6.1 Pojem motivacije

O pojmovanju motivacije se je skozi razvoj civilizacije, napredek znanosti in spreminjanje odnosov med ljudmi zvrstilo mnogo različnih teorij. Vpliv na to so imeli krščanski vidiki in pogledi, razlage, ki so se opirale na Darwinovo evolucijsko teorijo. Svoj pečat so pustili tudi psihoanalitični pristopi razlage pojmovanja motivacije, socialni darwinizem in tudi fenomeloški pristopi. V zadnjem času je prevladujoč socialno-kognitivni pristop kot posledica intenzivnega razvoja informatike in v povezavi s hitrim napredkom znanosti oz. znanj s področja kemije, biologije, medicine, fizike, biokemije.

V najširšem smislu motivacija predstavlja dinamično usmerjeno komponento vedenja, ki je značilna za vse organizme, od najpreprostejših enoceličnih ameb do človeka.

Motivacija je proces, s katerim pojasnjujemo, kako se začne, krepi ali zavre, usmerja in ustavi določena oblika vedenja ali delovanja (Museum, 1982).

Pravzaprav psihologi definirajo motivacijo na različne načine. Mednick, Higgins in Kirschenbaum (1975, v Tušak, 2003) menijo, da gre za biološke faktorje, družbene faktorje in faktorje učenja, ki so sestavni del motivacijskega koncepta in ki začnejo, vzdržujejo in zaključijo k cilju usmerjeno vedenje.

Kagan in Havemann (1976, v Tušak, 2003) razumeta motivacijo kot pojem, ki ga razlagata s silami, ki so odgovorne za uravnavanje vedenja, ki je usmerjeno k cilju in se je začelo zaradi gonov, potreb ali želja. Motivacija vzdržuje določeno vedenje, ga usmerja in mu daje energijo.

Za boljše razumevanje je dobro navesti tudi nekaj ključnih točk (Fouss, E.D. in Troppman, R.J., 1981).

Motivacija se povezuje s človeškimi notranjimi pogoji in procesi, ki jih ne moremo neposredno opazovati, pač pa samo posredno preko njihovih vedenjskih outputov. Vedenje je rezultat nekih notranjih motivov, vendar o teh lahko samo sklepamo.

Motivacija in vedenje nista eno in isto. Motivacija je pomemben faktor in oblikovalec vedenja, vendar na vedenje vplivajo še drugi faktorji, npr. biološki, socialni in kulturni faktorji ter percepcija.

Rezultat motivacije je vedno aktivnost. Posameznikov odgovor na notranje motive z aktivnostjo, usmerjeno k ciljem, ki jih želi doseči, bo povzročil zadovoljstvo.

Človekovo vedenje je usmerjeno k doseganju ciljev, zato bodo potrebe zadovoljene, ko cilj dosežemo. Cilji ne kontrolirajo vedenja, samo vplivajo nanj in mu dajejo individualno smer. Cilji dajejo človeku neko vidno oporo, nekaj s čimer delamo, da bi zadovoljili potrebe. Atraktivnost cilja je povezana s količino frustracije, ki jo doživljamo, če potrebe ne moremo zadovoljiti.

Kakor hitro je ena potreba zadovoljena, se pojavijo druge. Motivacija se nadaljuje stalno in posameznik je vedno člen v nikoli končani verigi izpolnjevanja potreb.

Splošne teorije motivacije še ne poznamo. Teorij je ogromno in vsaka zase učinkovito pojasnjujejo del motivacijskega vedenja, vendar pa je preveliko število parcialni teorij, ki nekako onemogočajo postavitev nekega dinamičnega in celostnega modela motivacije. Psihologi stremijo k iskanju »metateorije« motivacije (Tušak, 1999).

Kljub vsemu lahko iz množice teorij motivacije izločimo pet tipov motivacijskih teorij:

- kognitivne teorije motivacije,
- hedonistične teorije motivacije,
- instinktivistične teorije motivacije,
- teorije gona.

- intrinzična in ekstrinzična motivacija.

1.6.2 Kognitivne teorije motivacije

Kognitivne teorije predvidevajo, da posameznik misli in načrtuje, kaj bo naredil. Temeljijo na predpostavki, da leži v osnovi vsakega vedenja neka kognicija oz. spoznanje, neka ideja oz. misel.

Vendar pa te teorije ne upoštevajo fenomena podzavesti oz. nezavednega, in s tem zanemarijo precej velik del motivacije. To je tudi največja slabost teh teorij.

1.6.3 Hedonistične teorije motivacije

Govorijo o hedonizmu, o dimenziji ugodja. Po principu teh teorij so ugodje, zadovoljstvo in sreča sprejeti kot največje dobrine, doseganje ugodja pa postane najpomembnejša stvar. Oseba je aktivna z namenom, da bi dosegla zadovoljstvo oz. se izognila nezadovoljstvu in bolečini. Teorije ne upoštevajo vpliva drugih faktorjev (socialnih, kulturnih ...), ki tudi vplivajo na naše vedenje. Ravno tako ne upoštevajo percepcije. Dejstvo je, da so občutki zadovoljstva, nezadovoljstva, bolečine, ugodja precej subjektivni. Znanstveno utemeljevanje takega koncepta je pravzaprav nemogoče, zaradi česar ta smer ni bila nikoli sprejeta kot najbolj verjetna.

1.6.4 Instinktivistične teorije motivacije

Instinktivistične teorije motivacije so precej popularne, kljub temu da so stare. Te teorije razumejo instinkt oz. nagon kot identični, vsem ljudem skupni, vedenjski vzorec, ki je po vsej verjetnosti bolj prirojen kot naučen. S tem, ko vedenje označijo kot instinktivno oz. nagonsko ga pravzaprav ne razložijo, kar je slabost teh konceptov.

1.6.5 Teorije gona

Gon je fiziološki pogoj, ki žene osebo k zadovoljitvi njenih potreb. Potreba pa je mehanizem, ki pomaga človeku, da se lahko optimalno prilagodi na okolje. Gon (drive) povzroči, da organizem postane aktiven.

1.6.6 Intrinzična in ekstrinzična motivacija

Intrinzično motivacijo imenujemo tudi samomotivacija ali notranja motivacija. Nanaša se na posameznikovo vključenost v aktivnost zaradi užitka in zadovoljstva, ki ga posameznik ob tem občuti. Posameznik se vključi v neko aktivnost, ker je prijetna, zabavna in vznemirljiva, ob odsotnosti zunanjih ali notranjih pritiskov.

Ekstrinzična (zunanja) motivacija pa izhaja iz zunanjih impulzov in kot posledica nekih zunanjih in notranjih pritiskov. Vključitev v aktivnost je v tem primeru sredstvo za doseg nekega določenega cilja (Deci in Ryan, 1985).

1.7 Motivi

Teorije motivacije v psihologiji imajo skupno teoretsko predpostavko, ki pravi, da motiv izhaja iz stanja neravnovesja v psihofizičnem sistemu posameznika ali pa v odnosu med posameznikom in okoljem. Neravnovesje povzroči napetost, ki jo poskuša posameznik omiliti ali odpraviti z mobilizacijo duševne in fizične energije. Ponovna vzpostavitev ravnotežja je omogočena z zadovoljitvijo motiva. Samih motivov ne moremo neposredno opazovati, zato je pojem motiva teoretski pojem v psihologiji.

Na obstoj določenih motivov lahko sklepamo le iz dejanj oziroma vedenjskih oblik, ne moremo pa natančno določiti, za kakšen motiv gre pri posameznem dejanju. Motivi (notranje gonilo) oz. motivacija imajo dve glavni komponenti, in sicer intenzivnost in smer motiva (Ule in Kline, 1996).

V literaturi je znanih veliko kvalifikacij motivov in potreb. Z vsako od teh je pogled v motivacijsko strukturo lahko drugačen, saj so razne oblike klasifikacij potreb in motivov uporabljane z določenim namenom in za različna tematska področja raziskovanja.

V praksi je najbolj uporabljena Maslowova lestvica potreb, ki je nekako najbližje univerzalnosti, saj nudi največ možnosti za razumevanje motivov in motivacije. Na dnu sheme hierarhije potreb po Maslowu so fiziološke, nato potrebe po pripadnosti, ljubezni in socialne potrebe, sledijo jim potrebe po varnosti. Pod vrhom piramide so potrebe po samospoštovanju in ego-potrebe. Na samem vrhu piramide je potreba samoaktualizacije oz. samorealizacije, ki je najvišja človekova potreba.

V resnici je hierarhija potreb dinamična in se ves čas spreminja. Skoraj nemogoče je razložiti, katere so tiste potrebe, ki posameznika motivirajo v določenem trenutku, saj potrebe in motivi nastopajo v množici in ne izolirano.

1.7.1 Motivi športnih navijačev

Ljudje smo karakterni različni, imamo različne poglede na svet in dogajanja okoli nas. V določenih situacijah reagiramo različno, čustva pokažemo ali skrijemo na različne načine ...

Enako velja tudi za športne navijače. Tudi motivi, zaradi katerih spremljajo športne dogodke, so zelo raznoliki. Ljudje so družabna bitja in velikokrat je ravno motiv druženja tisti, zaradi katerega postanejo redni obiskovalci športnih prireditev. Druženje je velikokrat povezano z zabavo, daje občutek pripadnosti in sprejetosti v skupini enako mislečih/čutečih. Za nekatere so pomembni estetski elementi športne panoge. Športni dogodek mnogi športni navijači izkoristijo za sproščanje negativne energije ali zgolj za začasni pobeg od težav in problemov, ki jih pestijo ...

Zakaj nekateri člani družbe športu sploh ne posvečajo pozornosti, nekateri pa postanejo in ostanejo celo življenje strastni športni navijači (Wann idr., 2001)?

Druženje z ljudmi, družino, estetika, samopotrditve, ekonomski motiv, zabava, vznburjenost in pobeg so le nekateri iz množice motivov, ki vplivajo na to, ali bo nekdo športni navijač ali ne.

Podobne motive navaja tudi Al-Thibiti (2004). Meni, da se motivi za spremljanje in obiskovanje športnih prireditev nanašajo na osebne in psihološke potrebe. Svoje ugotovitve v glavnem utemeljuje z izsledki Wanna idr. (2001).

Al-Thibiti (2004) govori o motivaciji športnih navijačev, ki se odraža v razlogih, ki posameznika ženejo na športne prireditve, k navijanju za neko športno ekipo, na njegovo lojalnost ekipi ali športniku in kupovanju izdelkov, ki so povezani z ekipo/športnikom.

Pomemben vpliv na moč motivacije ima dobra forma igralcev ekipe in nepredvidljivost izida tekme. Raziskave Wanna in Brascomba (1990), so pokazale, da se navijači udeležujejo tudi tekem, ko moštvo nima ravno blestečih rezultatov, kljub temu da so uspešne predstave moštva pomemben kriterij za udeležbo navijačev na prireditvah. Navijačev, ki se močno identificirajo z ekipo, jo podpirajo v dobrem in slabem, tudi morebitni neuspehi ekipe ne odvrnejo od udeležbe na njenih tekmah.

Z raziskovanjem motivov navijačev se je ukvarjalo kar nekaj raziskovalcev. Različne motive navijačev opredeljujejo na različen način (Wann, Al-Thibiti), kar ne pomeni, da gre za vsebinsko popolnoma različne motive. Razlike so zgolj v odtenkih.

Wann (2001) navaja osem motivov, Al-Thibiti (2004) pa šest. Pri posameznikih prevladujejo različni motivi, ki so odvisni od več dejavnikov. Veliko vlogo pri odločitvi za obisk športne prireditve igra faktor atraktivnosti tekme. Razlog za večjo udeležbo je velikokrat prav začetek ali zaključek sezone (finale). Nekateri z obiskom prireditve zapolnijo svoj prosti čas, uživajo v športnem vzdušju in se ob tem sprostijo, drugi vzporedno izkoristijo čas za druženje s prijatelji in družinskimi člani. Tudi ekonomski motivi niso izključeni. Osebna zavezanost ekipi ali športni panogi in čustvena navezanost na določen šport zvišujeta vrednost športu in s tem tudi udeležbo na športnih prireditvah.

Za spremljanje motivacije navijačev in navijaštva sta v strokovni literaturi, ki ubira psihologistični pristop, znana dva vprašalnika.

Wann (1995) je razvil vprašalnik SFMS (Sport Fan Motivation Scale), s katerim ocenjuje motivacijo športnih navijačev. Vprašalnik vsebuje triindvajset postavk (trditev), ki tvorijo osem skupin, pri čemer vsaka skupina predstavlja enega izmed motivov, in sicer: druženje z

ljudmi, družina, estetika, samopotrditev, ekonomski motivi, vzburjenost, pobeg, zabava (Wann idr., 2001).

Drugi vprašalnik za spremljanje navijaških motivov je razvil Al-Thibiti (2004). Tudi on je raziskoval, kateri motivi športnih navijačev so prevladujoči za spremljanje športa.

V raziskavi Šport in nacionalna identiteta, ki je bila narejena na odraslih prebivalcih Slovenije, so ugotavljali, ali se odnos do športa razlikuje glede na spol, narodnost, izobrazbo posameznika, njegovo športno aktivnost in glede na spremljanje športnih dogodkov (Doupona Topič, Kovač, 2006). Ugotovili so, da se moški in ženske statistično razlikujejo v trditvah, ki označujejo njihov odnos do športa. Rezultati so pokazali, da so moški bolj zainteresirani za spremljanje športnih prireditev prek različnih medijev.

V raziskavi Pori idr. (2009) so na 1727 odraslih prebivalcih Slovenije razvrstili pomembnost motivov, ki so spodbudili anketirane k spremljanju športnih prireditev. Najpomembnejši motivi so bili osebna priljubljenost športa, uspehi slovenskih športnikov in zabava.

Z enakim vprašalnikom, kot so ga uporabili v raziskavi Pori idr. (2009), so bili anketirani tudi študenti Fakultete za šport (FŠ) v Ljubljani (Podmenik, Pori, 2009). Najpomembnejši motivi študentov FŠ za spremljanje športnih prireditev so bili osebna priljubljenost športa, užitek, zabava in lastno aktivno sodelovanje v športu.

Enak vprašalnik so uporabili tudi Jereb idr. (2010), da bi ugotovili odnos študentov Pedagoške fakultete, oddelka za šport, v Bihaću do spremljanja športnih prireditev. V tej raziskavi se vrstni red po pomembnosti motivov nekoliko razlikuje glede na študente FŠ. Na prvem mestu je motiv užitek, sledi mu motiv osebna priljubljenost športa.

Po mnenju Al-Thibitija se SFMS in FMS precej razlikujeta.

SFMS uporablja trditve (I like, I enjoy, I fell), kar naj bi po njegovem merilo bolj vedenje in razpoloženje navijačev, njihovo zadovoljnost (Fan attitude) ob spremljanju športnega dogodka. Kaže, kakšna so njihova mnenja in čustva ob spremljanju športnega moštva na športni prireditvi.

Pri FMS pa naj bi bila ključnega pomena zmaga ali poraz oz. končni izid tekme. FMS meri občutke športnih navdušencev, ki so povezani s končnim razpletom športnega dogodka.

Wann (2001) ugotavlja, da je na podlagi študij, ki so uporabljale SFMS, mogoče kot najpomembnejši motiv izpostaviti motiv zabave. Ob tem sta pomembna še motiv vznurjenja in motiv druženja z ljudmi. Kot nepomembna sta se izkazala motiva družina in pobeg.

Opaziti pa je nekatere razlike med spoloma. Moški pogosteje kakor ženske ob spremljanju športa iščejo akcijo, vznurjenje in samopotrditve. Analize kažejo tudi, da postavljajo moški višje motiv uživanja v umetniški naravi športih predstav, kar je nekoliko presenetljivo. Dejstvo je, da moški kot estetiko ocenjujejo in vidijo spretnosti in gibanje v tekmovalnih športih in ne v estetskih kot ženske.

Ženske imajo bolj izrazit in višje postavljen motiv priložnosti preživljanja časa s svojo družino kot moški. Preferirajo estetske športe (drsanje na ledu, gimnastiko). Ne marajo preveč napetih tekem in tudi motivu razburljivosti dogodka ne pripisujejo visoke vrednosti. Najmanj pomemben je ekonomski motiv (Wann, 2001).

Šport je na nek način odsev družbe in istočasno na družbo močno vpliva. Pomemben je v poslovnem in političnem svetu. Vpliv ima na trg dela, na mednarodne odnose in odseva tako kulturne, kot ekonomske družbene spremembe.

Šport je bil v preteklosti domena moških in hkrati prizorišče razrednega boja. Predvsem pa je bil velikokrat orodje za prezentacijo moških in njihovih identitet. Navijači športa velikokrat z gorečo pripadnostjo določenim ekipam in slavnim osebnostim v športu iščejo sebe, svojo lastno identiteto (Joli Jenson, 1992).

Zmago ekipe ali njim priljubljenega posameznika mnogi dojemajo kot lastno zmago, kot zmago nad na videz nerešljivimi tegobami vsakdana. Pomeni pobeg od težav in občutek koristnosti, pripadnosti in enakovrednega sodelovanja v nekem prijetnem ritualu.

Športni navijači so pomemben segment dogajanj v športu. Dejstvo je, da so zelo aktivno in tudi vplivno občinstvo, brez katerega si športne dogodke težko predstavljamo.

Razumevanja športnih navijačev, motivov, ki jih k temu in pri tem vodijo, se ne da opisati na povsem enostaven način. Pri strastnih navijačih, ki jim pripadnost navijaški skupini na

nek način kroji življenjski stil, gre za manifestacijo Bourdieujevega pojma habitusa. Pomembno vlogo imata tudi kulturni in socialni kapital.

Športni navijači se v procesu socializacije naučijo vedenja, značilnega za navijaško skupino, sprejmejo norme športnega navijaštva. Zelo hitro osvojijo znanja o pravilih športne igre, poznajo in razumejo spremljanje statistike učinkovitosti igre igralcev. Uporabljati začnejo določeno terminologijo in govorijo v žargonu, ki ga govori skupina. Držijo se pravil ritualov in navad skupine.

V svojem diplomskem delu se je motivov za spremljanje športnega dogodka (rokomet) dotaknila tudi Hlebčeva (2006). Za pridobivanje podatkov v svojem delu je uporabila intervju.

Prevladujoči motivi za spremljanje rokometu pri intervjuvanih članih navijaške skupine so estetski motiv (izjave, da je lep in dinamičen šport, ljubezen do športa), motiv vznurjenosti (rokomet je najbolj zanimiva igra, vzdušje, ki je prisotno na tekmi) in motiv zabave (veselje do igre same, ker me zanima rokomet, ker sem ga vzljubil kot otrok).

Pri intervjuvankah pa so najbolj pogosti naslednji motivi: estetski motiv (rada spremljam šport, uživam ob gledanju rokometu), motiv vznurjenosti (uživam ob gledanju rokometu, rokomet je zanimiv in atraktiven šport), motiv druženja z ljudmi (dobra družba) in motiv družine (ker me je za to navdušil oče, ker sem ga igrala kot otrok), prisoten pa je tudi motiv samopotrditve (rokomet ima dobre rezultate). Prevladujoči motivi so pri ženskah veliko bolj raznoliki kot pri moških.

Za obiskovanje tekem pa so med intervjuvanimi člani navijaške skupine prevladujoči motivi: druženja z ljudmi, motiv estetike, motiv zabave in motiv vznurjenosti. Motiv druženja z ljudmi je na prvem mestu tudi pri ženskih obiskovalkah, sledijo motiv vznurjenosti, motiv estetike in motiv zabave.

1.7.1.1 Motiv druženja z ljudmi

Druženje z ljudmi je ena izmed lastnosti človeške narave. Motivi druženja lahko potekajo v različnih okoljih (v službi, šoli, doma, v družbi prijateljev, na kulturni prireditvi ...) in so lahko različni. V našem primeru lahko rečemo, da gre za skupinske, afiliacijske motive –

motive druženja in pripadanja.

Kot smo že večkrat omenili, je v mnogih primerih spremljanje športa socialna aktivnost. Dejstvo je, da se športne dogodke največkrat spremlja v športnih dvoranh ali igriščih, vse večkrat pa tudi v lokalih. Tudi kadar se šport spremlja doma, gre običajno za neko skupinsko okolje. Ljudje so motivirani z motivom druženja z drugimi ljudmi in željo, da prosti čas preživljajo v družbi. Mnoge pritegne šport ravno zaradi socialne narave spremljanja športa, ki v veliki meri poskrbi za občutek pripadnosti in izpolnjuje človekovo željo po socialni interakciji.

1.7.1.2 Družina

Pravimo, da je družina osnovna enota človeške družbe. Družina je skupnost z veliko funkcijami. Zadovoljevala naj bi večino potreb svojih članov. Čas, ki ga preživimo z družino, je dandanes, ob obilici vsakodnevnih obveznosti, prava dragocenost.

Motiv je najbolj značilen predvsem za tiste športne navijače, ki imajo otroke in/ali so poročeni. Prosti čas, ki ga preživijo ob spremljanju športnih dogodkov, je velikokrat tudi priložnost za preživljanje časa v krogu svoje družine. Motiv družine je precej podoben motivu druženja z ljudmi.

1.7.1.3 Estetika

Alexander Gottlieb Baumgarten, ustanovitelj študija estetike, sicer nemški filozof je bil tisti, ki je prvi uporabil besedo estetika (v 18. stoletju). Beseda se nanaša na samostalnik, ki pomeni »ta, ki apelira na čute« oz. vse, kar posameznika poživlja/povzdigne. (Wikipedija, 2013).

Umetniška lepota in gracioznost športnega gibanja je lahko za športnega navdušenca pravi užitek. Raziskave so pokazale, da športni navijači, ki v veliki meri šport spremljajo zaradi motiva lepote in gracioznosti športnih gibov, enako uživajo v nasilnih in nenasilnih športih, kar je v nasprotju z domnevami Wanna, Schraderja in drugih (1999), ki so razlagali, da imajo navijači z visoko stopnjo estetskega motiva raje neagresivne športe. Po njihovem

eksplozivnost gibov v agresivnih športih ovira graciozno izvajanje športnih gibov.

1.7.1.4 Samopotrditve

Slaba samopodoba posamezniku poslabšuje kvaliteto življenja. Na pot mu postavlja kup ovir, ki se mu velikokrat zdijo nepremagljive. Občutek neuspeha stanje še poslabša.

Posamezniki z izrazitim motivom samopotrditve skozi športno navijaštvo ohranjajo pozitivne predstave o samem sebi. Pogosto v tem, ko povečajo svojo povezanost z moštvom, ki je uspešno, vidijo uspeh moštva kot priložnost za razvoj bolj pozitivnega mišljenja o samem sebi in ob tem izboljšajo svojo samopodobo.

1.7.1.5 Ekonomski motivi

Ekonomski motivi posameznika vodijo v razmišljanja in odločitve o uporabi svojih razpoložljivih materialnih sredstev z namenom povečanja donosnosti le-teh. Posamezniki želijo te cilje doseči tudi s sklepanje športnih stav.

Mnogi ekonomsko motivirani športni navijači po definiciji sploh naj ne bi bili tipični predstavniki športnih navijačev, saj v športnem navijaštvu bolj kot kaj drugega vidijo priložnost pridobitve finančnega zaslužka. Dejstvo je, da niso bili socializirani v vrednote, norme, vedenja in prepričanja, povezane in značilne za športno navijaštvo. Njihovo osnovno vodilo, ki jih pritegne k športnemu navijaštvu oz. k potrošnji športa, so potencialne ekonomske koristi (dobitki pri športnih stavah).

1.7.1.6 Vzburjenost

Dejstvo je, da ljudje različno doživljamo situacije in različno izražamo čustva. Čustveno vzburjenje povzroči v telesu določene fiziološke spremembe. Glavni namen teh sprememb je priprava organizma na večjo dejavnost (boj/beg).

Ko govorimo o osebah, ki sodelujejo v športnem navijaštvu, da bi dobili vznemirjenje in

stimulacijo, govorimo o motivu vzburjenosti, ki se nanaša na pozitivno obliko vznemirjenja in stimulacije. Navijaštvo in spremljanje športa je za nekatere možnost pridobitve stimulacije in razburjenja, ki ju v vsakdanjem življenju ne dobijo v zadostni količini. Navijači, ki imajo visoko stopnjo motiva vzburjenosti, uživajo ob razburjenju, ki ga občutijo ob gledanju športa. Za njih pomeni to neko obliko razvedrila. Vendar pa lahko rečemo, da je vzburjenost oz. vznemirjenost tudi ena izmed stresnih situacij, ki pa niso vedno pozitivne. Navijači, ki imajo nizko stopnjo motiva vzburjenosti, ne uživajo ob vznemirjenosti povezani s spremljanjem športa. Takim stanjem vznemirjenosti se zelo izogibajo. Glede na to, da je obiskovanje športnih prireditev in športno navijaštvo prostovoljna aktivnost, lahko navijači, ki se počutijo neprijetno razburjeni na športnem dogodku in ob gledanju tekem svojega najljubšega moštva, enostavno zapustijo prizorišče, ugasnejo televizijo in na preprost način zapustijo tako situacijo.

1.7.1.7 Pobeg

Ljudje se reševanja problemov lotevamo na različne načine, ki so bolj ali manj uspešni. Motiv pobega je tisti, s katerim se začasno miselno oddaljimo od neugodne situacije, v kateri smo se znašli.

Številni posamezniki so obremenjeni z delom, šolskimi obveznostmi, družinskim življenjem, stresom. Želijo si sprememb in spremljanje športnega dogodka jim to omogoča. Uporaba motiva pobega je še posebej prevladujoča, ko je posameznik pod stresom ali ima osebne težave. Jasno je, da uporabljajo športno navijaštvo za pobeg pred življenjem in situacijami bodisi zaradi premajhne bodisi zaradi prevelike stimulacije. V primeru, ko trpijo zaradi premajhne stimulacije, mislijo, da je njihovo življenje nezanimivo, dolgočasno. V primeru, ko gre za preveliko stimulacijo, pa služi navijaštvo kot pobeg pred skrbmi, življenjskimi krizami in pred bolečo eksistenco posameznika. Motiv pobega z uporabo športa je bolj pogost pri preveliki stimulaciji.

1.7.1.8 Zabava

Ko govorimo o zabavi, govorimo o neki vrsti sprostitve, užitka, veselja, pozitivnih občutkih, o razvedrilu ... Pojem običajno ni povezan z delom in obveznostmi.

Motiv zabave je za mnoge najpomembnejši motiv pri odločitvi za spremljanje športnega dogodka ali odločitvi, da bo postal športni navijač.

Za nekatere je zabava branje knjig, obisk koncerta, gledališke predstave ali poslušanje glasbe. Nekateri so ljubitelji filma in jim obisk kinodvorane pomeni poseben užitek in zabavo. Za nekoga je zabava in užitek čas, ki ga namenijo svojim hobijem, povezanim z zbirateljstvom, obiskom galerije ali muzeja.

Za športnega navijača je gledanje športa nekaj, kar mu pomeni zadovoljstvo, zabavo in užitek. Ne gre le za občutke ob zmagi ali porazu ekipe, ki ji je gledalec športa naklonjen. Ob vsem tem je pomembna tudi predstava nasprotnih moštev, dogajanja, povezana z njimi. Pomembno je kompleksno spremljanje dogodkov na športnih terenih in izven njih. Vse to se manifestira v končnem užitku ob spremljanju športnega dogodka.

Ko gledalec gleda športno prireditev in ob tem uživa, je na nek način povezan s predstavo preferirane ekipe in ima tudi sam v tej ekipi določeno vlogo. Istočasno pa uživa tudi v izkazovanju nenaklonjenosti članom nasprotne ekipe (Wann in drugi, 2001).

Wannova lestvica je ena izmed najpogosteje uporabljenih lestvic obstoječih študij v svetu. Lestvico so uporabili številni avtorji v različnih kontekstih, tudi z dodatki in modifikacijami.

Našteli smo nekaj primerov uporabe:

- Za raziskovanje motivov, ki vodijo posameznika, da se s športom ukvarja.
- Za primerjavo motivov za spremljanje agresivnih in neagresivnih športov.
- Za preverjanje ekipne (skupinske) motivacije in čustev.
- Za primerjanje športnih motivov med rasami.
- Za proučevanje motivov, ki so odločilni med študenti, da postanejo igralci baseballa.
- Za proučevanje motivov v profesionalnem športu.

- Za ugotavljanje potrošniške motivacije oz. potrošnje športa.
- Za ugotavljanje motivov, ki so pomembni za spremljanje športnih dogodkov.

V večini študij so bile meritve prilagojene specifičnim kontekstom, v katerih je bila lestvica uporabljena. V večini študij so bile zabeležene razlike med spoloma, v nekaterih pa tudi starostne razlike v povezavi z motivi.

Navkljub široki uporabi in uporabnosti meritev motivov, ki so odločilni za potrošnjo športa, je bila večina študij narejenih na odraslih osebah.

Od leta 1990 je bilo narejenih kar nekaj raziskav, s katerimi so raziskovalci poskušali ugotoviti, kakšni so pravzaprav vzorci in načini potrošnje v športu. V glavnem so enotni v mnenju in razlagi, da so razlike v potrošnji vezane na starost. Večina se strinja, da gre za štiri generacijske skupine, ki jih opredeljujejo določene letnice rojstva:

- veterani (1925-1944),
- Baby Boomers (1945-1964),
- generacija X (1965-1981),
- generacija Y (1982-2000) (Hart, 2006; Miller in Yu, 2003).

Raziskovalci so mnenja, da imajo različne skupine generacij podobne življenjske izkušnje, da razvijejo podobne vrednote o delu, življenju in potrošnji, podobne okoljske vrednote in celo vero.

Generacija Y, ki jo v tej klasifikaciji predstavljajo najstniki, ima tri značilne podskupine:

- starost od 8 do 12 let,
- starost od 13 do 18 let,
- starost od 19 do 25 let.

V eno izmed raziskav je bila vključena srednja skupina najstnikov (13-18 let). Šlo je za nadaljevanje večje študije, ki je raziskovala motivacijo najstnikov za potrošnjo v športu. Namen študije je bil osredotočiti se na modifikacije obstoječih meritev športne motivacije in

ugotoviti, kateri so najpomembnejši motivi v potrošnji športa mladostnikov. Istočasno jih je zanimalo tudi, ali je vprašalnik SFMS ustrezen merilni instrument tudi za merjenje motivov pri mladih.

Summers, Johnson Morgan in Kanoyangwa (2007) so želeli temu instrumentu (SFMS) za raziskovanje motivacije oz. motivov, zaradi katerih ljudje obiskujejo športne dogodke, dodati še novo vsebino. Opravili so raziskavo, ki temelji na velikem vzorcu mladostnikov, starih od 13 do 18 let, ki živijo v enem izmed večjih mest v Avstraliji. S študijo so želeli dobiti vpogled v motive za potrošnjo športna najstnikov. Pridobljene informacije naj bi bile koristne v trženju športa. Potrošnja športa pomeni kupovanje s športom povezanih stvari in koriščenje ponudb ter odločitev, da sodeluješ v športni aktivnosti. Do takrat obstoječe raziskave so pokazale širok razpon motivov. Raziskovalce avstralskih mladostnikov je zanimalo tudi, ali bodo te meritve primerne za mladostnike in ali imajo mladi kot skupina kakšne dodatne motive za potrošnjo športa kot odrasli. Najpomembneje v tej študiji je, da se je SFMS pokazal kot ustrezen merilni instrument za proučevanje motivov mladostnikov v potrošnji športa. Uporabljena lestvica motivov je bila preverjana s faktorsko analizo in parametričnimi preizkusi značilnosti – ANOVA. Faktorska analiza je potrdila interno konsistentnost vprašalnika. Skozi rezultate študije so prišli do zaključka, da so za mladostnike v potrošnji športa, za privrženost in navdušenje nad športom najpomembnejši motivi razburljivosti, zabave in socialni motiv druženja.

1.8 Problem, cilji in hipoteze

Problem

V nalogi želimo ugotoviti, koliko in na kakšen način so športno aktivni dijaki in dijakinje, ki se šolajo v enem izmed srednješolskih programov na področju Bele krajine. Zanima nas tudi povezanost motivov za spremljanje športnih dogodkov s športno aktivnostjo dijakov in trajanje spremljanja športnih dogodkov v odvisnosti od motivov. V nadaljevanju nas zanima tudi, kateri so tisti motivi, ki so pri fantih in dekletih najbolj pomembni za to, da spremljajo športne dogodke.

Cilji

Temeljni cilj raziskovanja je bil analizirati športno aktivnost dijakov in dijakinj, ki obiskujejo enega izmed srednješolskih programov, ki se izvajajo na področju Bele krajine, in ugotoviti najpomembnejše motive, zaradi katerih pasivno spremljajo šport z udeležbo na športni prireditvi oziroma preko medijev.

Na podlagi predstavljenega namena in problema smo oblikovali delne cilje:

1. Analizirati trenutno (tedensko) športno dejavnost belokranjskih srednješolcev.
2. Analizirati trenutno (tedensko) trajanje spremljanja športnih dogodkov in hkrati ugotoviti retestno zanesljivost in interno konsistentnost vprašalnika.
3. Analizirati motive za spremljanje dogodkov.
4. Ugotoviti povezanost med trajanjem spremljanja dogodkov, motivi za spremljanje in športno dejavnostjo.

Hipoteze

Izhajajoč iz zastavljenih ciljev smo postavili naslednje raziskovalne hipoteze:

H1: Športna dejavnost dijakov in dijakinj je povezana s trajanjem spremljanja športnih dogodkov.

H2: Motivi za spremljanje športnih dogodkov so povezani s športno dejavnostjo dijakov in dijakinj.

H3: Trajanje spremljanja športnih dogodkov je povezano z motivi za njihovo spremljanje.

2 Metode dela

a) Preizkušanci

Vzorčni okvir raziskave sestavlja celotna populacija dijakov in dijakinj, ki so se v šol. l. 2011/12 izobraževali v vseh programih, ki so jih v tem šolskem letu razpisale vse tri srednje šole na območju Bele krajine:

- 1 Srednja šola Črnomelj:
 - a. Gimnazija.
- 2 Srednja poklicna in strokovna šola Črnomelj:
 - a. program Strojništvo SPI,
 - b. program Strojni tehnik,
 - c. program Ekonomski tehnik.
- 3 Srednja šola Metlika:
 - a. program Predšolska vzgoja.

V šolskem letu 2011/12 je bilo skupno vpisanih 537 dijakov. V vzorec merjencev je bilo vključenih 414 srednješolk in srednješolcev, od tega 268 dijakinj in 146 dijakov prej omenjenih srednjih šol, kar predstavlja 77,1 % vseh dijakov, ki so bili v tem času vpisani v programe teh šol. Nobeden izmed prisotnih dijakov ni odklonil sodelovanja v anketi. Zaradi praktičnega usposabljanja je bilo na dan anketiranja odsotnih 64 dijakov (11,9 %), iz neznanih razlogov pa je bilo od pouka odsotnih 59 dijakov (11 %).

b) Pripomočki

Podatke smo zbrali s pomočjo treh anketnih vprašalnikov:

1. Vprašalnik o vrsti medija, preko katerega spremljajo športne dogodke, in o trajanju spremljanja športnih dogodkov v preteklem tednu je v Prilogi 1.
2. Vprašalnik SFMS (Sport fan Motivation Scale) Wann (1995) je v Prilogi 2.
3. Vprašalnik IPAQ o športni aktivnosti v preteklem tednu (Priloga 3).

IPAQ vprašalnik je bil dopolnjen z nekaj vprašanji iz vprašalnika raziskave »A six-year longitudinal study of the relationship of physical activity to bone mineral accrual in growing children: The university of Saskatchewan bone mineral accrual study« (Bailey, McKay, Mirwald, Crocker in Faulkner, 1999).

c) **Postopek zbiranja in analize podatkov**

Podatke smo zbrali z anketnimi vprašalniki. Anketiranje smo izvajali trije učitelji Srednje šole Črnomelj. Anketiranje smo izvajali po oddelkih, in sicer skupinsko znotraj oddelka. Ob prvem anketiranju smo dijakinje in dijake petih oddelkov različnih programov vprašali, ali so pripravljeni po 14 dneh ponovno sodelovati v anketi. Pojasnili smo jim, da bo potrebno izpolniti le del ankete, kjer sprašujemo o času spremljanja športnih dogodkov preko medijev oziroma v živo. Dijaki in dijakinje so soglašali s ponovnim anketiranjem. Izpolnjene ankete smo shranili po oddelkih. V ponovno anketiranje smo želeli vključiti vsaj 100 srednješolk/cev. Računajoč na možnost, da vsi dijaki/nje na dan ponovnega anketiranja ne bodo prisotni/e pri pouku, smo za ponovno anketiranje izbrali vzorec 130 dijakov in dijakinj.

Prvi del anketiranja smo izvedli ob koncu aprila 2012.

Podatke smo zbrali s pomočjo treh anketnih vprašalnikov. Uvodoma so anketirani označili spol in kraj bivanja.

- **Vprašalnik o vrsti medija, preko katerega spremljajo športne dogodke, in o trajanju spremljanja športnih dogodkov v preteklem tednu.**

Anketiranci so izbrali vrsto medija (televizija, časopis, v živo, internet, teletekst, radio) in ob tem eno izmed sedmih ponujenih možnosti, ki so bile na razpolago za navedbo časa trajanja spremljanja športnih dogodkov v preteklem tednu (0 min., 1-10 min., več kot 10 min., več kot 30 min., do 1 uro, do 2 uri, več kot 2 uri). Za ugotavljanje interne konsistentnosti vprašalnika o medijih in trajanju spremljanja športnih dogodkov smo opravili faktorsko analizo, za ugotavljanje retestne zanesljivosti pa Pearsonov korelacijski koeficient.

- **Vprašalnik SFMS (Sport fan Motivation Scale), Wann (1995) .**

Potrebno je bilo označiti pomembnost posamezne spremenljivke. Za vrednotenje pomembnosti posamezne spremenljivke je bila uporabljena 5-stopenjska kvalitativna lestvica od 1 do 5.

- **Vprašalnik IPAQ o športni aktivnosti v preteklem tednu**

Podatki so bili obdelani v SPSS, nekatere grafične predstavitve pa opravljene s programom Microsoft Excel. Izračunane so bile osnovne deskriptivne statistike. Za preverjanje razlik aritmetičnih sredin med spoloma smo multivariatno uporabili MANOVA (multivariatna analiza variance), univariatno pa t-test. Povezanost med spremenljivkami je bila multivariatno testirana s kanonično korelacijsko analizo, univariatno pa s Pearsonovimi in Spearmanovimi korelacijskimi koeficienti. Preverjanje vseh hipotez je bilo opravljeno na ravni napake I. vrste 5 %.

3 Rezultati in razprava

3.1 Vzorec anketiranih

Anketirali smo dijake in dijakinje srednjih šol na področju Bele krajine. Njihova starost je bila od 15 do 19 let.

Tabela 1
Število anketiranih po spolu

		f	%	% veljavnih	F %
Število odgovorov	moški	146	35,2	35,3	35,3
	ženski	268	64,6	64,7	100,0
	Skupaj	414	99,8	100,0	
Brez odgovora		1	,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 1 vidimo, da je število deklet, ki obiskujejo srednjo šolo v Beli krajini, večje kot število fantov, kar je bilo pričakovati glede na vrste programov, ki jih šole, vključene v raziskavo, nudijo.

V vsakem izmed osmih oddelkov programa Gimnazija je bilo povprečno trideset dijakov in dijakinj (30,5). Delež deklet je bil bistveno večji kot delež fantov (razmerje med spoloma je bilo z manjšim odstopanjem v posameznih oddelkih 2 : 1).

Oddelki programa Strojništvo SPI so domena fantov (v času anketiranja sta ta program obiskovali le dve dekleti). Ob tem je potrebno poudariti, da so oddelki programa SPI med najmanj številčnimi, saj štejejo v povprečju nekaj manj kot deset dijakov (9,6). Dijaki enega izmed treh oddelkov tega programa (3. letnik) so bili v času anketiranja odsotni zaradi praktičnega usposabljanja.

Tudi v programu Strojni tehnik prevladujejo fantje (le eno dekle je obiskovalo ta program).
V štirih oddelkih je bilo vpisanih 46 dijakov (11,5 dijakov/oddelek).

V programu Ekonomski tehnik prevladujejo dekleta (število fantov je približno ena tretjina).

V programu Predšolska vzgoja, ki ga izvaja SŠ Metlika, v vseh osmih oddelkih, številčno prevladujejo dekleta.

3.1.1 Spremljanje športnih dogodkov preko televizije

Televizija je eden izmed medijev, preko katerega ljudje spremljajo tudi športne dogodke.

Tabela 2

Tedensko trajanje spremljanja športnih dogodkov preko televizije

	f	%	% veljavnih	F %
0 min.	49	11,8	11,8	11,8
1-10 min.	70	16,9	16,9	28,7
več kot 10 min.	42	10,1	10,1	38,8
več kot 30 min.	50	12,0	12,0	50,8
do 1 uro	62	14,9	14,9	65,8
do 2 uri	68	16,4	16,4	82,2
več kot 2 uri	74	17,8	17,8	100,0
Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 2 je prikazano tedensko trajanje spremljanja športnih dogodkov preko televizije. Vidimo, da je kar 17,8 % anketiranih dijakinj in dijakov v preteklem tednu spremljalo šport preko televizije več kot dve uri.

3.1.2 Spremljanje športnih dogodkov preko časopisa

Tudi časopis je eden izmed medijev, preko katerega lahko spremljamo dogajanja na športnih prizoriščih.

Tabela 3

Čas spremljanja športnih dogodkov v preteklem tednu preko časopisa

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	179	43,1	43,3	43,3
	1-10 min.	154	37,1	37,3	80,6
	več kot 10 min.	42	10,1	10,2	90,8
	več kot 30 min.	29	7,0	7,0	97,8
	do 1 uro	8	1,9	1,9	99,8
	do 2 uri	1	,2	,2	100,0
	Skupaj		413	99,5	100,0
Manjkajoči odgovori		2	,5		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 3 vidimo, da časopis kot medij za spremljanje športnih dogodkov med srednješolci ni preveč popularen. Veliko število vprašanih (43,1%), športa preko časopisa ni spremljalo.

3.1.3 Spremljanje športnih dogodkov v živo

Spremljanje tekmovanj v živo je za prave športne navdušence pomemben dogodek.

Tabela 4

Čas spremljanja športnih dogodkov v preteklem tednu v živo

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	242	58,3	58,6	58,6
	1-10 min.	32	7,7	7,7	66,3
	več kot 10 min.	22	5,3	5,3	71,7
	več kot 30 min.	17	4,1	4,1	75,8
	do 1 uro	28	6,7	6,8	82,6
	do 2 uri	41	9,9	9,9	92,5
	več kot 2 uri	31	7,5	7,5	100,0
	Skupaj		413	99,5	100,0
Manjkajoči odgovori		2	,5		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 4 vidimo, da je več kot dve uri šport v živo spremljalo 7,5 % vprašanih, medtem ko se jih 58,3 % ni udeležilo nobenega športnega dogodka.

3.1.4 Spremljanje športnih dogodkov preko interneta

V današnjem času si mladi skorajda ne predstavljajo dneva brez brskanja po svetovnem spletu.

Tabela 5

Čas spremljanja športnih dogodkov v preteklem tednu preko interneta

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	112	27,0	27,5	27,5
	1-10 min.	74	17,8	18,1	45,6
	več kot 10 min.	66	15,9	16,2	61,8
	več kot 30 min.	53	12,8	13,0	74,8
	do 1 uro	40	9,6	9,8	84,6
	do 2 uri	24	5,8	5,9	90,4
	več kot 2 uri	39	9,4	9,6	100,0
	Skupaj	408	98,3	100,0	
Manjkajoči odgovori		7	1,7		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 5 je prikazano, koliko časa so anketirani v preteklem tednu spremljali športne dogodke preko interneta. Vidimo, da je število tistih, ki so spremljali športne dogodke preko interneta več kot dve uri, bistveno manjše (9,4 %) kot število tistih, ki športa preko tega medija sploh niso spremljali (27 %).

3.1.5 Spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta

Teletekst je medij, preko katerega lahko v kratkem času pridemo do informacij o dogajanjih doma in v svetu.

Tabela 6

Čas spremljanja športnih dogodkov v preteklem tednu preko teleteksta

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	278	67,0	67,3	67,3
	1-10 min.	80	19,3	19,4	86,7
	več kot 10 min.	28	6,7	6,8	93,5
	več kot 30 min.	16	3,9	3,9	97,3
	do 1 uro	4	1,0	1,0	98,3
	do 2 uri	3	,7	,7	99,0
	več kot 2 uri	4	1,0	1,0	100,0
	Skupaj		413	99,5	100,0
Manjkajoči odgovori		2	,5		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 6 vidimo, da je zelo malo srednješolcev spremljalo šport preko teleteksta več kot dve uri (1 %).

3.1.6 Spremljanje športnih dogodkov preko radia

Tudi radio je medij, preko katerega lahko spremljamo športne dogodke.

Tabela

7

Čas spremljanja športnih dogodkov v preteklem tednu preko radia

	f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	160	38,6	38,8
	1-10 min.	144	34,7	73,8
	več kot 10 min.	49	11,8	85,7
	več kot 30 min.	28	6,7	92,5
	do 1 uro	16	3,9	96,4
	do 2 uri	5	1,2	97,6
	več kot 2 uri	10	2,4	100,0
	Skupaj	412	99,3	100,0
Manjkajoči odgovori	3	,7		
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 7 vidimo, kakšen je bil čas spremljanja športnih dogodkov preko radia. Odstotek tistih, ki preko radia niso spremljali športnih dogodkov, je kar visok (38,8 %).

3.1.7 Spremljanje športnih dogodkov preko medijev

Šport je imel vedno velik vpliv na družbo in tudi sodobna družba ni izjema. Značilna zanjo je še posebno velika prodornost športa. Ta se odraža na velikem številu ljudi, ki se s športom ukvarjajo, na številu udeležencev na športnih prireditvah in na predvajanju športnih prireditev na televiziji in radiu. Šport ima vpliv na tiskane medije, veliko je knjig s športno tematiko, šport je postal tudi del filmske industrije. Razmahnil pa se je tudi pojav športa na internetu.

Konec 20. stoletja je zaznamoval izjemen razvoj medijev, ki vsakodnevno preplavljajo svet s številnimi informacijami in so soustvarjalec posameznikove miselne kulture in vzorcev obnašanja.

Pogoji, v katerih odraščča mladina v sodobni družbi, se v marsičem razlikujejo od tistih iz preteklosti. Otroci že v zelo zgodnjem obdobju odraščanja začnejo z izkoriščanjem »dobrin«, ki jim jih nudi sodobna informacijska družba. Televizija, internet in mobilna telefonija so postali kot del osnovne opreme, brez katere si tako mladi kot starejši več ne predstavljamo vsakdana.

Mediji so v veliki meri prevzeli vlogo socializatorja tako pri primarni, kot sekundarni socializaciji. Vloga družine, vrstnikov in šole, ki so bili dolgo časa tradicionalni vir primarne socializacije, je bistveno manjša.

Najpopularnejši medij za spremljanje športnih dogodkov je, po pričakovanju **televizija**. Podoben rezultat so dobili v raziskavi Jošt in sod. (1999), ki so ugotovili, da vsaj enkrat na teden preko televizije spremlja športne dogodke 31,5 % anketiranih Slovencev. Tistih, ki šport preko televizije spremljajo pogosto (večkrat na teden), je bilo 15,6 %. Športnih dogodkov po TV nikoli ne gleda 3 % Slovencev. Podobno je bilo tudi med srednješolci v Beli krajini, kjer je kar 88,2 % dijakov in dijakinj v preteklem tednu spremljalo šport preko televizije. Največ, kar 17,8 % srednješolcev je gledalo šport preko televizijskih ekranov več kot dve uri (Tabela 2). Tistih, ki športa preko televizije niso spremljali, je bilo le 11,8 % (Tabela 2). Sklepamo, da gre za posameznike, ki športa sploh ne spremljajo, vendar pa tega zagotovo ne moremo trditi. Dejstvo je, da se verjetno podatek spreminja in je odvisen tudi od tega, kakšni športni dogodki se v določenem času odvijajo.

Tudi izsledki raziskave (2011), predstavljeni v Barceloni na Mednarodnem športnem forumu, kažejo, da ostaja televizija vodilni medij pri spremljanju športnega dogajanja. Raziskava je bila narejena v petih državah, ki veljajo za največje potrošnice športa (Francija, Nemčija, Italija, Španija in Velika Britanija). V raziskavo so bili vključeni sicer le športni navdušenci, stari od 12 do 35 let. Kar 98 % vprašanih največ športnih dogodkov spremlja preko televizije. Rezultati so pokazali, da je športnih navdušencev, ki vsak dan spremljajo športne vsebine preko televizijskega ekrana, 57 %.

Srednješolci se za spremljanje športnih dogodkov **časopisa** poslužujejo bistveno redkeje kot televizije. Kar 43,3 % jih časopisa v ta namen ni prelistalo, 37,1 % jih je navedlo, da so se v preteklem tednu za informiranje o športnih dogodkih le za kratek čas (1-10 minut), posvetili branju časopisa. Le eden (0,2 %) izmed anketiranih je navedel, da je spremljal športne dogodke preko časopisa do dve uri (tabela 3). Nobeden izmed anketiranih dijakov in dijakinj ni spremljal športnih dogodkov preko časopisa več kot dve uri v tednu.

O športnem tisku v Sloveniji je pisal v svojem diplomskem delu Bulc (2003). Navaja, da pri nas primanjkuje specializiranih športnih časopisov in revij za informiranje o športu. Zaradi tega imajo športne strani v slovenskih dnevnikih pomembno vlogo. Med kakovostne slovenske dnevnike prišteva Delo, Dnevnik in Večer, ki v svojih tedenskih prilogah pokrivajo šport doma in v svetu. Delo Stik je interna služba za raziskave branosti časopisa Delo. Leta 1998 je bila opravljena tedenska raziskava o branosti športnih prispevkov. Redno je športne strani celostno prebralo 7,8 % anketiranih, 16,8 % je bilo tistih, ki so športne strani le preleteli. Kar 75,6 % vprašanih pa ni bralo športnih strani (Bulc, 2003).

Med športnimi navdušenci po izsledkih raziskave (2011), opravljene v petih državah, največjih potrošnicah športa, 31 % vseh vprašanih redno dnevno bere športne strani v časopisih. Najpogostejši bralci športnih strani so španski ljubitelji športa, saj jih kar 29 % preferira časopise.

Jošt in sod. (1999) so v raziskavi gledanosti različnih športnih dogodkov v Sloveniji ugotovili, da je rednih obiskovalcev (večkrat v tednu) športnih prireditev le 1 %. Vsaj enkrat tedensko se športnega dogodka **v živo** udeleži 6 % anketiranih. Največ jih gre na športne prireditve občasno (1-krat letno do 1-krat mesečno). V živo si po rezultatih raziskave (Jošt in sod., 1999) nikoli ne ogleda nobenega športnega dogodka 32,3 % vprašanih.

Rezultati naše raziskave kažejo, da je bilo takšnih, ki v preteklem tednu športa niso spremljali v živo, 58,3 %. Več kot 30 minut je športni dogodek v živo spremljalo 4,1 % dijakov in dijakinj. Tistih, ki so bili na športnem dogodku več kot dve uri, je bilo 7,5 % (Tabela 4). Vzroki za velik odstotek tistih, ki se niso udeležili nobenega športnega dogodka, so lahko zelo raznoliki. Vsekakor moramo upoštevati dejstvo, da so športni dogodki, njihova atraktivnost, nivo tekmovanja, pomembnost tekme, priljubljenost ekipe ali posameznika tisti, ki pritegnejo večjo ali manjšo pozornost navijačev. Upoštevati je potrebno tudi dejstvo, da nekateri nikoli ne obišejo športnega terena, da bi si ogledali športno prireditve.

Konec aprila v Beli krajini ni bilo posebnih športnih dogodkov oz. tekem, ki bi pritegnile pozornost srednješolcev. V ljubljanskih Stožicah se je v tem obdobju odvijalo SP skupine B v hokeju. Obisk take prireditve v Sloveniji ali celo kod drugod po svetu je povezan s finančnimi stroški, ki si jih večina v današnjem času krize ne more privoščiti. Oddaljenost kraja, v katerem se odvija športni dogodek, od kraja bivanja športnega navdušenca pomeni, da je za obisk športne prireditve poleg denarja potrebno tudi kar veliko časa. Hokeja ne najdemo med športi, s katerimi se anketirani srednješolci v prostem času ukvarjajo. V Beli krajini ni možnosti ne pogojev za ukvarjanje s to panogo.

V tem času so se odvijale tudi tekme v SKL Telemach - za prvaka. Novomeška Krka je odigrala nekaj tekem na domačem terenu, ki je geografsko bližje. Košarkarske tekme bi utegnile pritegniti večjo pozornost belokranjskih srednješolcev v primeru, če bi v ekipi igral kateri izmed njihovih vrstnikov, ki ga tudi osebno poznajo. Dejstvo je, da so imeli dijaki ob koncu aprila obilo šolskih obveznosti in preverjanj znanj pri različnih predmetih. Poleg finančnih stroškov je tudi pomanjkanje časa je lahko eden od razlogov, ki jim je onemogočal obisk športne prireditve.

Internet kot medij za spremljanje športa ima svoje mesto med mladimi. Ne glede na to, da 27% anketiranih ni spremljalo športnih dogodkov (Tabela 5) preko interneta, pa podatki kažejo, da je približno enako število takih, ki jim je internet služil tudi za spremljanje športa. Tudi med športnimi navdušenci v državah, ki veljajo za največje potrošnice športa (raziskava, 2011) zaseda internet mesto pomembne medijske platforme za spremljanje športnega dogajanja. Po popularnosti je uvrščen takoj za televizijo. Kar 53 % anketiranih dnevno spremlja šport preko interneta.

Teletekst med srednješolci ni med najbolj priljubljenimi mediji za spremljanje športnih dogodkov. Odstotek anketiranih, ki športa preko teleteksta niso spremljali, je razmeroma visok (67 %). Sklepamo (Tabela 6), da so se dijaki o športnem dogajanju na teletekstu informirali bolj bežno, saj je bilo 19,3 % tistih, ki so navedli, da so za to porabili do 10 min.

Tudi **radio** ni medij, ki bi mladim prvenstveno služil za informiranje o dogajanjih na športnih prizoriščih. V Tabeli 7 vidimo, da športa preko radia ni spremljalo 38,6 % anketiranih. Podobno visok je odstotek (34,7 %) tistih, ki so za spremljanje športa preko radia porabili do 10 minut. Sklepamo, da gre v veliki meri za dijake, ki so del časa namenili poslušanju

radijskega programa na splošno in so vmes ujeli tudi informacije o športnih dogodkih ali rezultatih.

Podatki raziskave (2011) opravljene v petih državah, največjih potrošnicah športa, je pokazala, da so francoski športni navdušenci tisti, ki se v primeru, ko nimajo možnosti spremljanja športa preko televizorja, najraje (38 %), poslužujejo radia.

Vzorec anketiranih predstavlja srednješolska mladina. To so tipični predstavniki uporabnikov novejših tehnologij, ki veliko časa preživijo ob gledanju televizije in za računalniškimi ekrani. Podatek, da ima internet pomembnejšo vlogo kot teletekst, radio in časopis, ko gre za spremljanje športnih dogodkov mladih, ni presenečenje.

Še vedno velja, da moški spremljajo šport bolj vneto kot ženske. Dejstvo je, da je bilo v našo raziskavo vključenih bistveno več deklet kot fantov. Če bi bilo številčno razmerje anketiranih (po spolu) podobno ali celo v prid fantov, bi verjetno dobili nekoliko drugačno sliko.

3.1.8 Retestna zanesljivost in interna konsistentnost anketnega vprašalnika o času spremljanja športnih dogodkov preko medijev

Vprašalnik o vrsti medija (po televiziji, prek časopisov, udeležujem se jih v živo, prek interneta, po teletekstu, po radiu), preko katerega se lahko spremlja športne dogodke, in o trajanju spremljanja športnih dogodkov v preteklem času je ponovno, štirinajst dni po prvem testiranju izpolnjevalo 127 dijakov in dijakinj.

Naš cilj ob tem, da smo želeli analizirati trenutno (tedensko) trajanje spremljanja športnih dogodkov, je bil tudi ugotoviti retestno zanesljivost in interno konsistentnost vprašalnika.

Da bi to lahko ugotovili, smo si pomagali z analizo križnih povezav in s faktorsko analizo.

3.1.8.1 Retestna zanesljivost vprašalnika o trajanju spremljanja medijev

Pomagali smo si z neparametrično korelacijsko analizo, ki pokaže povezave med ordinalnimi spremenljivkami. Občutljiva je tudi za vse monotone in ne le na linearno povezavo. Dobljene rezultate smo interpretirali s pomočjo vrednosti Kendallovega koeficienta korelacije rangov.

Želeli smo ugotoviti, ali so odgovori o času spremljanja športnih dogodkov prvega anketiranja in odgovori ponovnega anketiranja, med seboj povezani.

Analizo smo naredili za vseh šest medijev (televizija, časopis, v živo, internet, teletekst in radio). Vrednosti Kendallovega tau-b koeficienta korelacije rangov kažejo v vseh primerih povezanost odgovorov prvega in odgovorov ponovljenega testiranja.

Tabela 8

Kendallov koeficient korelacije rangov med pogostostjo spremljanja medijev na pre- in post-testu

	Kendallov tau-b	p
Medij	televizija	0,451
	časopis	0,361
	v živo	0,377
	internet	0,448
	teletekst	0,509
	radio	0,362

Legenda: Kendallov tau-b – Kendallov koeficient korelacije rangov; p – statistična značilnost.

Za vse medije smo ugotovili, da je pogostost spremljanj v tednu pred pre-testom in tednu pred post-testom srednje velika in v vseh primerih tudi statistično značilna. Dijaki/nje so ocenjevali trajanje spremljanja športnih dogodkov samo za en teden nazaj. Domnevamo, da so podali dokaj zanesljive in pravilne ocene. Verjetno je je sam pojav, ki se opazuje (pogostost spremljanja), dokaj spreminjajoč se. To pomeni, da dijaki iz tedna v teden namenjajo različen čas različnim medijem. Športne dogodke neki teden spremljajo preko enega, drugi teden pa preko drugega medija.

3.1.8.2 Interna konsistentnost vprašalnika o trajanju spremljanja medijev

Interno konsistentnost vprašalnika o trajanju medijev smo ugotavljali s faktorško analizo oz. (njeno »pod«-) metodo glavnih komponent.

Tabela 9

Pearsonovi korelacijski koeficienti med spremenljivkami trajanja spremljanja medijev

		ACasSpr1	ACasSpr2	ACasSpr3	ACasSpr4	ACasSpr5	ACasSpr6
Kor.	ACasSpr1		,379	,235	,483	,362	,257
	ACasSpr2	,379		,280	,357	,369	,263
	ACasSpr3	,235	,280		,256	,173	,205
	ACasSpr4	,483	,357	,256		,398	,358
	ACasSpr5	,362	,369	,173	,398		,191
	ACasSpr6	,257	,263	,205	,358	,191	

Legenda: Kor. – korelacija; ACas Spr1 – spremljanje športnih dogodkov preko televizije; ACas Spr2 – spremljanje športnih dogodkov preko časopisa; ACas Spr3 – spremljanje športnih dogodkov v živo; ACas Spr4 – spremljanje športnih dogodkov preko interneta; ACas Spr5 – spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta; ACas Spr6 – spremljanje športnih dogodkov preko radia

Analizo povezanosti med spremenljivkami nam omogoča korelacijska matrika (Tabela 9) . Velikost korelacijskih koeficientov nam kaže, da je med spremenljivkama čas spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta in čas spremljanja športnih dogodkov v živo ter spremenljivkama čas spremljanja športnih dogodkov v živo in čas spremljanja športnih dogodkov preko radia neznatna povezanost.

Tudi med spremenljivkama čas spremljanja športnih dogodkov v živo in čas spremljanja športnih dogodkov preko teleteksta je neznatna povezanost. Ostale povezave so tudi precej šibke.

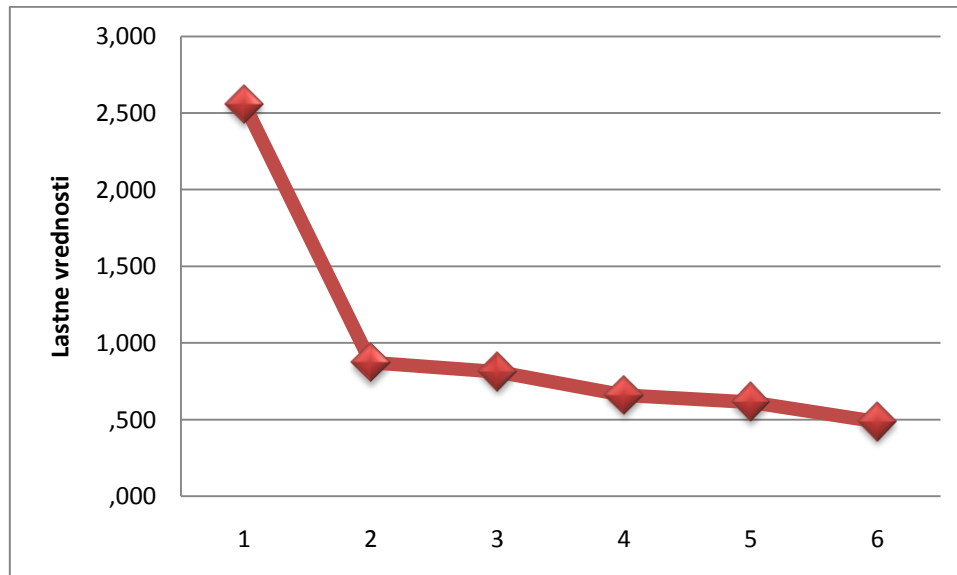
Srednjo oz. zmerno povezanost opazimo le med spremenljivkama čas spremljanja športnih dogodkov preko interneta in čas spremljanja športnih dogodkov preko televizije (0,483).

Tabela 10
Število faktorjev po metodi glavnih komponent

faktor	Začetne lastne vrednosti			Lastne vrednosti po ekstrakciji		
	Lambda	% pojasnjene variance	F% kumulativno	Lambda	% pojasnjene variance	F % kumulativno
1	2,56	42,60	42,60	2,56	42,60	42,60
2	,87	14,53	57,13			
3	,81	13,54	70,67			
4	,66	11,00	81,67			
5	,61	10,22	91,89			
6	,49	8,11	100,00			

Legenda: % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 10 vidimo, da ima le prva komponenta lastno vrednost višjo kot 1 ($\lambda=2,56$) in pojasnjuje 42,6 % variance. Ostali faktorji pojasnjujejo bistveno manjši del celotne variance.

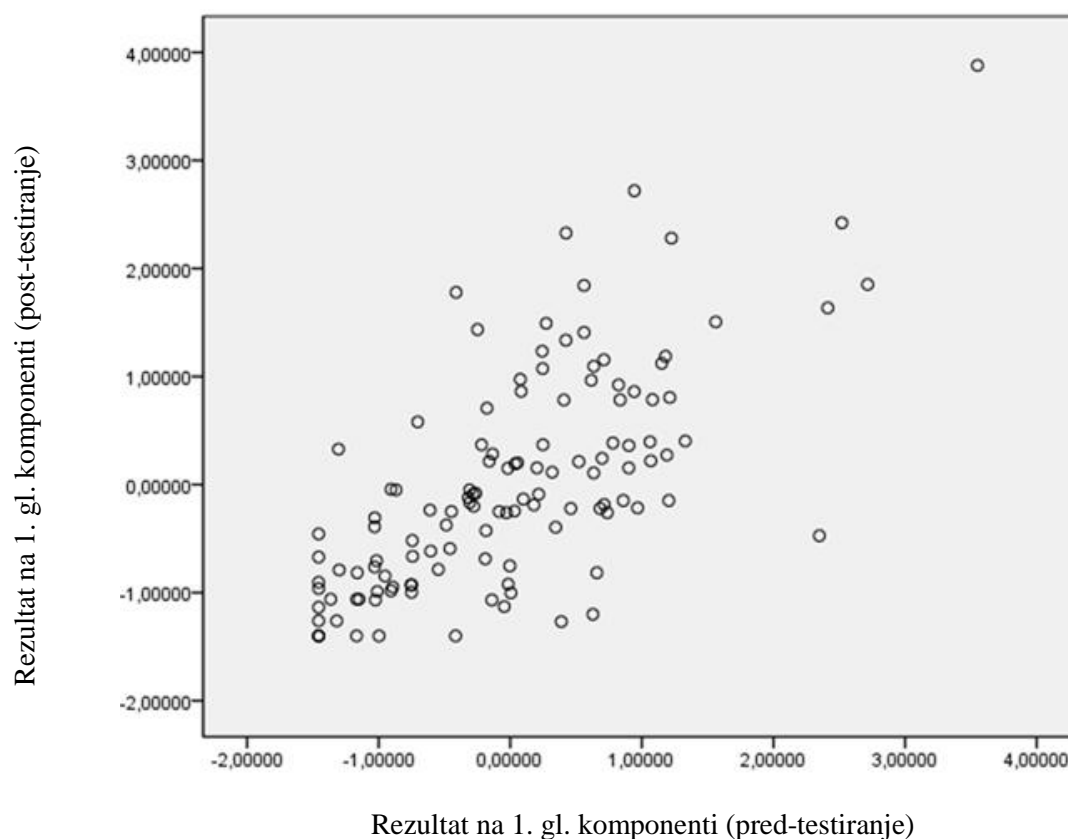

Slika 1. Diagram lastnih vrednosti

Tudi diagram lastnih vrednosti na Sliki 1 nam kaže, da je izrazita ena sama komponenta. Hkrati vidimo (Tabela 11), da k oblikovanju prve glavne komponente znatno prispevajo prav vsi mediji.

Tabela 11
Pogostost spremljanja športnih dogodkov preko medijev

Čas spremljanja športnih dogodkov	utež na 1. komponenti
Čas spremljanja športnih dogodkov preko televizije	,72
Čas spremljanja športnih dogodkov preko časopisa	,69
Čas spremljanja športnih dogodkov v živo	,50
Čas spremljanja športnih dogodkov preko interneta	,76
Čas spremljanja športnih dogodkov preko teleteksta	,65
Čas spremljanja športnih dogodkov preko radia	,56

Slika 2. Korelacija med 1. glavno komponento na pre-testiranju in 1. glavno komponento na post-testiranju.

Komponentne uteži pogostosti spremljanja različnih medijev kažejo podobno projekcijo. Na Sliki 2 vidimo, da komponenti iz pre- in post-testiranja dejansko merijo isto dimenzijo.

3.1.8.3 Pogostost spremljanja športnih dogodkov preko medijev

Spremljanje športnih dogodkov oz. čas spremljanja se spreminja. Razlogov je več. Povezani so s priljubljenostjo športne panoge, njeno atraktivnostjo oz. pomembnostjo dogodka. Ob tem moramo upoštevati, da nekateri sledijo in spremljajo le določene športne panoge in ne vseh, drugi pa le določene ekipe oz. športnike. Verjetnost, da bi dobili drugačne rezultate, če bi testiranje opravili v času olimpijskih iger, svetovnega prvenstva ali evropskega prvenstva, je velika. Tudi čas, ki ga ima posameznik (srednješolec) na razpolago za spremljanje športnih dogodkov ob obilici drugih obveznosti, verjetno igra določeno vlogo. Nekaterih posameznikov šport ne zanima in ga ne spremljajo, medtem ko so tudi posamezniki, katerih spremljanje športa in stvari povezanih s športom je del njihovega vsakdana.

Edino, kar lahko z gotovostjo zaključimo, je, da se stanje povezano s časom spremljanja športnih dogodkov zaradi vsega prej naštetega spreminja. Prevladujoči medij za spremljanje športnih dogodkov je brez dvoma televizija, kar ob vsem do sedaj napisanem ni presenetljiv podatek.

Notranjo konsistentnost anketnega vprašalnika smo preverili s Pearsonovim koeficientom korelacije. Zanimalo nas je, ali obstaja povezanost med spremljanjem športnih dogodkov med prvim in drugim anketiranjem.

Korelacija med časom spremljanja športnih dogodkov preko televizije na pre-testu s post-testom je visoka in statistično značilna ($r=0,45$; $p<001$).

Na podlagi dobljenega rezultata lahko rečemo, da je vprašalnik o času spremljanja športnih dogodkov v našem primeru notranje zanesljiv in ima zadovoljivo retestno zanesljivost.

3.2 Motivi za spremljanje športnih dogodkov

Analizirali smo vseh triindvajset motivov iz anketnega vprašalnika. Zanimalo nas je, kateri so tisti motivi, zaradi katerih srednješolci spremljajo športne dogodke, in kaj jih opisuje.

Pojem motiva je teoretski pojem v psihologiji, kajti motivov samih ne moremo neposredno opazovati. Ne moremo natančno določiti, za kakšen motiv gre pri posameznem dejanju, saj lahko na obstoj določenih motivov sklepamo le iz dejanj oziroma vedenjskih oblik.

Tabela 12

Motiv 1: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da mi omogoča pobeg od vsakdanjih problemov.

	f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	197	47,5	47,5
	ne velja zame	108	26,0	73,5
	delno velja zame	64	15,4	88,9
	velja zame	25	6,0	94,9
	popolnoma velja zame	21	5,1	100,0
	Skupaj	415	100,0	100,0

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 12 kaže, da 47,5 % srednješolcev sploh ne spremlja športnih dogodkov zaradi razloga, da bi pobegnili od vsakdanjih problemov. Podobno je odgovorilo še 26 % anketiranih (ne velja zame).

Tabela 13

Motiv 2: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da lahko sklepam športne stave.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	300	72,3	72,6	72,6
	ne velja zame	40	9,6	9,7	82,3
	delno velja zame	40	9,6	9,7	92,0
	velja zame	21	5,1	5,1	97,1
	popolnoma velja zame	12	2,9	2,9	100,0
	Skupaj		413	99,5	100,0
Manjkajoči odgovori		2	,5		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 13 vidimo, da sklepanje športnih stav za 72,3 % dijakov in dijakinj ni odločujoč motiv, zaradi katerega spremljajo športne dogodke.

Tabela 14

Motiv 3: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da se mi zdi gledanje najljubših ekip razburljivo.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	87	21,0	21,0	21,0
	ne velja zame	75	18,1	18,1	39,1
	delno velja zame	92	22,2	22,2	61,4
	velja zame	87	21,0	21,0	82,4
	popolnoma velja zame	73	17,6	17,6	100,0
	Skupaj		414	99,8	100,0
Manjkajoči odgovori		1	,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Iz Tabele 14 je razvidno, da je pri vsaki navedeni trditvi podoben odstotek odgovorov.

Tabela 15

Motiv 4: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je umetniška vrednost športa.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	136	32,8	33,1	33,1
	ne velja zame	102	24,6	24,8	57,9
	delno velja zame	99	23,9	24,1	82,0
	velja zame	51	12,3	12,4	94,4
	popolnoma velja zame	23	5,5	5,6	100,0
	Skupaj	411	99,0	100,0	
Manjkajoči odgovori		4	1,0		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Iz Tabele 15 je razvidno, da za več kot tretjino (32,8 %) anketiranih, ki spremljajo šport, umetniška vrednost športne panoge ne igra posebne vloge pri odločitvi, da si bodo športni dogodek ogledali.

Tabela 16

Motiv 5: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da uživam v njegovi lepoti in gracioznosti.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	106	25,5	25,7	25,7
	ne velja zame	89	21,4	21,5	47,2
	delno velja zame	99	23,9	24,0	71,2
	velja zame	63	15,2	15,3	86,4
	popolnoma velja zame	56	13,5	13,6	100,0
	Skupaj		413	99,5	100,0
Manjkajoči odgovori		2	,5		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 16 vidimo, da 15,2 % anketiranih spremlja športne dogodke zaradi užitka, ki jim ga nudi športna panoga s svojo lepoto in gracioznostjo. Da ta razlog popolnoma velja zanje, je navedlo 13,5 % anketiranih.

Tabela 17

Motiv 6: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da me tekmovanja čustveno vznemirijo.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	136	32,8	32,8	32,8
	ne velja zame	80	19,3	19,3	52,0
	delno velja zame	95	22,9	22,9	74,9
	velja zame	55	13,3	13,3	88,2
	popolnoma velja zame	49	11,8	11,8	100,0
	Skupaj		415	100,0	100,0

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Iz Tabele 17 razberemo, da čustvena vznemirjenost ob spremljanju športa za 32,8 % anketiranih sploh ni eden izmed motivov, zaradi katerega spremljajo šport. Podobno (ne velja zame) je odgovorilo 19,3 % vprašanih.

Tabela 18

Motiv 7: V spremljanju športa lahko uživaš le, če lahko staviš na športni izid.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	300	72,3	72,8	72,8
	ne velja zame	69	16,6	16,7	89,6
	delno velja zame	26	6,3	6,3	95,9
	velja zame	12	2,9	2,9	98,8
	popolnoma velja zame	5	1,2	1,2	100,0
	Skupaj		412	99,3	100,0
Manjkajoči odgovori		3	,7		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 18 vidimo, da je odstotek tistih, ki jim določen užitek prinesejo športne stave, zelo nizek (2,9 % – velja zame, 1,2 % – popolnoma velja zame).

Tabela 19

Motiv 8: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da se dobro počutim ob zmagi svoje najljubše ekipe.

		f	%	Veljavni %	F.%
N Veljavnih odgovorov	1 sploh ne velja zame	58	14,0	14,0	14,0
	2 ne velja zame	62	14,9	14,9	28,9
	3 delno velja zame	100	24,1	24,1	53,0
	4 velja zame	82	19,8	19,8	72,8
	5 popolnoma velja zame	113	27,2	27,2	100,0
	Skupaj		415	100,0	100,0

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F.% – kumulativni odstotek

Tabela 19 kaže, da je za srednješolce dobro počutje ob zmagi priljubljene ekipe pomemben motiv, zaradi katerega spremljajo šport. To popolnoma velja za 27,2 % srednješolcev.

Tabela 20

Motiv 9: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da ob tem pozabim na svoje probleme.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	138	33,3	33,4	33,4
	ne velja zame	101	24,3	24,5	57,9
	delno velja zame	102	24,6	24,7	82,6
	velja zame	40	9,6	9,7	92,3
	popolnoma velja zame	32	7,7	7,7	100,0
	Skupaj	413	99,5	100,0	
Manjkajoči odgovori		2	,5		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 20 vidimo, da 7,7 % srednješolcem spremljanje športa pomeni čas, ko pozabijo na svoje probleme.

Tabela 21

Motiv 10: Največji užitek pri spremljanju športa (navijaštvu) je sklepanje stav.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	293	70,6	70,9	70,9
	ne velja zame	64	15,4	15,5	86,4
	delno velja zame	41	9,9	9,9	96,4
	velja zame	12	2,9	2,9	99,3
	popolnoma velja zame	3	,7	,7	100,0
	Skupaj		413	99,5	100,0
Manjkajoči odgovori		2	,5		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 21 kaže, da 70,6 % anketiranih športa sploh ne spremlja z namenom sklepanja športnih stav. Podobno je odgovorilo še 15,4 % vprašanih (ne velja zame).

Tabela 22

Motiv 11: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da to počne večina mojih prijateljev.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	184	44,3	44,7	44,7
	ne velja zame	124	29,9	30,1	74,8
	delno velja zame	76	18,3	18,4	93,2
	velja zame	18	4,3	4,4	97,6
	popolnoma velja zame	10	2,4	2,4	100,0
	Skupaj		412	99,3	100,0
Manjkajoči odgovori		3	,7		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 22 vidimo, da za 44,3 % anketiranih pri odločitvi, da bodo spremljali športni dogodek, sploh ni pomembno, ali to počnejo tudi njihovi prijatelji.

Tabela 23

Motiv 12: Uživam ob gledanju športnih prireditev, ker je šport zame kot umetnost.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	134	32,3	32,4	32,4
	ne velja zame	108	26,0	26,1	58,5
	delno velja zame	93	22,4	22,5	80,9
	velja zame	45	10,8	10,9	91,8
	popolnoma velja zame	34	8,2	8,2	100,0
	Skupaj	414	99,8	100,0	
Manjkajoči odgovori		1	,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 23 vidimo, da 8,2 % anketiranih srednješolcev v športu uživa zaradi njegove umetniške vrednosti. Umetniška vrednost športa je nepomembna za užitek na športni prireditvi za več kot tretjino anketiranih.

Tabela 24

Motiv 13: Spremljanje športa je zame kot 'dnevno sanjarjenje', saj me oddalji od težav.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	174	41,9	42,4	42,4
	ne velja zame	113	27,2	27,6	70,0
	delno velja zame	57	13,7	13,9	83,9
	velja zame	38	9,2	9,3	93,2
	popolnoma velja zame	28	6,7	6,8	100,0
	Skupaj		410	98,8	100,0
Manjkajoči odgovori		5	1,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 24 kaže, da večina srednješolcev športa ne spremlja iz razloga, da bi jih le-ta oddaljil od težav (sploh ne velja zame – 41,9 %).

Tabela 25

Motiv 14: Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da se rad družim z drugimi ljudmi.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	79	19,0	19,1	19,1
	ne velja zame	86	20,7	20,8	39,9
	delno velja zame	133	32,0	32,1	72,0
	velja zame	70	16,9	16,9	88,9
	popolnoma velja zame	46	11,1	11,1	100,0
	Skupaj		414	99,8	100,0
Manjkajoči odgovori		1	,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 25 kaže, da je za anketirane druženje velikokrat razlog, da se odločijo za spremljanje športnega dogodka.

Tabela 26

Motiv 15: V spremljanju športa uživam, ker je šport zabaven.

		f	%	% veljavnih	F %
Število odgovorov	sploh ne velja zame	51	12,3	12,3	12,3
	ne velja zame	61	14,7	14,8	27,1
	delno velja zame	90	21,7	21,8	48,9
	velja zame	96	23,1	23,2	72,2
	popolnoma velja zame	115	27,7	27,8	100,0
	Skupaj	413	99,5	100,0	
Brez odgovora		2	,5		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 26 je prikazano, koliko anketiranih uživa v spremljanju športa zaradi zabave.

Tabela 27

Motiv 16: V gledanju športa uživam bolj, če sem v družbi več ljudmi.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	48	11,6	11,6	11,6
	ne velja zame	51	12,3	12,3	23,9
	delno velja zame	97	23,4	23,4	47,2
	velja zame	102	24,6	24,6	71,8
	popolnoma velja zame	117	28,2	28,2	100,0
	Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Iz Tabele 27 je razvidno, da je za večino anketiranih v družbi užitek ob spremljanju športa večji.

Tabela 28

Motiv 18: Rad imam občutek vznurjenosti, ki ga prinaša gledanje športa.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	105	25,3	25,4	25,4
	ne velja zame	78	18,8	18,8	44,2
	delno velja zame	94	22,7	22,7	66,9
	velja zame	75	18,1	18,1	85,0
	popolnoma velja zame	62	14,9	15,0	100,0
	Skupaj		414	99,8	100,0
Manjkajoči odgovori		1	,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 28 kaže, da 25,3 % vprašanih ne spremlja športa zaradi občutka vznurjenosti ob športnem dogodku. Za 14,9 % vprašanih pa je občutek vznurjenosti, ki ga prinaša gledanje športa, zelo pomemben pri odločitvi za spremljanje športnih dogodkov.

Tabela 29

Motiv 19: Rad spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), ker se ob tem zabavam.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	72	17,3	17,5	17,5
	ne velja zame	62	14,9	15,0	32,5
	delno velja zame	88	21,2	21,4	53,9
	velja zame	81	19,5	19,7	73,5
	popolnoma velja zame	109	26,3	26,5	100,0
	Skupaj		412	99,3	100,0
Manjkajoči odgovori		3	,7		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Iz Tabele 29 je razvidno, da veliko dijakov in dijakinj spremlja šport zaradi zabave (26,3 % – popolnoma velja zame, 19,5 % – velja zame).

Tabela 30

Motiv 21: Uspeh oziroma poraz moje najljubše ekipe je tudi moj uspeh oziroma poraz.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	151	36,4	36,5	36,5
	ne velja zame	104	25,1	25,1	61,6
	delno velja zame	84	20,2	20,3	81,9
	velja zame	38	9,2	9,2	91,1
	popolnoma velja zame	37	8,9	8,9	100,0
	Skupaj		414	99,8	100,0
Manjkajoči odgovori		1	,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 30 je prikazano, kako različno anketirani doživljajo poraze in uspehe svoje najljubše ekipe.

Tabela 31

Motiv 22: Rad spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), ker mi to omogoča preživljanje časa s svojim partnerjem.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	226	54,5	54,5	54,5
	ne velja zame	73	17,6	17,6	72,0
	delno velja zame	70	16,9	16,9	88,9
	velja zame	29	7,0	7,0	95,9
	popolnoma velja zame	17	4,1	4,1	100,0
	Skupaj		415	100,0	100,0

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Iz Tabele 31 je razvidno, da manjši odstotek anketiranih spremlja športne dogodke zaradi svojega partnerja.

Tabela 32

Motiv 23: Rad spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), ker mi to omogoča preživljanje časa s svojo družino.

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	150	36,1	36,1	36,1
	ne velja zame	103	24,8	24,8	61,0
	delno velja zame	101	24,3	24,3	85,3
	velja zame	45	10,8	10,8	96,1
	popolnoma velja zame	16	3,9	3,9	100,0
	Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 32 vidimo, za koliko anketiranih spremljanje športa pomeni način preživljanja prostega časa v družinskem krogu.

3.2.1 Analiza motivov za spremljanje športnih dogodkov

Analiza 23 motivov za spremljanje športnih dogodkov kaže, da srednješolska mladina šport spremlja v največji meri zaradi druženja (Tabela 27: 28,2 % – popolnoma velja zame, 24,6 % – velja zame), ker je šport zabaven (Tabela 26: 27,7 % – popolnoma velja zame, 23,1 % – velja zame) in ker se ob spremljanju športa zabavajo (Tabela 29: 26,3 % – popolnoma velja zame, 19,5 % – velja zame).

Uspehi slovenskih športnikov in zabava ob spremljanju športnih dogodkov so ob osebni priljubljenosti športa pomemben motiv, ki spodbudi k spremljanju športnih prireditev tudi odrasle Slovence (Pori idr., 2009).

Zabava in užitek sta se pokazala kot najvišje rangirana motiva tudi v diplomski nalogi avtorice J. Bučar (2011). Analizirala je motive udeležencev rekreativnih tekaških prireditev, pri čemer je uporabila vprašalnik s 24 motivi za gledalce (Pori idr., 2009).

Podobni motivi so se znašli na vrhu lestvice anketiranih študentov Fakultete za šport v Ljubljani (Podmenik, Pori, 2009). Jereb idr. (2010) so opravili raziskavo o motivih za spremljanje športnih prireditev med študenti Pedagoške fakultete, oddelka za šport, v Bihaću. Anketni vprašalnik je vseboval 25 spremenljivk motivov. Na prva tri mesta so postavili užitek, osebno priljubljenost športa in zabavo, ki jim jo nudi športni dogodek.

Šport se spremlja v športnih dvoranah, na stadionih, vedno pogosteje tudi v lokalih, velikokrat doma. Rezultati so kar pričakovani ob dejstvu, da vemo, kako pomemben je za mladostnike zabaven način preživljanja prostega časa in ob tem element druženja z vrstniki. Spremljanje športa je na neki način socialna aktivnost.

Tu moramo povedati, da govorimo o druženju z in med vrstniki, saj pri analizi motiva preživljanje časa z družino zasledimo visok odstotek (36,1) tistih, ki pravijo, da to sploh ne velja zanje in 24,3 % takšnih, za katere trditev drži le delno. Po drugi strani pa je 3,9 % tistih, ki z družino na ta način preživijo del prostega časa (Tabela 32). Pravzaprav tega števila ne gre zanemariti. Podobni rezultati so tudi pri motivu preživljanja časa s partnerjem (Tabela 31).

Nekaj manj kot tretjino anketiranih pritegneta lepota in gracioznost športa, za skoraj polovico pa to ne velja (Tabela 16). S tem, da jih pritegne tudi zaradi tega, ker šport vidijo kot umetnost, se ne bi strinjalo kar 32,3 % (sploh ne velja zame). Tistih, ki razmišljajo o športu kot umetnosti, je 8,2 % (Tabela 23).

Ko pogledamo podatke pri motivih (št. 2, 7 in 10), ki govorijo o športnih stavah in sklepanju le-teh, lahko z veliko gotovostjo trdimo, da srednješolci v glavnem ne sodelujejo na ta način (in zaradi njega) v potrošnji športa. Velika večina mladih temu motivu ne pripisuje velike vloge (Tabela 13, 18 in 21).

Podobno je pri motivu uživanja pri spremljanju športa zaradi povišanja samopodobe. Tudi temu motivu ne pripisujejo velikega pomena. Presenetljivo je, da kar 7,7 % anketiranih smatra spremljanje športa kot obliko lastne rekreacije (Tabela 61 v Prilogi 4).

Ob spremljanju športa jih kar 7,7 % pozablja na probleme (Tabela 20). Podobno jih 6,7 % čuti, da jih spremljanje športa oddalji od težav (Tabela 24). Razlog, da spremljajo šport, ker omogoča posamezniku pobeg od vsakdanjih problemov, navede 5,1 % (Tabela 12). Za več kot dve tretjini vprašanih ni pomemben faktor motiva, da spremljajo šport iz razloga, ker to počnejo njihovi prijatelji (Tabela 22).

Prijeten občutek ob zmagi najljubše ekipe je velikokrat pomemben pri odločitvi posameznika da bo spremljal določeni športni dogodek. Kar 27,2 % vprašanih se dobro počuti ob zmagi najljubše ekipe (Tabela 19). V Tabeli 30 vidimo, da se 8,9 % anketiranih nekako poistoveti z ekipo v primeru zmage ali poraza, saj to doživljajo kot lasten poraz ali zmago.

3.2.2 Struktura motivov

Eden izmed ciljev raziskave je bila tudi analiza motivov dijakinj in dijakov za spremljanje športnih dogodkov. Vprašalnik (SFMS) je sestavljen iz triindvajsetih postavk, ki se delijo v osem skupin (vsaka skupina predstavlja enega od motivov, zaradi katerih anketirani spremljajo športne dogodke), in sicer druženje z ljudmi, družina, estetika, samopotrditev, ekonomski motivi, vzburjenost, pobeg, zabava (Wann idr. 2001).

Analize smo se lotili s pomočjo faktorjske analize, pri čemer smo faktorje ekstrahirali po metodi glavnih osi. Iz velikega števila motivov smo želeli s faktorjsko analizo opredeliti nekaj faktorjev, ki pojasnijo čim večji delež celotne variance.

Korelacijska matrika kaže odvisnosti med spremenljivkami, kaže zmerne stopnje povezanosti med velikim številom spremenljivk. Med spremenljivkama Motiv19 in Motiv15 pa je povezanost močna (,784).

Tabela 33

Meritev primernosti vzorca (Kaiser-Meyer-Olkin) in Bartlettov preizkus

Kaiser-Meyer-Olkin		,928
Bartlettov	Chi-Kvadrat	5053,809
	df	253
	p-vrednost	,000

Legenda: df – razlika; p-vrednost – statistična značilnost

V Tabeli 33 vidimo, da KMO (Keiser-Meyer-Olkinova statistika) kaže na adekvatnost vzorčenja spremenljivk (KMO=0,928). Tudi visoka značilnost Bartlettovega testa sferičnosti potrjuje smiselnost uporabe faktorске analize.

Tabela 34

Lastne vrednosti matrike korelacij med motivi za spremljanje športnih dogodkov

Faktor	Začetne lastne vrednosti			Lastne vrednosti po ekstrakciji			Lastne vrednosti po rotaciji		
	Lambda	% variance	F %	Lambda	% variance	F %	Lambda	% variance	F %
1	9,48	41,22	41,22	9,06	39,368	39,37	6,14	26,68	26,68
2	2,25	9,79	51,01	1,87	8,11	47,48	2,57	11,18	37,86
3	1,37	5,97	56,97	,95	4,11	51,60	2,05	8,93	46,79
4	1,26	5,47	62,44	,76	3,28	54,88	1,86	8,09	54,88
5	,92	4,00	66,44						
6	,83	3,59	70,03						
7	,73	3,16	73,19						
8	,64	2,78	75,97						
9	,62	2,69	78,66						
10	,55	2,40	81,06						
11	,50	2,17	83,23						
12	,49	2,13	85,36						
13	,43	1,88	87,24						
14	,41	1,78	89,02						
15	,38	1,67	90,69						

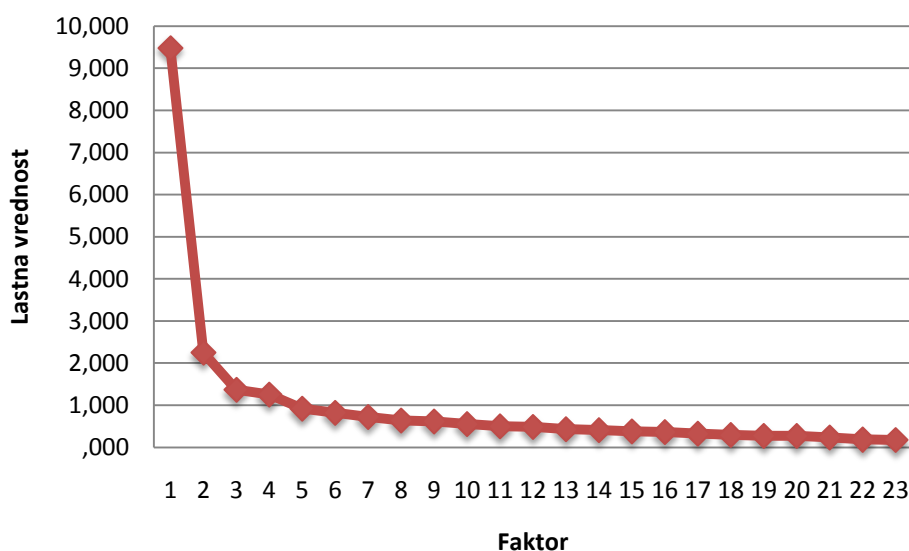
16	,36	1,57	92,26
17	,32	1,41	93,68
18	,30	1,29	94,96
19	,28	1,20	96,16
20	,27	1,18	97,35
21	,24	1,04	98,38
22	,19	,84	99,22
23	,18	,78	100,00

Legenda: % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V drugem stolpcu Tabele 34 so podane lastne vrednosti posameznih faktorjev. Prvi štirje faktorji imajo lastne vrednosti večje od ena. Največjo lastno vrednost ima prvi faktor (9,48). Pojasnjuje kar 41,22 % celotne variance, drugi faktor pojasnjuje 9,78 %, tretji 5,96 %, četrti pa 5,46 % celotne variance. Skupno pojasnijo 62,44 % celotne variance.

Glavne komponente so urejene glede velikosti pojasnjenih varianc. Z vsako nadaljnjo komponento pada odstotek celotne variance, ki jo naslednja komponenta pojasnjuje. Ugotovili smo že, koliko celotne variance pojasnjujejo prvi štirje faktorji. Vidimo, da osma komponenta pojasnjuje 2,8 %, šestnajsta 1,8 %, triindvajseta pa le še 0,8 % celotne variance (Tabela 34).

V nadaljnjem postopku analize se z upoštevanjem Kaiserjevega pravila odločimo in zadržimo v analizi le tiste komponente, pri katerih je lastna vrednost večja od 1. V našem primeru so to prve štiri komponente.

Slika 3. Diagram lastnih vrednosti

Na Sliki 3 vidimo, da tudi diagram lastnih vrednosti kaže na štiri faktorje, saj je prelom linije pri faktorju pet. Sugestija za število komponent je tam, kjer se graf lomi. Želeli smo določiti manjše število faktorjev, kot je število spremenljivk, in s tem dobiti bolj enostavno faktorsko stru

kturo, ki bi nam olajšala vsebinsko razlago in pojasnitev posameznih faktorjev. Enostavnejšo strukturo smo poiskali s pomočjo pravokotne rotacije Varimax.

V Tabeli 34 vidimo, da se po rotaciji spremenijo lastne vrednosti in deleži pojasnjene variance s posameznim faktorjem. Skupno pa po rotaciji prvi štirje faktorji pojasnjujejo 55 % celotne variance.

Tabela 35
Faktorske uteži dobljene z metodo Varimax

	Faktor			
	1	2	3	4
Motiv1 – beg		,696		
Motiv2 – stave				,653
Motiv3 – razburljivo	,741	,205		
Motiv4 – umetnost	,564	,389		
Motiv5 – lepota	,664	,349		
Motiv6 – vznemirjenje	,621	,320		

Motiv7 – stava			,607
Motiv8 – počutje	,718		,220
Motiv9 – problemi	,295	,616	,307
Motiv10 – stave			,914
Motiv11 – prijatelji			,386
Motiv12 – umetnost	,641	,438	
Motiv13 – težave	,362	,725	,256
Motiv14 – druženje	,481		,496
Motiv15 – zabava	,813		
Motiv16 – družba	,596		,292
Motiv17 – podoba	,503	,367	,353
Motiv18 – vzburjenje	,700	,253	,230
Motiv19 – zabava	,847		
Motiv20 – rekreacija	,363	,271	,435
Motiv21 – uspeh	,521	,329	,285
Motiv22 – partner			,663
Motiv23 – družina	,281		,526

V Tabeli 35 so podane faktorske uteži, dobljene z metodo Varimax. Višja je vrednost faktorske uteži spremenljivke, več ta spremenljivka prispeva k pojasnitvi celotne variance. Faktorje bomo opisali s spremenljivkami in jih poimenovali. Upoštevali bomo spremenljivke, ki imajo faktorske uteži višje od 0,50. Spremenljivke bomo navedli po vrednostih faktorskih uteži (od višje vrednosti proti nižji).

Vprašalnik SFMS (Wann idr., 2001) je sestavljen iz triindvajsetih točk, ki se delijo v osem skupin (vsaka skupina predstavlja enega od motivov, zaradi katerih anketirani spremljajo športne dogodke), in sicer:

- Vzburjenost,
- Samopotrditve,
- Pobeg,
- Zabava,
- ekonomski motivi,

- estetika,
- druženje z ljudmi,
- družina.

Motive vzburjenost, zabava in estetika lahko kvalificiramo tudi kot intrinzične motive, vse ostale pa kot ekstrinzične.

SFMS je bil velikokrat osnova za nove lestvice, ki so jih oblikovali posamezni avtorji ali z dodajanjem ali odvzemanjem določenih motivov s ciljem, da bi v svojih raziskavah dobili čim bolj jasno strukturo motivov, ki so pomembni za spremljanje športnih dogodkov

Motivi variirajo med različnimi socialnimi skupinami, leti, izobrazbo in spolom. Nedavna literatura o športni potrošnji in motivaciji kaže kar velik razpon kategorij motivov. Različni avtorji navajajo od dveh do devetih kategorij motivov, pomembnih za spremljanje športa. Najpogosteje so na vrhu pomembnosti uspeh, drama in pričakovanje izida tekme ter zabava.

Po pričakovanju metoda glavnih komponent in faktorska analiza v naši raziskavi potrdita štiri skupine oz. faktorje, ki se nanašajo na motive za spremljanje športnih dogodkov.

Z rotacijo smo v naši raziskavi dobili štiri skupine spremenljivk, kar pomeni, da 23 motivov za spremljanje športa pojasnimo s štirimi skupnimi nemerljivimi teoretičnimi faktorji.

1. FAKTOR: Zabava

Tabela 36
Spremenljivke, ki definirajo prvi faktor

Spremenljivka	Utež na faktor
Motiv 19 – motiv zabave	,847
Motiv 15 – motiv zabave	,813
Motiv 3 – motiv razburljivosti	,741
Motiv 8 – motiv dobrega počutja ob zmagi	,718
Motiv 18 – motiv občutka vznemirjenosti	,700
Motiv 5 – motiv lepote in gracioznosti športa	,664
Motiv 12 – motiv dožemanja športa kot umetnosti	,641
Motiv 6 – motiv čustvene vznemirjenosti	,621
Motiv 16 – motiv druženja z ljudmi	,596
Motiv 4 – motiv umetniške vrednosti športa	,564
Motiv 21 – motiv življenja v zmage in poraze	,521
Motiv 17 – motiv povišanja samopodobe	,503
Motiv14 – motiv druženja	,481
Motiv20 – motiv oblike rekreacije	,363
Motiv1 – motiv oddaljitve od težav	,362

Prvi faktor je definiran kar s petnajstimi spremenljivkami (Tabela 36). Najmočnejšo projekcijo imata spremenljivki, ki kot motiv za spremljanje športnih dogodkov omenjata zabavo. Lahko rečemo, da ga ti dve spremenljivki dominantno opredeljujeta. Motiv zabave se je tudi v predhodno narejenih raziskavah izkazal kot pomemben. Posebno izrazit je ta motiv pri mladih (M. Pori idr., 2009). Tudi v raziskavi, ki je obravnavala vzorec ameriških študentov, je bil najmočnejši motiv zabave.

Ravno tako so rezultati raziskave, narejene v Avstraliji, pokazali, da je za mladostnike ki spremljajo šport, najpomembnejši motiv zabave, da je pomemben motiv druženja s prijatelji in da jih pritegne razburljivost dogodka samega. V raziskavo je bil vključen vzorec mladih med 13 in 18 letom, uporabljen pa enak vprašalnik motivov kot v naši raziskavi.

Mladi so vodeni po hedonističnih vrednotah, kar je glede na današnji življenjski slog razumljivo. Zabavi, druženju, fizični aktivnosti in uspehu pripisujejo velik pomen.

Visoko projekcijo imajo tudi motivi razburljivost športa, dober občutek ob zmagi in vznurjenost, povezana s spremljanjem športnih dogodkov. Ob teh so pomembni tudi estetski motivi. Zanimivo je, da ima v prvem faktorju spremenljivka motiva druženje relativno nizko projekcijo v primerjavi s predhodno omenjenimi.

Najpomembnejši so motivi, ki smo jih okvalificirali kot notranje, sledijo jim zunanji motivi. Prvi faktor, ki smo ga poimenovali zabava, je verjetno latentne narave. Šport je pogosto razumljen kot igra, kot nekaj sproščujočega, zabavnega in lahkega, večkrat tudi neresnega.

Športni dogodki imajo močno emocionalno vrednost. Šport poteši določene naravne in kulturne potrebe ter želje. Večina spremlja šport zaradi zabave in verjetno je ta motiv prepleten z ostalimi notranjimi in zunanjimi motivi. Kadar govorimo o zabavi, govorimo tudi o vznurjenosti, vznemirjenju, pričakovanju razburljivosti, o tem, da bo nekaj lepo in da bo dobra družba.

2. FAKTOR: Pobeg

Tabela 37
Spremenljivke, ki definirajo drugi faktor

Spremenljivka	Utež na faktor
Motiv 13 – motiv sanjarjenja in oddaljitve od težav	,725
Motiv 1 – motiv pobega od problemov	,696
Motiv 9 – motiv pozabe na probleme	,616
Motiv 12 – motiv športa kot umetnosti	,438
Motiv 4 – motiv umetniške vrednosti športa	,389
Motiv17 – motiv povišanja samopodobe	,367
Motiv 5 – motiv lepote in gracioznosti športa	,349
Motiv 21 – motiv doživljanja uspeha/poraza	,329
Motiv 6 – motiv čustvenega vznemirjenja	,320

Drugi faktor definirajo s kar močno projekcijo tri spremenljivke, ki pojasnjujejo, da je lahko spremljanje športa oblika sprostitve napetosti ob vsakdanjih obremenitvah in problemih. Šport oz. športna igra športnega navdušenca s svojimi številnimi atributi enostavno vsrka v dogajanje.

Počutje ob doživljanju neke druge zgodbe o uspehu ali porazu dobi novo dimenzijo, problemi posameznika pa se zdijo oddaljeni oz. jih vsaj začasno ni. Občutek pripadnosti, bodisi zmagovalcem bodisi poražencem, je občutek, da posameznik ni sam. Vsekakor gre za način trenutnega bega od lastnih problemov vse do takrat, ko se posameznik ne začne posluževati patoloških oblik vedenja v športu (npr. huliganizma).

Dijaki in dijakinje motivom, ki definirajo ta faktor, niso pripisali posebnega pomena. Z relativno nizko povprečno vrednostjo (manj kot dve) spremenljivk so prva dva motiva (Motiv 13 in Motiv 1) ocenili kot nepomembna za spremljanje športnih dogodkov (Tabela 37). Tudi motiv 9 ne dosega visoke povprečne vrednosti ocene (2,3).

3. FAKTOR: Partner in družina

Tabela 38
Spremenljivke, ki definirajo tretji faktor

Spremenljivka	Utež na faktor
Motiv 22 – motiv preživljanja časa s partnerjem	,663
Motiv 23 – motiv preživljanja časa z družino	,526
Motiv 14 – motiv druženja z ljudmi	,496
Motiv 20 – motiv oblike rekreacije	,435
Motiv 11 – motiv zaradi prijateljev	,386
Motiv 17 – motiv povišanja samopodobe	,353
Motiv 9 – motiv pozabljanja problemov	,307

Ta faktor opisuje sedem motivov. Močno projekcijo imajo tri spremenljivke, in sicer motiv spremljanja športa zaradi preživljanja časa s partnerjem, motiv, ki se navezuje na način preživljanja prostega časa z družino in motiv druženja z ljudmi (Tabela 38).

V našem primeru smo ugotovili, da Motiva 22 in 23 ne igrata odločilne vloge pri odločitvah mladine za spremljanje športnih dogodkov. Glede na ugotovitve nekaterih predhodnih raziskav je to povsem razumljivo, saj je ta motiv izrazitejši pri starejših, ki imajo otroke ali partnerje. Motivu druženja z ljudmi mladi pripisujejo nekoliko večji pomen (povprečna vrednost ocene je 2,8).

4. FAKTOR: Ekonomski motiv

Tabela 39
Spremenljivke, ki definirajo četrti faktor

Spremenljivka	Utež na faktor
Motiv 10 – motiv sklepanja stav	,914
Motiv 2 – motiv sklepanja stav	,653
Motiv 7 – motiv užitka pri sklepanju stav	,607

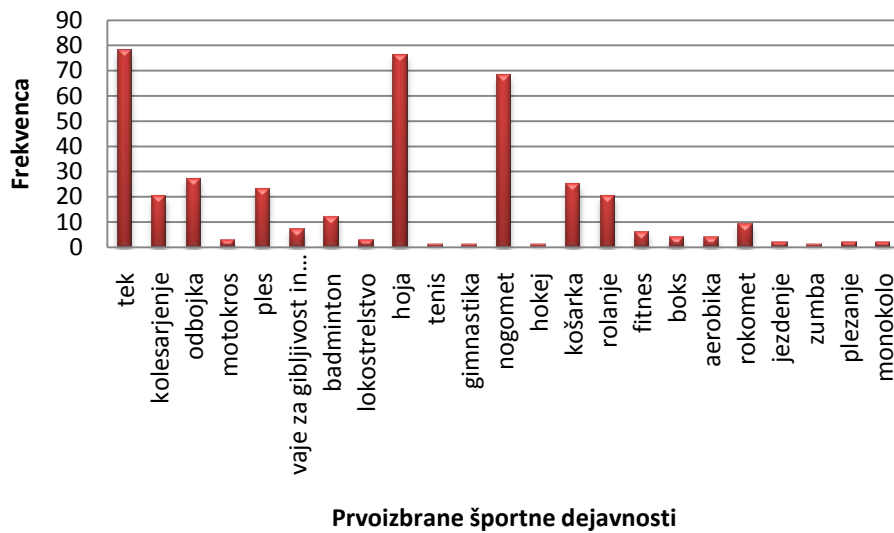
Spremenljivka, motiv, ki opisuje sklepanje stav kot največji užitek pri spremljanju športa, ima zelo visoko projekcijo (Tabela 39).

Ko pogledamo osnovno statistiko (Tabela 101, v Prilogi 4), vidimo, da so dijaki te motive ocenili kot nepomembne. Vsi trije imajo vrednost krepko pod 2, kar pomeni, da je za dijake in dijakinje, ki spremljajo športne dogodke, sklepanje stav in vse v zvezi s tem nepomembno. To je v bistvu razumljivo, saj gre za populacijo, ki v glavnem nima lastnih sredstev za preživljanje in ji je ekonomski motiv sklepanja stav precej tuj. Sklepamo, da to ni način, na katerega bi mladostniki dosegali večjo čustveno vpletenost v športni dogodek, in ne način za izkazovanje pripadnosti in zvestobe posameznemu moštvu ali posamezniku. Nekateri na način, ko sklepajo športne stave, zadovoljujejo potrebe po samouresničitvi ali pa igrajo športne stave zato, da izpopolnjujejo znanja in pridobivajo izkušnje na tem področju. Če se ob tem dotaknemo hierarhije potreb po Maslowu, lahko rečemo, da gre pri motivih igranja stav za zadovoljevanje materialnih in socialnih potreb (spoštovanje družbe, v kateri se giblje ...).

Očitno mladim športne stave ne predstavljajo elementa razvedrila in ne zadovoljevanja potrebe po samouresničitvi. Jasno je, da so pri mladih bolj izrazite hedonistične vrednote v smislu uživanja in užitkov, da pa se potencialne vrednote, kot je uspeh, ki pomeni določen položaj na statusni lestvici družbe, razvijejo kasneje v življenju.

Tudi rezultati raziskave, narejene med mladimi Avstralci, so pokazali, da ekonomski motivi v potrošnji športa za mlade niso pomembni.

3.3 Športne dejavnosti

Slika 4. Prvoizbrane športne dejavnosti

Na Sliki 4 so prikazane športne dejavnosti, ki so jih anketirani dijaki in dijakinje izbrali kot prvo dejavnost, s katero so se v preteklem tednu ukvarjali. Vidimo, da so na prvih mestih tek, hoja in nogomet.

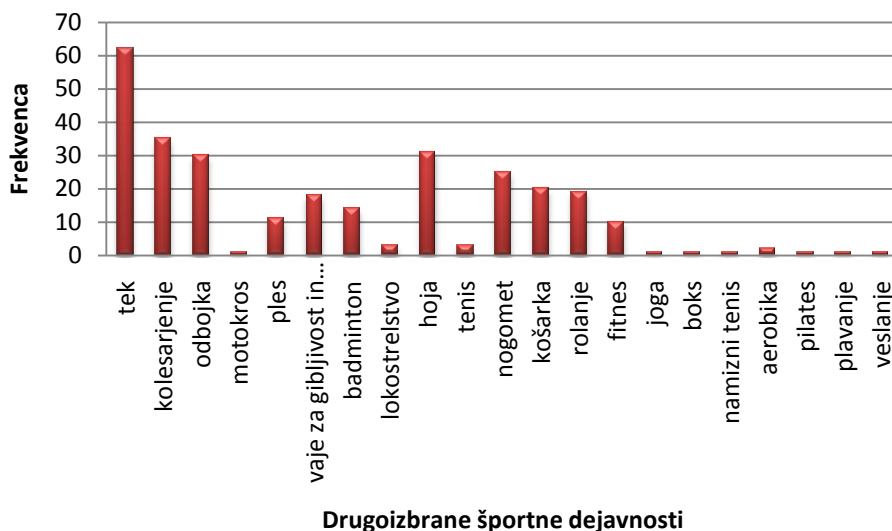
Tabela 40

Pogostost ukvarjanja s prvoizbrano športno dejavnostjo v preteklem tednu

	f	%	Veljavni %	F %
Število odgovorov	1 do 2	145	34,9	36,7
	3 do 4	107	25,8	63,8
	5 do 6	80	19,3	84,1
	7 ali več	63	15,2	100,0
	Skupaj	395	95,2	100,0
Brez odgovora	20	4,8		
Skupaj	415	100,0		

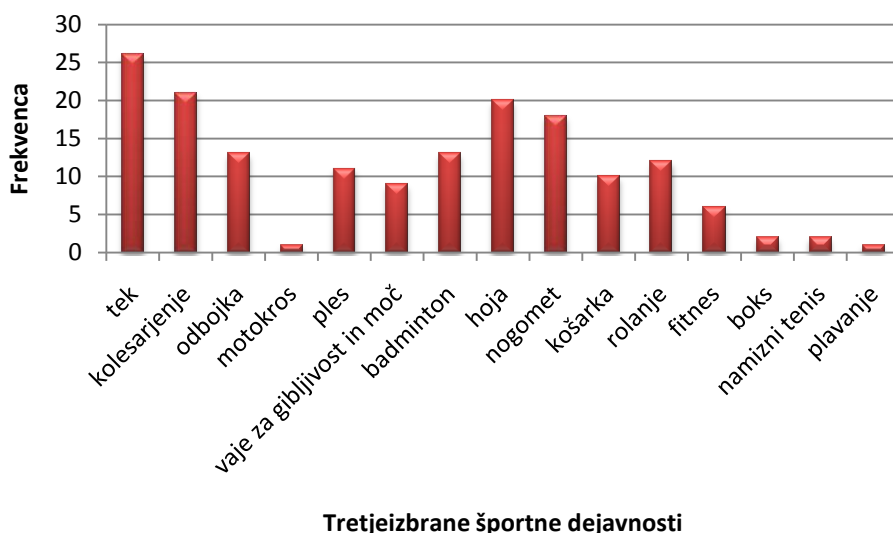
Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 40 vidimo, kako pogosto so se dijaki in dijakinje v preteklem tednu ukvarjali s športno dejavnostjo, ki so jo navedli kot prvo. Kar 34,5 % vprašanih se je s prvoizbrano športno dejavnostjo ukvarjalo več kot petkrat.

Slika 5. Drugoizbrane športne dejavnosti

Slika 5 prikazuje športne dejavnosti, ki so jih dijakinje in dijaki navedli kot drugo vrsto dejavnosti, s katero so se ukvarjali v preteklem tednu. Tudi med drugoizbranimi športnimi dejavnostmi je na prvem mestu tek. Na drugem mestu je kolesarjenje in na tretjem hoja.

Slika 6. Tretjeizbrane športne dejavnosti

Tudi na Sliki 6 vidimo, da je največ dijakov kot tretjeizbrano športno dejavnost navedlo tek, na drugem mestu je kolesarjenje in na tretjem hoja.

3.3.1 Aktivnost v športnem društvu ali klubu

Tabela 41
Organizirana oblika telesne dejavnosti dijakov in dijakinj v športnem društvu ali klubu

	f	%	Veljavni %	F %
da	137	33,0	33,0	33,0
ne	278	67,0	67,0	100,0
Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 41 prikazuje vključenost srednješolcev v organizirane oblike telesne dejavnosti.

3.3.2 Športna aktivnost v dopoldanskem času, popoldne in zvečer

Tabela 42

Pogostost ukvarjanja s telesno dejavnostjo v dopoldanskem času

	f	%	Veljavni %	F %
Število odgovorov	nikoli	82	19,8	19,8
	1-krat	138	33,3	53,0
	2 do 3-krat	172	41,4	94,5
	4 do 5-krat	18	4,3	98,8
	6 do 7-krat	5	1,2	100,0
	Skupaj	415	100,0	100,0

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Iz Tabele 42 je razvidno, da je kar dve tretjini dijakov navedlo dejavnost v dopoldanskem času.

Sklepamo, da je en del dijakov tukaj vključil tudi telesno dejavnost ur redne športne vzgoje. Dijaki imajo pouk v dopoldanskem času in nemogoče je, da bi bili v tem času v tolikšnem številu telesno dejavni izven tega. Res pa je, da so se v času, ko smo izvedli anketo, nekateri dijaki pripravljali na atletsko tekmovanje in na državno tekmovanje šolskega plesnega festivala. Te priprave so delno potekale tudi v dopoldanskem času, vendar je odstotek na ta način aktivnih prenizek, da bi lahko ovrigel našo domnevo o tem, da so nekateri dijaki tu navedli tudi ure športne vzgoje.

Navodilo o izločanju ur in vsebin pouka športne vzgoje je bilo dano na samem začetku anketnega vprašalnika kar se v našem primeru (glede na dobljene rezultate), ni izkazalo kot najbolj ustrezno. Navodilo bi bilo potrebno postaviti na mesto ob samem vprašanju, kjer smo spraševali o telesni dejavnosti v dopoldanskem času.

Tabela 43
Telesna dejavnost v popoldanskem času

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	nikoli	13	3,1	3,1	3,1
	1-krat	82	19,8	19,8	22,9
	2 do 3-krat	151	36,4	36,5	59,4
	4 do 5-krat	104	25,1	25,1	84,5
	6 do 7-krat	64	15,4	15,5	100,0
	Skupaj	414	99,8	100,0	
Manjkajoči odgovori		1	,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 43 je prikazano, v kolikšni meri so se dijaki ukvarjali s telesno dejavnostjo v popoldanskem času.

Mladi se večinoma s telesno dejavnostjo ukvarjajo v popoldanskem času in zvečer, kar je bilo logično pričakovati, saj so v teh terminih na razpolago organizirane oblike vadbe v šolah, društvih in klubih.

Tabela 44
Pogostost ukvarjanja s telesno dejavnostjo v večernem času

		f	%	Veljavni %	F %
Število odgovorov	nikoli	92	22,2	22,2	22,2
	1-krat	119	28,7	28,7	50,8
	2 do 3-krat	135	32,5	32,5	83,4
	4 do 5-krat	44	10,6	10,6	94,0
	6 do 7-krat	25	6,0	6,0	100,0
	Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Iz Tabele 44 je razvidno, da je bila večina dijakov in dijakinj telesno dejavna tudi v večernem času. Tistih, ki so navedli, da se v večernem času niso ukvarjali s športno dejavnostjo, je bilo 22,2 %

3.3.3 Količina in intenzivnost vadbe v preteklem tednu

Tabela 45
Količina ur telesne dejavnosti v preteklem tednu

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	1 uro ali manj	62	14,9	15,0	15,0
	2 uri	89	21,4	21,5	36,5
	3 ure	68	16,4	16,4	52,9
	4 ure	65	15,7	15,7	68,6
	5 ur in več	130	31,3	31,4	100,0
	Skupaj	414	99,8	100,0	
Manjkajoči odgovori		1	,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 45 kaže, koliko ur so bili dijaki in dijakinje športno dejavni v preteklem tednu. Vidimo, da je bilo 31,3 % anketiranih aktivnih pet ur in več.

Tabela 46
Količina telesne dejavnosti v preteklem tednu (kolikokrat)

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	brez	68	16,4	16,4	16,4
	1-2x	96	23,1	23,1	39,5
	3-4x	125	30,1	30,1	69,6
	5-6x	73	17,6	17,6	87,2
	7+x	53	12,8	12,8	100,0
	Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 46 prikazuje, kolikokrat tedensko so bili dijaki telesno dejavni. Kar 30,4 % dijakov in dijakinj je bilo aktivnih več kot petkrat.

Tabela 47
Količina izvajanja naporne vadbe v preteklem tednu

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0x	83	20,0	20,3	20,3
	1 x	89	21,4	21,8	42,2
	2 x	85	20,5	20,8	63,0
	3 x	54	13,0	13,2	76,2
	4 x	27	6,5	6,6	82,8
	5 x	30	7,2	7,4	90,2
	6 x	17	4,1	4,2	94,4
	7 x	22	5,3	5,4	99,8
	8 x	1	,2	,2	100,0
	Skupaj	408	98,3	100,0	
Manjkajoči odgovori		7	1,7		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 47 je prikaz količine izvajanja naporne vadbe. Vidimo, da se 20 % vprašanih ni ukvarjalo z vadbo, ki bi jo lahko označili za naporno, 21,4 % pa je bilo z večjo intenzivnostjo aktivnih le enkrat v preteklem tednu.

Tabela 48

Količina izvajanja zmerne telesne dejavnosti v preteklem tednu

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0x	34	8,2	8,4	8,4
	1x	52	12,5	12,8	21,2
	2x	87	21,0	21,4	42,6
	3x	81	19,5	20,0	62,6
	4x	45	10,8	11,1	73,6
	5x	48	11,6	11,8	85,5
	6x	18	4,3	4,4	89,9
	7x	36	8,7	8,9	98,8
	8x	1	,2	,2	99,0
	9x	1	,2	,2	99,3
	10x	3	,7	,7	100,0
	Skupaj	406	97,8	100,0	
Manjkajoči odgovori		9	2,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 48 vidimo, kolikokrat so bili dijaki in dijakinje v preteklem tednu telesno dejavni v zmernem tempu.

Tabela 49

Količina izvajanja telesne dejavnosti z malo truda v preteklem tednu

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0x	49	11,8	12,0	12,0
	1x	63	15,2	15,4	27,5
	2x	64	15,4	15,7	43,1
	3x	57	13,7	14,0	57,1
	4x	35	8,4	8,6	65,7
	5x	53	12,8	13,0	78,7
	6x	13	3,1	3,2	81,9
	7x	67	16,1	16,4	98,3
	8x	2	,5	,5	98,8
	9x	1	,2	,2	99,0
	10x	1	,2	,2	99,3
	15x	2	,5	,5	99,8
	20x	1	,2	,2	100,0
		Skupaj	408	98,3	100,0
	Manjkajoči odgovori	7	1,7		
	Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 49 kaže število ponovitev dejavnosti z malo truda. 16,1 % vprašanih je navedlo, da so v preteklem tednu izvajali telesno dejavnost z malo truda sedemkrat.

Tabela 50

Pogostost izvajanja telesne dejavnosti, katere posledica je bila znojenje

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	Pogosto	179	43,1	43,1	43,1
	Včasih	172	41,4	41,4	84,6
	Redko / nikoli	64	15,4	15,4	100,0
	Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabeli 50 vidimo, da je odstotek tistih, ki se med telesno dejavnostjo niso potili, nizek.

3.3.4 Ocena izvajanja športne vzgoje v osnovni in srednji šoli

Mnenja so dijaki izražali s pomočjo ordinalne lestvice (od 1 – zelo slabo, do 5 – odlično).

Tabela 51
Ocena izvajanja športne vzgoje v osnovni šoli

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	1 – zelo slabo	7	1,7	1,7	1,7
	2	36	8,7	8,7	10,4
	3	128	30,8	30,8	41,2
	4	149	35,9	35,9	77,1
	5 – odlično	95	22,9	22,9	100,0
	Skupaj		415	100,0	100,0

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek ; F % – kumulativni odstotek

V Tabeli 51 vidimo, da so dijaki in dijakinje izvajanje športne vzgoje v osnovni šoli najpogosteje ocenili z ocenami dobro, prav dobro in odlično.

Tabela 52
Ocena izvajanja športne vzgoje v srednji šoli

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	1 – zelo slabo	5	1,2	1,2	1,2
	2	26	6,3	6,3	7,5
	3	82	19,8	19,8	27,2
	4	175	42,2	42,2	69,4
	5 – odlično	127	30,6	30,6	100,0
	Skupaj		415	100,0	100,0

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Iz Tabele 52 je razvidno, da tudi pri oceni izvedbe športne vzgoje v srednji šoli prevladujejo ocene dobro, prav dobro in odlično.

3.3.5 Športne dejavnosti in telesna dejavnost - razprava

Šport je družbeni podsistem s specifičnimi nalogami. Ob sami besedi šport pomislimo najprej na telesno dejavnost, na gibanje, na človekovo dejavnost. Telesna dejavnost nam omogoča in pomaga razvijati sposobnosti, ki so pri rednem delu zanemarjene, pomaga nam ohranjati stik z naravo in utrjuje naše zdravje. S pomočjo telesne dejavnosti lahko premagujemo skrajne meje, se sprostimo, okrepimo, obnovimo energijo, smo družabni. Šport v nas poraja veselje in igro, predstavlja nam vir zabave in estetskega doživljanja.

V latinščini že sama beseda šport (disportare) pomeni odvrniti se od dela in skrbi, raztresti oziroma sprostiti se.

Jasno je tudi, da splošna družbena klima že dolgo ni več naklonjena prvinskemu svetu gibanja in športa, v katerem je bilo najpomembnejše druženje, potreba in veliko veselje do gibanja.

Kot je razvidno iz Tabele 41, je malo več kot tretjina srednješolcev vključena v organizirane oblike športne dejavnosti v športnih društvih in klubih. S tem podatkom lahko še dodatno utrdimo predhodno dobljeni podatek o tem, da se je tretjina srednješolcev v prostem času preteklega tedna redno ukvarjala s športno dejavnostjo. Po podatkih longitudinalne študije, ki obravnava športno rekreativno dejavnost Slovencev, narašča delež tistih, ki se s športom ukvarjajo organizirano (tekmovalno, rekreativno). Leta 1989 je bilo le-teh 9,1 %, kar je pokazalo upad glede na podatke študij iz leta 1983 in 1986, ko je bilo organiziranih preko 12 odstotkov anketiranih. V devetdesetih letih ponovno zasledimo trend dviganja tega odstotka, in sicer je bilo leta 1992, organiziranih v različne oblike športne dejavnosti, 10,1 % Slovencev, do leta 2008 pa se je število povečalo na 20,4 %.

Mladi, ki so redno telesno dejavni, bodo po vsej verjetnosti telesno dejavni tudi v zrelejših letih. Želimo si, da bi bil odstotek redno dejavnih in vključenih v organizirane oblike vadbe še višji. Belokranjski srednješolci se v veliki meri v šolo vozijo iz manjših okoliških vasi in krajev. Ti so razpršeni in oddaljeni do dvajset kilometrov od kraja šolanja, kar prinese določene težave in posledično nedostopnost ponujenih organiziranih načinov vadbe. V popoldanskem in večernem delu dneva skorajda nimajo možnosti prevoza z javnimi sredstvi, saj so te povezave zelo slabe ali pa jih sploh ni.

Druženje, občutek pripadnosti skupini, športna pripadnost, sprostitve, zabava, koristno izrabljen prosti čas so prav gotovo elementi, ki opisujejo podatek, da je bilo 59,3 % dejavnih v družbi s prijatelji.

Športne igre (nogomet, odbojka, košarka) so dijaki pogosto navedli kot obliko športne dejavnosti preteklega tedna.

Ne gre zanemariti podatka, da se jih je individualno športno organiziralo 24,8 % (Tabela 68 v Prilogi 4).

V vodenih programih je bilo aktivnih 14% dijakov, kar ni ravno veliko (Tabela 68 v Prilogi 4). Verjetno gre večinoma za tiste, ki so telesno dejavni v klubih, kjer redno trenirajo.

Dejavnosti, organizirane v šolah, so konec aprila slabo obiskane in se zaključujejo. Mnogo dijakov obiskuje te dejavnosti zaradi izpolnitve določenega fonda ur, ki štejejo v izbirne vsebine in so del šolskega programa. Običajno imajo v spomladanskem času večinoma zbranih dovolj ur. Istočasno so povečane tudi obremenitve povezane z učenjem, saj je v tem času obilica preverjanj znanj. Po drugi strani pa je to čas, ko je možnost izvajati že veliko dejavnosti na prostem.

Presenetljivo majhen (1,0 %) je odstotek tistih, ki so bili telesno dejavni v krogu družine (Tabela 69 v Prilogi 4).

Velika večina vprašanih (91,5 %) je enotna v mnenju, da šport viša kvaliteto življenja (Tabela 67 v Prilogi 4). To je vsekakor razveseljiv podatek, ki kaže na to, da mladi razmišljajo in se zavedajo, kako pomembna je telesna dejavnost za človeka in za njegovo psihično in fizično občutje nasploh. Verjamemo, da se s športom ne ukvarjajo zgolj in le zaradi druženja in zabave z vrstniki.

Opažamo tudi, da je odstotek tistih, ki so bili v preteklosti bolj telesno dejavni, nekoliko višji, in sicer 55,7 %, kar ni preveč spodbuden podatek (Tabela 72 v Prilogi 4). Od tega jih je kar 40,0 % navedlo pomanjkanje časa kot poglavitni razlog za zmanjšanje dejavnosti (Tabela 73 v Prilogi 4). Zdravstvene težave (bolezen) kot vzrok za neaktivnost je navedlo 14,2 % anketiranih (Tabela 75 v Prilogi 4).

Izbira športnih dejavnosti, s katerimi se lahko v prostem času ukvarjamo, je zelo velika. V 17. študiji o športno-rekreativni dejavnosti (SJM, 2008) so anketirani izbirali kar med 49 športnimi panogami. Najbolj priljubljene športne panoge Slovencev v prostem času so že vrsto let hoja, plavanje in kolesarjenje (Pori, M. in Sila, B., 2010).

Srednješolci v naši raziskavi so navedli 28 različnih športov (Slike 4, 5 in 6), s katerimi so se v preteklem tednu ukvarjali. Odločno na prvem mestu je tek, sledijo pa hoja, nogomet, odbojka in kolesarjenje. Dijaki so imeli možnost navesti tri športne dejavnosti in ob vsaki so navedli število izvedb v preteklem tednu. Presenetljivo je, da se je tek, ne glede na to, ali je bil naveden pod prvo, drugo ali tretjo dejavnost, vedno pojavil na vrhu razpredelnice. Kot prvo športno dejavnost ga je navedlo kar 18,8 odstotkov anketiranih, kot drugo 14,9 odstotkov in kot tretjo 6,3 odstotke vprašanih.

Očitno je, da veliko srednješolcev v prostem času teče, kar je zelo razveseljiv podatek. Kljub temu, da je v zadnjih letih opazen manjši korak v smeri večje naklonjenosti teku tudi pri pouku športne vzgoje, je po mojih izkušnjah in izkušnjah kolegov in kolegic tek še vedno med manj priljubljenimi vsebinami. Razlogov za to je prav gotovo več. Eden izmed največkrat omenjenih je prav gotovo napor, posledično pa potenje. Dejstvo je, da srednješolci nimajo dovolj časa in ne pogojev za to, da bi po uri športne vzgoje lahko temeljiteje poskrbeli za osebno higieno, kar jim povzroča enega izmed večjih problemov. Po svoje je to tudi razumljivo, saj je večini v tem obdobju najpomembnejši zunanji izgled in v povezavi s tem seveda tudi telesni vonj. Dijaki, ki ne marajo tovrstnega napora, so običajno tudi najbolj glasni komentatorji dogajanja na stadionu, seveda v negativnem smislu.

Tudi hoja in kolesarjenje sta tako kot pri odraslih (povprečna starost anketiranih v raziskavi SJM, 2008, je bila 46,6 +/- 18,9 let) priljubljeni obliki dejavnosti tudi med mladimi. Na prvih mestih so dejavnosti, ki so cenovno vsekakor najbolj dostopne in ki se lahko izvajajo v neposrednem bivalnem okolju in samostojno ali v družbi. Športne igre so priljubljena oblika sprostitve mladih in glede na to, da jim tovrstne dejavnosti v popoldanskem času nudimo tudi v šoli in klubih, je bil takšen rezultat pričakovan.

Sklepamo, da 4,8 odstotkov dijakov v prostem času ni telesno dejavnih, saj niso navedli nobene športne dejavnosti, dve tretjini anketiranih dijakov je navedlo dve različni športni

dejavnosti, s katerima so se v prostem času ukvarjali, in kar 40 odstotkov je tistih, ki so navedli, da so se ukvarjali s tremi različnimi športi.

Tretjina srednješolcev se je redno ukvarjala s športno dejavnostjo v prostem času (Tabela 46), saj so bili v tednu telesno dejavni petkrat in več.

Podoben podatek so dobili tudi v raziskavi SJM leta 2008, (Sila, 2010). Takšnih, ki so bili športno dejavni do štirikrat v tednu, je bilo 61 odstotkov.

Dobljene podatke moramo v delu, kjer smo spraševali o dejavnosti v dopoldanskem času, obravnavati z določeno mero previdnosti. Del anketiranih dijakov morda ni natančno upošteval navodil za izpolnjevanje vprašalnika in ni povsem izločil aktivnosti na urah športne vzgoje. Vprašalnik bi bilo potrebno nekoliko dopolniti. Navodilo o izločanju ur telesne dejavnosti, ki so bile opravljene med rednim poukom športne vzgoje, bi bilo smiselno postaviti na mesto ob vprašanju, kjer sprašujemo o telesni dejavnosti v dopoldanskem času.

Naredili smo analizo tedenske športne dejavnosti. V grobem lahko rečemo, da se srednješolska populacija v izbiri in količini dejavnosti ne razlikuje bistveno od odraslih (podatki predhodnih raziskav SJM).

Spraševali smo le o telesni dejavnosti preteklega tedna. Določenih športnih panog v navedbah dijakov zaradi tega ne zasledimo iz razloga, ker imajo značaj sezonskih športov (smučanje, planinstvo, plavanje). Plavanje smo označili kot sezonski šport, ker v neposredni bližini oz. v Beli krajini ni niti enega pokritega/nepokritega bazena, ki bi tovrstno aktivnost lahko uvrstil na seznam dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo srednješolci v prostem času med šolskim letom. Povsem drugačno sliko bi zagotovo dobili, če bi spraševali bolj na splošno, za celo leto. Poletne počitnice (in vedno bolj spremenjene klimatske razmere, ki nam namenjajo vedno bolj vroča poletja) so čas, ki ga prebivalci Bele krajine in predvsem mladina v veliki meri preživlja v naravi in z osvežitvijo v vsem dostopni reki Kolpi.

Intenzivnost vadbe se verjetno razlikuje glede na to, s kakšno dejavnostjo se srednješolci ukvarjajo. Po vsej verjetnosti so med tistimi, ki navajajo, da izvajajo naporno vadbo štirikrat in več na teden, dijaki, ki določen šport trenirajo. Nekaj več kot 23 odstotkov vprašanih, ki so pogosto telesno dejavni, je svojo dejavnost opisalo kot naporno vadbo (Tabela 47). V enem

izmed naslednjih vprašanj, kjer nas je zanimalo, kolikokrat so v preteklem tednu izvajali telesno dejavnost, katere posledica je bila znojenje, je 43,1 % dijakov izbralo odgovor »pogosto« (Tabela 50). Zelo poenostavljena interpretacija tega podatka bi bila, da se veliko dijakov vadbe loti z veliko intenzivnostjo in naporom. Podatek moramo obravnavati z določeno mero previdnosti. Nekateri ljudje se ob izvajanju telesne dejavnosti znojijo bolj, drugi manj. Nekateri se znojijo že ob zmerni telesni dejavnosti, drugi šele ob visokointenzivnem naporu.

Domnevamo, da so nekateri sem uvrstili tudi ogrevanje, ki je bilo del pouka športne vzgoje.

Na podlagi tega podatka ne moremo na splošno trditi, da se večina vprašanih ukvarja z vadbo visoke intenzivnosti. Veliko jih opravi dejavnosti v zmernem tempu ali z malo truda. Tu se pojavi vprašanje, kako so posamezniki sami pri sebi razmišljali o tem, kaj je naporno, kaj zmerno in kaj z malo truda. Na takšne opredelitve vpliva splošna telesna pripravljenost posameznika. Dejstvo je, da je lahko za nekoga nekaj hudo naporno, za drugega pa ne predstavlja posebne obremenitve. Možno je tudi, da nekdo zmerno vadbo oceni kot vadbo z malo truda.

Na splošno so dijaki športno vzgojo ocenili kot zelo dobro, in sicer je povprečna ocena športne vzgoje v osnovni šoli 3,7 (Tabela 51), v srednji šoli pa 3,9 (Tabela 52). Za oceno dobro (3) se je pri ocenjevanju športne vzgoje v osnovni šoli odločilo 30,8 % dijakov, v srednji šoli pa 19,8 %. Dijaki so več višjih ocen pripisali športni vzgoji v srednji šoli, in sicer jih kar 42,2 % ocenjuje pouk športne vzgoje z oceno 4, in skoraj tretjina (30,6 %) z oceno odlično. Le 1,2 % jih je podalo slabo oceno (tako je športno vzgojo v osnovni šoli ocenilo 1,7 % anketiranih). Z najvišjo oceno pa se je pri ocenjevanju za osnovno šolo odločilo nekoliko manj dijakov kot pri ocenjevanju športne vzgoje v srednji šoli, in sicer 22,9 %.

Tekmovalnost je postala ena izmed družbenih vrednot, rezultati pa edino, kar nekaj velja. V to je vpet tudi otroški svet športa in gibanja. Posledično za veliko otrok in mladostnikov gibanje in šport nista več nekaj samoumevnega in spontanega. V šolah je šport postal obveznost, ki se ocenjuje kot vsi ostali predmeti. Športna vzgoja se izvaja po predpisanih vsebinah, pomembni so rezultati medšolskih, regijskih in državnih tekmovanj. Vzporedno s tem, ko se ocenjuje učence in njihove dosežke, se ocenjuje tudi učitelje in trenerje.

Dijaki so izrazili pozitivno mnenje o športni vzgoji v osnovni in v srednji šoli. Pravzaprav je bil rezultat nekoliko presenetljiv, vsaj kar zadeva ocene za srednjo šolo. V osnovni šoli so imeli dijaki bistveno boljše pogoje pri pouku športne vzgoje in za dodatne dejavnosti. Kadrovska zasedba je povsod ustrezna, dijaki so imeli, tako kot imajo tudi sedaj, tri ure pouka športne vzgoje tedensko. V osnovni šoli so imeli večinoma boljše prostorske možnosti. Osnovne šole imajo svoje prostore za izvajanje pouka in neprimerno manjše število učencev v skupinah, kar omogoča bolj kvalitetno izvajanje pouka, tudi urniki so manj natrpani, redni del pouka se zaključi prej kot v srednjih šolah, s čimer so dane možnosti za dodatno ponudbo športnih dejavnosti takoj po pouku.

V srednjih šolah so razmere nekoliko drugačne. Srednja šola Metlika nima lastne telovadnice, ampak imajo pouk športne vzgoje v osnovni šoli v Metliki, ki je na drugi lokaciji kot srednja šola. V Srednji šoli Črnomelj so bile razmere v času šolanja dijakov, ki so anketo izpolnjevali, do nedavnega precej slabe. Stara, dotrajana, slabo opremljena športna dvorana, ki so si jo dijaki delili z bližnjo osnovno šolo, je bila vse prej kot prostor, ki bi omogočal dobre pogoje za delo. V obdobju, ko je končno prišlo do nujno potrebne prenove, so imeli dijaki precej okrnjen pouk športne vzgoje, ki je bil v veliki meri odvisen od vremenskih razmer. V srednji šoli so skupine dijakov bistveno večje (štejejo tudi 25-30 dijakov). Dejstvo je, da so občutno prevelike. Formirajo se izključno po principu ugodnejših finančnih kalkulacij, ministrstva za šolstvo in šport. Dijaki se pri več predmetih v srednjih šolah združujejo po horizontali in vertikali, kar je pravzaprav žalostno. Tudi urniki v srednjih šolah so zaradi številnih kombinacij skupin in izbirnih maturitetnih predmetov ter obsega snovi zelo natrpani, zaradi česar dodatne dejavnosti po pouku niso izvedljive.

3.4 Preverjanje hipoteze o povezanosti športne aktivnosti dijakov in dijakinj s trajanjem spremljanja športnih dogodkov (H1) in hipoteze o povezanosti motivov za spremljanje športnih dogodkov s športno dejavnostjo dijakov in dijakinj (H2).

- Ena izmed hipotez, ki smo jo postavili, izhajajoč iz zastavljenih ciljev raziskave, je H1, s katero predpostavljamo, da je športna dejavnost dijakov in dijakinj povezana s trajanjem spremljanja športnih dogodkov.
- Druga hipoteza H2 pa napoveduje, da so motivi za spremljanje športnih dogodkov povezani s športno dejavnostjo dijakov in dijakinj.

Hipotezi smo preverili s pomočjo neparametričnih korelacij med spremenljivkami telesne aktivnosti s faktorji motivov. Naredili smo analizo korelacij za vsako spremenljivko anketnega vprašalnika o športni aktivnosti preteklega tedna s faktorji motivov za spremljanje športnih dogodkov. Dobljene rezultate smo poskusili interpretirati s pomočjo vrednosti Kendallovega koeficienta korelacije rangov.

Tabela 53

Povezanost spremenljivk športne in telesne dejavnosti s trajanjem spremljanja športnih dogodkov in povezanost motivov za spremljanje športnih dogodkov s športno dejavnostjo dijakov in dijakinj

		Čas spremljanja športnih dogodkov	1. faktor Zabava	2. faktor Pobeg	3. faktor Partner in družina	4. faktor Ekon. motiv	
Kendall. koef. korel.	Število izvedb prvoizbrane športne dejavnosti/teden	Koeficient korelacije	,184**	,181**	,131**	,036	,045
		p-vrednost	,000	,000	,001	,354	,249
		N	387	371	371	371	371
	Število izvedb drugoizbrane športne dejavnosti/teden	Koeficient korelacije	,068	,062	-,057	,021	,086
		p-vrednost	,137	,190	,227	,651	,068
		N	283	267	267	267	267
	Število izvedb tretjeizbrane športne dejavnosti/teden	Koeficient korelacije	,016	-,009	-,031	,051	-,113
		p-vrednost	,794	,883	,620	,415	,073
		N	163	151	151	151	151
	V društvu	Koeficient korelacije	-,245**	-,244**	-,187**	-,043	,015
		p-vrednost	,000	,000	,000	,304	,715

	N	407	388	388	388	388
Koliko dopoldne	Koeficient korelacije	,136**	,077*	,065	-,022	,040
	p-vrednost	,000	,048	,095	,572	,305
	N	407	388	388	388	388
Koliko popoldne	Koeficient korelacije	,154**	,205**	,052	,052	-,037
	p-vrednost	,000	,000	,168	,171	,335
	N	406	387	387	387	387
Koliko zvečer	Koeficient korelacije	,179**	,137**	,109**	,093*	,016
	p-vrednost	,000	,000	,004	,014	,681
	N	407	388	388	388	388
Koliko ur/teden	Koeficient korelacije	,210**	,245**	,098**	,023	-,007
	p-vrednost	,000	,000	,009	,548	,856
	N	406	387	387	387	387
Stanje tedna/število tedenskih ponovitev	Koeficient korelacije	,234**	,265**	,103**	,060	,019
	p-vrednost	,000	,000	,006	,108	,612
	N	407	388	388	388	388
Vaje 15 min/ naporna vadba	Koeficient korelacije	,198**	,197**	,130**	,053	,029
	p-vrednost	,000	,000	,000	,149	,433
	N	400	381	381	381	381
Vaje 15 min/ z zmerno	Koeficient korelacije	,070	,129**	,021	,083*	-,071

aktivnostjo	p- vrednost	,053	,000	,566	,023	,052
	N	398	380	380	380	380
Vaje 15 min/ vaje z malo truda	Koeficient korelacije	-,013	,053	-,011	,074*	-,077*
	p- vrednost	,723	,148	,758	,042	,036
	N	400	381	381	381	381
	Koeficient korelacije	-,244**	-,278**	-,142**	-,038	-,018
Znojenje posledica športne aktivnosti	p- vrednost	,000	,000	,000	,339	,641
	N	407	388	388	388	388
	Koeficient korelacije	-,012	-,148**	,021	-,057	-,055
	p- vrednost	,775	,000	,615	,167	,185
Ukvarjanje s športom viša kvaliteto življenja	N	407	388	388	388	388
	Koeficient korelacije	,171**	,094*	,029	,078	-,047
	p- vrednost	,000	,018	,474	,052	,242
	N	402	383	383	383	383
Način izvajanja športne dejavnosti	Koeficient korelacije	-,115*	,041	,020	-,089	-,053
	p- vrednost	,044	,483	,736	,132	,374
	N	193	179	179	179	179
	Koeficient korelacije	,058	,081	,052	-,042	,029
Vzroki za neaktivnost	p- vrednost	,155	,052	,210	,313	,490
	N	407	388	388	388	388
	Koeficient korelacije	,058	,081	,052	-,042	,029
	p- vrednost	,155	,052	,210	,313	,490
Večja aktivnost v preteklosti	N	407	388	388	388	388

Razlog za zmanjšano aktivnost	Koeficient korelacije	-,081	,028	-,123*	-,018	,005
	p-vrednost	,138	,616	,029	,752	,931
	N	211	200	200	200	200
Ocena izvedbe športne vzgoje v osnovni šoli	Koeficient korelacije	,063	,091*	-,020	,100**	,023
	p-vrednost	,091	,018	,595	,009	,545
	N	407	388	388	388	388
Ocena izvedbe športne vzgoje v srednji šoli	Koeficient korelacije	-,016	,039	-,051	-,013	-,035
	p-vrednost	,681	,318	,190	,740	,359
	N	407	388	388	388	388
Bolezen vzrok za neaktivnost	Koeficient korelacije	-,034	-,056	,035	,005	-,003
	p-vrednost	,405	,182	,405	,898	,940
	N	406	387	387	387	387

Legenda: Kendall. koef. korel. – Kendallov koeficient; p-vrednost – statistična značilnost

- **Preverjanje H1, s katero predpostavljamo, da je športna dejavnost dijakov in dijakinj povezana s trajanjem spremljanja športnih dogodkov.**

V Tabeli 53 vidimo, da obstajajo povezave med nekaterimi spremenljivkami o športni dejavnosti s spremenljivko časa spremljanja športnih dogodkov in s faktorji motivov za spremljanje športnih dogodkov. Tudi med faktorji motivov za spremljanje športnih dogodkov in spremenljivkami o športni aktivnosti so določene povezave.

Podatki v Tabeli 53 kažejo, da gre za šibko ($r = 0,18$), vendar statistično značilno ($p = < 0,01$) povezanost med pogostostjo izvajanja prvoizbrane športne dejavnosti s trajanjem spremljanja športnih dogodkov.

Podobno povezanost zasledimo tudi med športno aktivnostjo v društvu ter časom trajanja spremljanja športnih dogodkov ($r = -0,25$; $p = <0,01$). Negativen predznak je posledica formulacije vprašanja v vprašalniku oz. ponujene možnosti izbire odgovorov. Odgovora (da/ne) bi bilo smiselno postaviti v zamenjanem vrstnem redu (dobili bi pozitiven predznak). Rezultat kaže rahlo tendenco, da dijaki in dijakinje, ki so športno dejavni v društvu, več časa namenijo tudi spremljanju športnih dogodkov.

Tudi med številom ur, ki so jih anketirani v tednu namenili telesni dejavnosti, pogostostjo tedenske dejavnosti in načinom izvajanja dejavnosti ter časom trajanja spremljanja športnih dogodkov je določena povezanost. V vseh primerih lahko rečemo, da gre za šibko, vendar statistično značilno povezanost med spremenljivkami.

Povezanost med spremenljivkami o času dneva, v katerem so posamezniki športno aktivni, in časom spremljanja športnih dogodkov je še šibkejša, vendar statistično značilna.

Povezanost med športno aktivnostjo, ki ima za posledico znojenje, in časom spremljanja športnih dogodkov kaže statistično značilno, a negativno povezavo ($r = -0,24$; $p = <0,01$). Kljub temu pa ne moremo trditi, da tisti, ki so telesno dejavni z večjo intenzivnostjo (katere posledica je znojenje), manj časa namenijo spremljanju športnih dogodkov. Tudi tu je negativen predznak posledica ponujenega zaporedja razpoložljivih odgovorov v anketnem vprašalniku. V resnici gre za pozitivno povezanost. Sklepamo, da tisti, ki so športno dejavni z večjo intenzivnostjo namenijo nekoliko več časa tudi spremljanju športnih dogodkov. Vsekakor moramo dobljene rezultate obravnavati z določeno mero previdnosti. Ugotovili smo, da so povezave šibke in statistično značilne. To ne pomeni, da lahko postavimo trditev v smislu, da vsi, ki se med telesno dejavnostjo znojijo, več časa spremljajo športne dogodke.

Med ostalimi spremenljivkami o športni aktivnosti in časom trajanja spremljanja športnih dogodkov ni statistično značilnih povezav.

Dijaki in dijakinje, ki se ukvarjajo s športom so z njim na neki način povezani. Prvoizbrana športna dejavnost je tista, s katero se po vsej verjetnosti ukvarjajo bolj intenzivno. Ni nujno, da je to tudi tista športna panoga, ki jo najraje in največ spremljajo preko medijev. Nekateri spremljajo veliko različnih športov, drugi morebiti le enega ali dva. Tudi od pomembnosti športnih dogodkov (olimpijske igre, svetovno prvenstvo) in nivoja tekmovanja nasploh je

odvisen čas, ki ga mladi (in starejši) namenijo spremljanju športa. Ob tem ne smemo zanemariti niti dejstva, da posamezniki redno spremljajo športne dogodke, ki se odvijajo v njihovi neposredni bližini (na lokalnem nivoju).

Na podlagi dobljenega rezultata lahko sklepamo le, da tisti, ki so športno dejavni, kažejo nekoliko več zanimanja za spremljanje športnih dogodkov in namenijo temu tudi več časa.

S hipotezo (H1) smo predpostavili, da je športna dejavnost dijakov in dijakinj povezana s trajanjem spremljanja športnih dogodkov.

Na podlagi rezultatov v Tabeli 53 hipoteze (H1) ne moremo niti potrditi niti zavreči.

- **Preverjanje H2, ki napoveduje, da so motivi za spremljanje športnih dogodkov povezani s športno dejavnostjo dijakov in dijakinj**

V Tabeli 53 vidimo tudi, kakšne so vrednosti Kendallovega koeficienta korelacije med spremenljivkami o športni aktivnosti in faktorji motivov za spremljanje športnih dogodkov.

Povezanosti med spremenljivkami o športni aktivnosti in tretjim faktorjem motivov (partner in družina) ter četrtim faktorjem motivov (ekonomski motiv) ni.

Tudi med drugim faktorjem motivov (pobeg) in spremenljivkami o športni aktivnosti ni izrazite povezanosti. V posameznih primerih zaznamo zelo šibko, statistično značilno povezanost.

Med spremenljivkami o športni aktivnosti in prvim faktorjem motivov (Zabava) zaznavamo nekoliko več povezav, ki so sicer šibke vendar statistično značilne.

Takšne rezultate je bilo nekako tudi pričakovati.

O tem kako pomembni so za mladino zabava, druženje, uspeh, pozitivno razpoloženje ..., smo že nekaj napisali. Motiv Zabava definirajo spremenljivke, ki opisujejo predvsem pozitivne občutke in doživljanja ob spremljanju športnih dogodkov (občutke povezane z zabavo, razburljivostjo, dobrim počutjem ob zmagi, vznurjenosti, lepote in gracioznosti športa). Vse to športni dogodek lahko ponudi. Večina teh elementov je pomembnih tudi pri izbiri športne dejavnosti posameznika in pri telesni dejavnosti nasploh. Posameznik je telesno dejaven predvsem zaradi pozitivnih občutkov in počutja med telesno dejavnostjo in po njej. Tudi naporna vadba, ki morda v vsakem trenutku ni najbolj prijetna, v nadaljevanju ponavadi

prinese določeno zadovoljstvo. Občutek zadovoljstva ob uspešnem premagovanja napora je vsekakor plačilo za vloženi trud.

S hipotezo H2 smo predpostavili, da so motivi za spremljanje športnih dogodkov povezani s športno dejavnostjo dijakov in dijakinj. Na podlagi analize rezultatov v tabeli 53, hipoteze ne moremo z zagotovostjo niti potrditi, niti zavreči.

3.5 Preverjanje hipoteze o povezanosti trajanja spremljanja športnih dogodkov z motivi za spremljanje športnih dogodkov (H3)

S H3 smo predpostavili, da je trajanje spremljanja športnih dogodkov odvisno od motivov.

Tabela 54

Povezanost trajanja spremljanja športnih dogodkov z motivi za spremljanje športnih dogodkov

		Čas spremljanja športnih dogodkov	
Kendall. koef. korel.	Čas spremljanja športnih dogodkov	Koeficient	1,000
		Korelacije	
		p-vrednost	.
		N	407
	1. faktor Zabava	Koeficient	,365**
		Korelacije	
		p-vrednost	,000
		N	380
	2. faktor Pobeg	Koeficient	,183**
		Korelacije	
		p-vrednost	,000
		N	380
	3. faktor Partner in družina	Koeficient	,074*
Korelacije			
p-vrednost		,031	

	N	380
4. faktor Ekonomski motiv	Koeficient	,027
	Korelacije	
	p-vrednost	,431
	N	380

Legenda: Kendall. koef. – Kendallov koeficient; p-vrednost – statistična značilnost

- **Preverjanje hipoteze (H3) s katero smo predpostavili, da je trajanje spremljanja športnih dogodkov odvisno od motivov**

V Tabeli 54 vidimo izrazito povezanost med časom spremljanja športnih dogodkov in prvim faktorjem, ki smo ga poimenovali Zabava ($r = 0,37$; $p = <0,01$). Tako povezanost smo nekako pričakovali in se zdi logična. Faktor zabave z visoko projekcijo definirajo spremenljivke notranjih in zunanjih motivov, zaradi katerih posamezniki spremljajo športne dogodke. Več časa, spremljanju športnih dogodkov namenijo mladi, ki spremljajo šport zaradi izraženih motivov zabave, razburljivosti športnega dogajanja in vznburjenosti ob tem, dobrega počutja ob zmagi favorizirane ekipe ali posameznika in nenazadnje tudi zaradi preživljanja časa v družbi.

Opazna je tudi povezava med časom spremljanja športnih dogodkov in drugim faktorjem, ki smo ga poimenovali Pobeg ($r = 0,18$; $p = <0,01$). Faktor definirajo spremenljivke motivov, ki nakazujejo beg od težav in verjetno tudi od navidezno nerešljivih problemov v danem trenutku. Na prvih mestih, z najvišjo projekcijo so motiv sanjarjenja in oddaljitve od težav, motiv pobega od problemov in motiv pozabim na probleme.

Ne moremo trditi, da mladi spremljajo športne dogodke več časa le iz razloga, da se izognejo problemom in neprijetnim občutkom. Pojma kot sta problem ali težava lahko pomenita marsikaj. Vsak posameznik ima o tem kaj mu predstavlja v določenem trenutku problem svoja merila. Enako velja tudi za oceno o tem kako velika je posamezna težava. Mladina po vsej verjetnosti nima povsem enakih težav kot odrasli. Težave srednješolske mladine so večinoma povezane s težavami v šoli, preobilico učne snovi, težavami v odnosu s starši ali vrstniki ...Za današnjo mladino pravimo, da je predstavnik informacijske družbe. Mladi si brez računalnika in mobilnika praktično ne predstavljajo vsakdana. Verjetno nekateri v času,

ki je sicer namenjen učenju (po njihovem mnenju nezanimivim in zelo težko naučljivim vsebinam), pobrskaajo tudi po športnih vsebinah na mobilniku oz. računalniku.

Hipotezo (H3), s katero smo predpostavili, da je trajanje spremljanja športnih dogodkov odvisno od motivov, lahko potrdimo. Hipotezo potrdimo z 1-odstotnim tveganjem ($p < 0,01$).

3.6 Preverjanje razlik med spoloma

3.6.1 Čas spremljanja športnih dogodkov

V vzorcu anketiranih je 81 dijakov in dijakinj, ki se šolajo v Beli krajini, vendar niso prebivalci nobene izmed belokranjskih občin. Zanimalo nas je, ali obstajajo statistično pomembne razlike med dijaki in dijakinjami iz Bele krajine in tistimi, ki prihajajo od drugod.

Tabela 55
Čas spremljanja športnih dogodkov po spolu in glede na kraj bivanja

Spol	IzvenBK	Srednja vrednost	Standardni odklon	N
1 moški	0 iz BK	,45	1,12	131
	1 izven BK	,54	,99	12
	Skupaj	,45	1,10	143
2 ženski	0 iz BK	-,27	,82	194
	1 izven BK	-,16	,91	69
	Skupaj	-,24	,84	263
Skupaj	0 iz BK	,02	1,01	325
	1 izven BK	-,06	,95	81
	Skupaj	,00	1,00	406

Legenda: izven BK – izven Bele krajine; iz BK – iz Bele krajine

Iz Tabele 55 je razvidno, da so v povprečju višje vrednosti rezultatov fantov. Fantje očitno bolj vneto spremljajo šport kot dekleta in namenijo temu tudi več časa. Vidimo tudi, da ni

bistvenih razlik med dijaki in dijakinjami, ki so iz Bele krajine, in tistimi, ki prihajajo od drugod.

Tabela 56
Preverjanje razlik glede na kraj bivanja/po spolu

Vzorec	Vsota kvadratov	df	Srednji kvadrat	f	p-vrednost	η
Popravljeni vzorec	45,945 ^a	3	15,315	17,118	,000	,113
Prestreženi	2,696	1	2,696	3,014	,083	,007
Spol	18,319	1	18,319	20,475	,000	,048
IzvenBK	,355	1	,355	,396	,529	,001
Spol * IzvenBK	,002	1	,002	,002	,961	,000
Napaka	359,665	402	,895			
Skupaj	405,611	406				

Legenda: df – razlika; f – frekvenca; p-vrednost – statistična značilnost; η – Eta kvadrat

V Tabeli 56 vidimo, da tudi preverjanje razlik med spoloma ne kaže značilnih razlik med dijaki in dijakinjami, ki so iz Bele krajine in tistimi, ki prihajajo od drugod.

Na podlagi dobljenih rezultatov smo se odločili, da v nadaljevanju ostale obdelave naredimo skupaj, enotno za celoten vzorec anketiranih.

3.6.2 Motivi za spremljanje športnih dogodkov

Tabela 57

Srednje vrednosti in standardni odklon motivov za spremljanje športnih dogodkov/po spolu

	Spol	Srednja vrednost	Standardni odklon	N
1. faktor Zabava	1 moški	,29	,96	135
	2 ženski	-,16	,98	253
	Skupaj	,00	1,00	388
2. faktor Pobeg	1 moški	,26	1,15	135
	2 ženski	-,14	,88	253
	Skupaj	,00	1,00	388
3. faktor Partner in družina	1 moški	-,02	1,08	135
	2 ženski	,01	,96	253
	Skupaj	,00	1,00	388
4. faktor Ekon. motiv	1 moški	,36	1,18	135
	2 ženski	-,19	,83	253
	Skupaj	,00	1,00	388

Legenda: N – število odgovorov

Tabela 57 kaže vrednosti, ki jih dijaki oz. dijakinje pripisujejo posameznemu motivu. Vidimo, da so ocene fantov na posameznih motivih v povprečju dosegle višje rezultate. Sklepamo, da je to posledica tega, da fantje v povprečju bolj spremljajo šport in da se v večji meri udeležujejo športnih dogodkov kot dekleta.

Tabela 58

Faktorji motivov in jakost vpliva spola

Vzorec	Odvisna spremenljivka	Vsota kvadratov	df	Srednji kvadrat	f	p-vrednost	η
Popravljeni vzorec	1. faktor Zabava	18,235 ^a	1	18,235	19,087	,000	,047
	2. faktor Pobeg	14,132 ^b	1	14,132	14,629	,000	,037

	3. faktor						
	Partner	,065 ^c	1	,065	,065	,799	,000
	in družina						
	4. faktor						
	Ekonomski	26,861 ^d	1	26,861	28,790	,000	,069
	motiv						
	1. faktor						
	Zabava	18,235	1	18,235	19,087	,000	,047
	2. faktor						
	Pobeg	14,132	1	14,132	14,629	,000	,037
Spol	3. faktor						
	Partner	,065	1	,065	,065	,799	,000
	in družina						
	4. faktor						
	Ekonomski	26,861	1	26,861	28,790	,000	,069
	motiv						
	1. faktor						
	Zabava	368,765	386	,955			
	2. faktor						
	Pobeg	372,868	386	,966			
Napaka	3. faktor						
	Partner	386,935	386	1,002			
	in družina						
	4. faktor						
	Ekonomski	360,139	386	,933			
	motiv						
Skupaj	1. faktor	387,000	388				

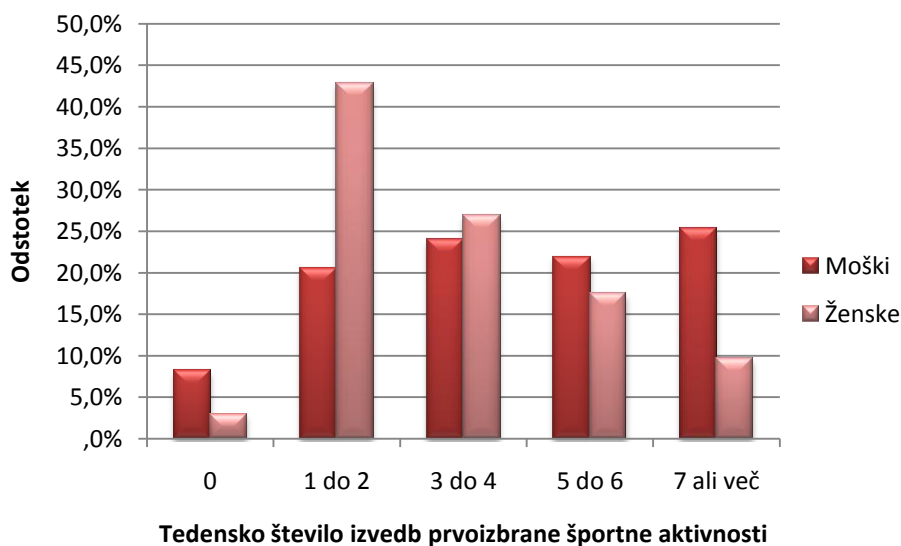
Zabava			
Popravljeni vzorec Skupaj	2. faktor		
	Pobeg	387,000	388
	3. faktor		
	Partner in družina	387,000	388
	4. faktor		
	Ekonomski motiv	387,000	388
	1. faktor		
	Zabava	387,000	387
	2. faktor		
	Pobeg	387,000	387
	3. faktor		
	Partner in družina	387,000	387
4. faktor			
Ekonomski motiv	387,000	387	

Legenda: df – razlika; f – frekvenca; p-vrednost – statistična značilnost; η – Eta kvadrat

Eta v Tabeli 58 kaže mero jakosti vpliva spola. V zgornji tabeli vidimo, da spol pojasnjuje 5 % variance prvega motiva, 4 % variance drugega in 7 % variance četrtega motiva.

3.6.3 Pogostost tedenske vadbe izbranih športnih dejavnosti

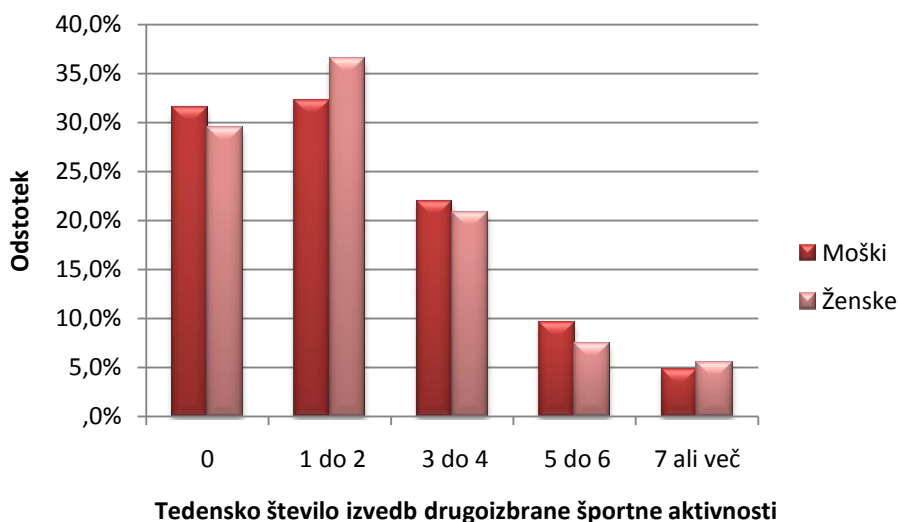
Za ugotavljanje povezanosti med spremenljivkami športne dejavnosti in spola smo uporabili Cramerjev koeficient.

Slika 7. Število izvedb prvoizbrane športne dejavnosti glede na spol

Na Sliki 7 vidimo določene razlike v pogostosti tedenske vadbe prvoizbrane športne dejavnosti med fanti in dekleti. Dekleta so se športno udeleževala sicer v večjem številu kot fantje (8,2 % neaktivnih), vendar pa je bilo število tedenskih izvedb športne dejavnosti, višje pri fantih.

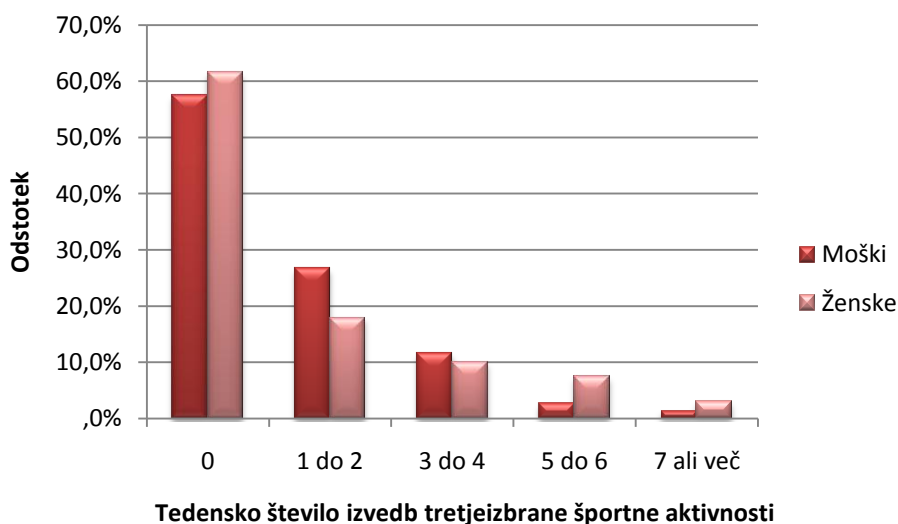
Med spoloma so statistično značilne razlike v pogostosti izvedb prvoizbrane športne dejavnosti. Cramerjev koeficient je 0,29.

Slika 8. Število izvedb drugoizbrane športne dejavnosti glede na spol

Na Sliki 8 vidimo, da je pri športni dejavnosti, ki so jo dijaki in dijakinje navedli kot drugo, podobna struktura v številu izvedb. Fantje in dekleta so se približno enako pogosto udeleževali v športni dejavnosti. Tretjina dijakov in dijakinj pa druge dejavnosti bodisi ni navedla bodisi se z njo ni ukvarjala.

Statistično značilnih razlik ni. Cramerjev koeficient (0,05) ne kaže povezanosti med pogostostjo izvajanja druge športne panoge in spolom.

Slika 9. Število izvedb tretjeizbrane športne dejavnosti glede na spol

Slika 9 kaže, da so v pogostosti izvajanja športne dejavnosti, ki so jo anketirani kot dejavnost, s katero so se v preteklem tednu ukvarjali, navedli kot tretjo, le manjše razlike med spoloma. Omeniti velja, da več kot polovica dijakov in dijakinj ni navedla tretje oblike dejavnosti.

Cramerjev koeficient je 0,14, kar pomeni šibko povezanost. Med spoloma ni statistično pomembnih razlik v številu izvedb tretjeizbrane športne dejavnosti.

3.6.4 Športna dejavnost v društvu

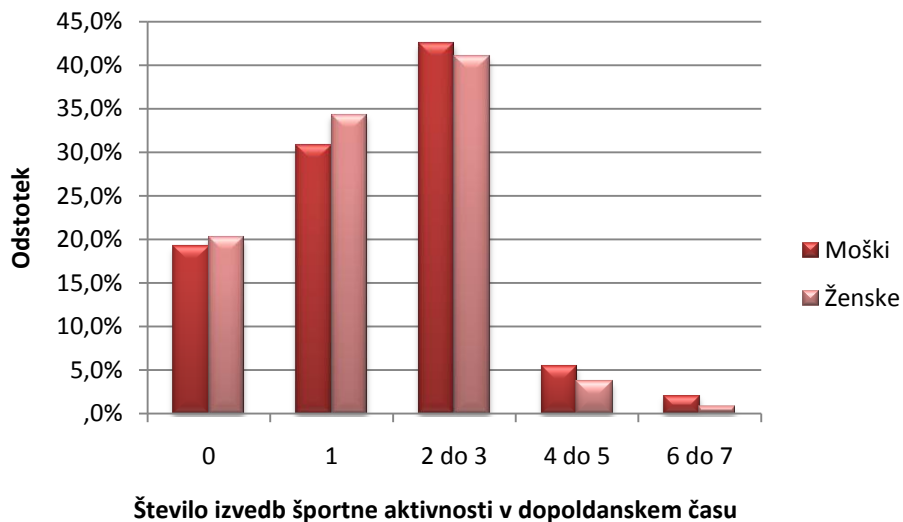

Slika 10. Športna dejavnost v društvu glede na spol

Slika 10 kaže, da se nekaj več kot 50 % anketiranih dijakov ukvarja s športom organizirano. Odstotek dijakinj, ki so vključene v društva ali klube, je bistveno nižji.

Med spoloma so statistično značilne razlike v vključenosti v društva in klube. Cramerjev koeficient je 0,29.

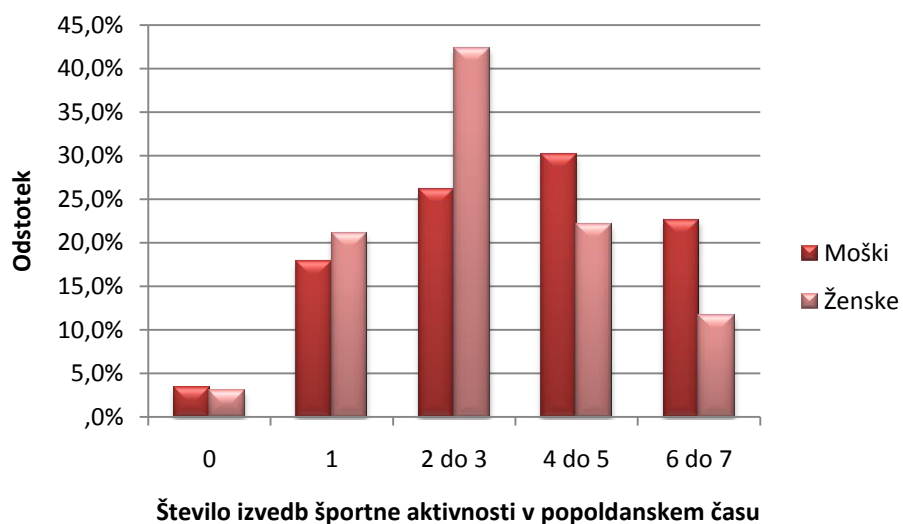
3.6.5 Športne dejavnosti v dopoldanskem času, popoldne in zvečer

Slika 11. Športna dejavnost v dopoldanskem času glede na spol

Na Sliki 11 imamo rezultate o pogostosti ukvarjanja s športno dejavnostjo v dopoldanskem času. Sklepamo, da so nekateri dijaki kljub navodilom za izpolnjevanje ankete upoštevali tudi ure športne vzgoje. Dejstvo je, da so imeli v dopoldanskem času pouk.

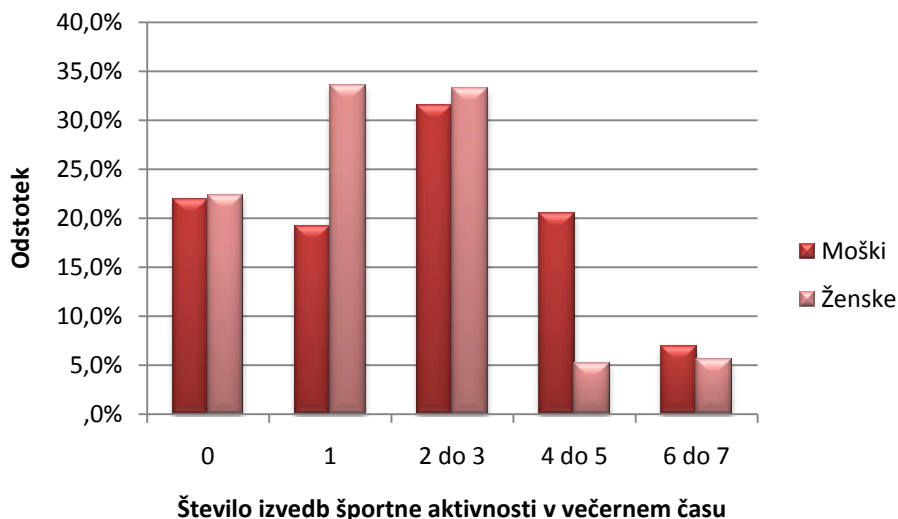
Statistično značilnih razlik med spoloma ni.

Slika 12. Športna dejavnost v popoldanskem času glede na spol

Na Sliki 12 vidimo, da so se fantje v popoldanskem času s športom ukvarjali bolj pogosto kot dekleta.

Ugotovili smo, da med ukvarjanjem s športom v popoldanskem času in spolom Cramerjev koeficient kaže šibko stopnjo povezanosti (0,20). Razlike med spoloma so statistično značilne.

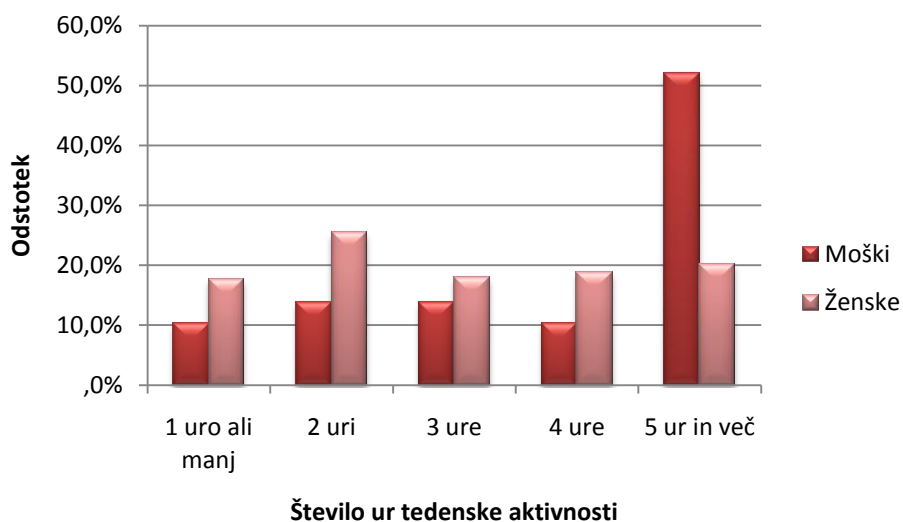

Slika 13. Športna dejavnost v večernem času glede na spol

Na Sliki 13 vidimo, da je odstotek tistih, ki niso bili dejavni v večernem času, podoben pri dijakih in dijakinjah. Vidimo, da je bilo več deklet dejavnih v večernem času le enkrat in da se fantje pogosteje ukvarjajo s športno dejavnostjo v večernem času (štirikrat in več).

Športna dejavnost v večernem času je povezana s spolom. Vrednost Cramerjevega koeficienta je 0,26. Med spoloma so statistično značilne razlike.

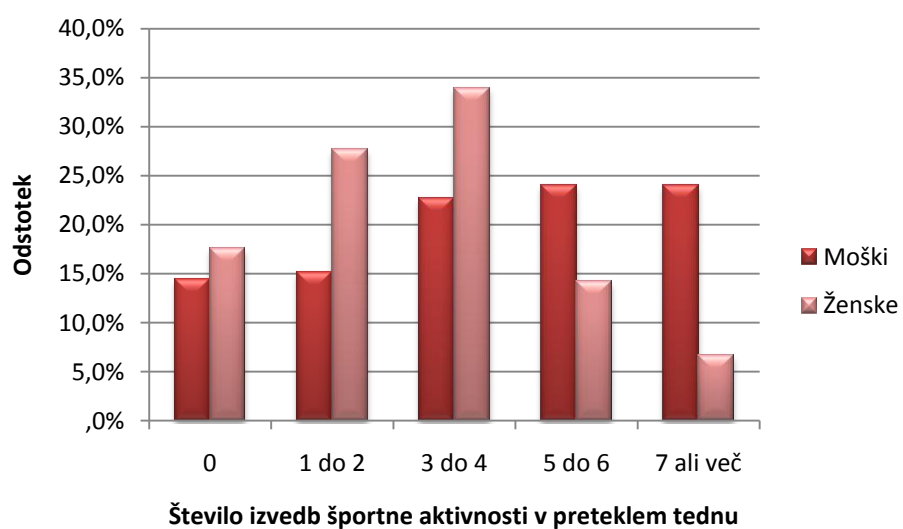
3.6.6 Količina in intenzivnost izvedbe športne dejavnosti v preteklem tednu

Slika 14. Tedenska dejavnost v urah glede na spol

Slika 14 kaže, da so fantje namenili športni dejavnosti več časa kot dekleta, saj je bilo več kot 50 % fantov v preteklem tednu dejavnih pet ur in več.

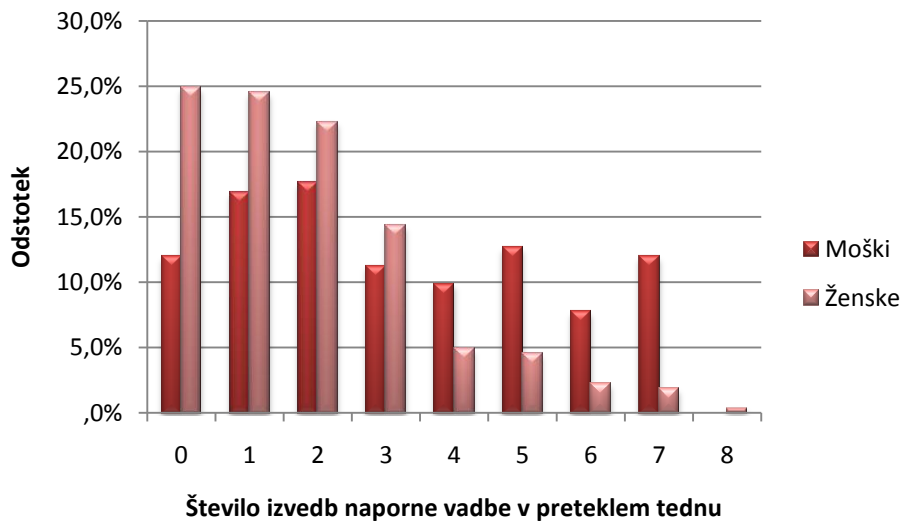
Cramerjev koeficient tudi tukaj kaže srednjo stopnjo povezanosti (0,33). Med spoloma so statistično značilne razlike v pogostosti tedenske športne dejavnosti.

Slika 15. Število izvedb športne dejavnosti v preteklem tednu glede na spol

Na Sliki 15 vidimo stanje tedenske dejavnosti glede na spol. Fantje so bili v povprečju dejavni bolj pogosto kot dekleta.

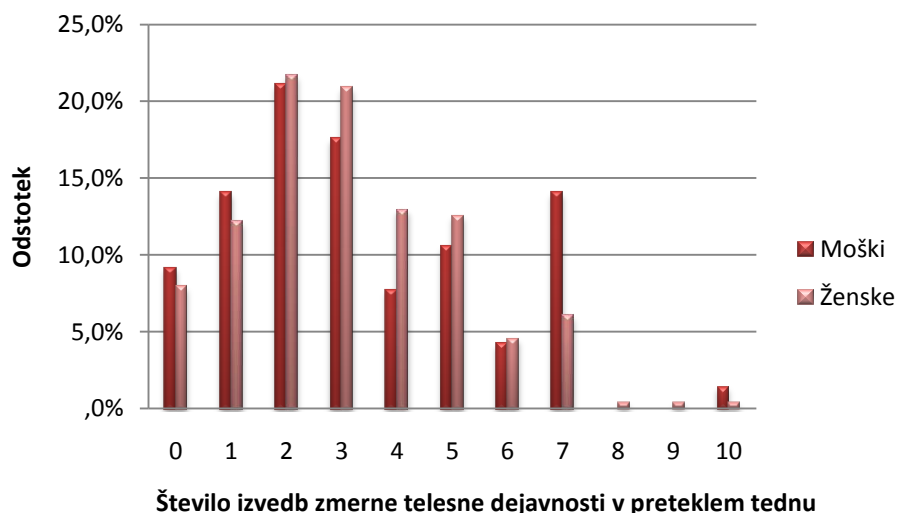
Med spoloma so statistično značilne razlike v številu izvedb tedenske športne dejavnosti. Cramerjev koeficient tudi tukaj kaže srednjo stopnjo povezanosti (0,30).

Slika 16. Število izvedb naporne vadbe v preteklem tednu glede na spol

Na Sliki 16 vidimo, da se z naporno vadbo ni ukvarjala četrtnina deklet. Fantje so se bolj pogosto ukvarjali z dejavnostjo, ki so jo opisali kot naporno vadbo.

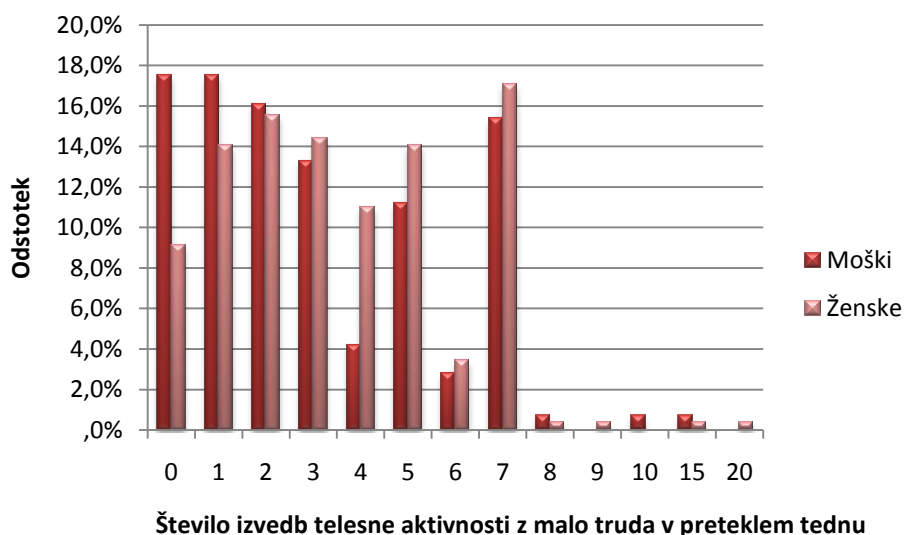
Med spoloma so statistično značilne razlike v številu izvedb naporne vadbe. Cramerjev koeficient je 0,34.

Slika17. Število izvedb zmerne telesne dejavnosti v preteklem tednu glede na spol

Slika 17 kaže, da v izvajanju športne dejavnosti z intenzivnostjo, ki so jo anketirani označili kot zmerno, ni bistvenih razlik med spoloma v primerih, ko je bilo število izvedb manjše. Deklet, ki so bila štirikrat v tednu zmerno telesno dejavna, je bilo več kot fantov. Med anketiranimi, ki so bili zmerno telesno dejavni sedemkrat v tednu, pa je višji odstotek fantov.

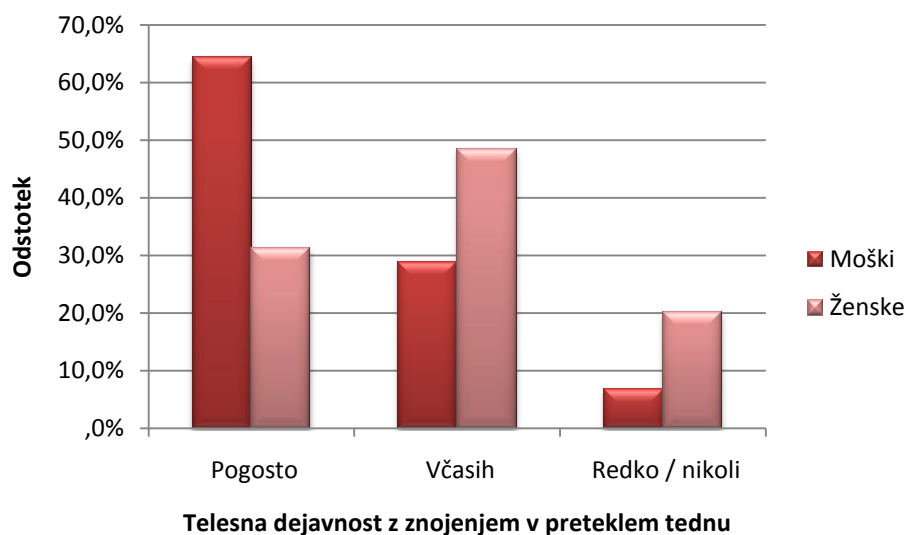
Statistično značilnih razlik med spoloma ni. Vrednost Cramerjevega koeficienta je 0,17.

Slika 18. Število izvedb telesne dejavnosti z malo truda v preteklem tednu glede na spol

Na Sliki 18 vidimo, kakšen je odstotek dijakov in dijakinj, ki so navedli, da so izvajali telesno dejavnost z malo truda. Odstotek deklet, ki so bile dejavne z malo truda, je višji v primerih, ko je govora o treh do sedmih izvedbah dejavnosti v preteklem tednu.

Statistično značilnih razlik med spoloma ni. Cramerjev koeficient ima vrednost 0,19.

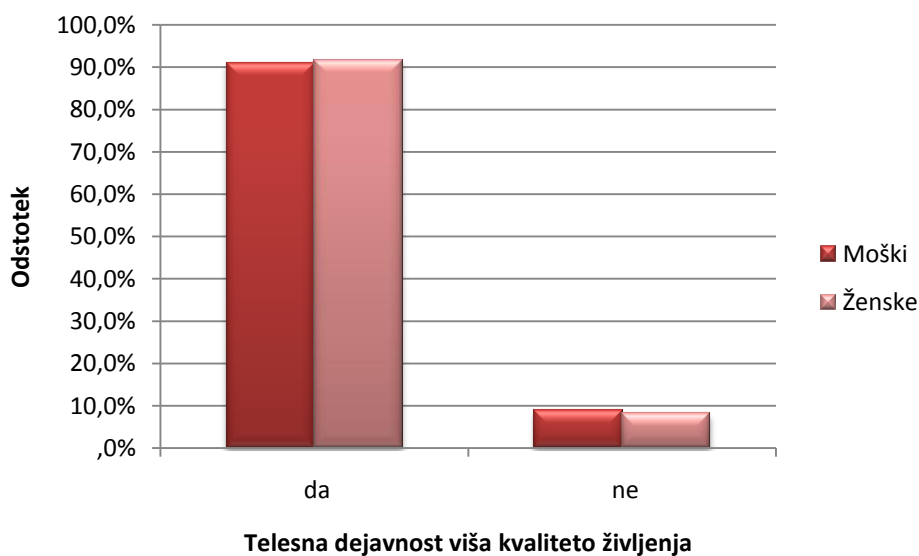

Slika 19. Telesna dejavnost s posledico znojenja v preteklem tednu glede na spol

Na Sliki 19 vidimo, da se je več kot 60 % fantov ukvarjalo s telesno dejavnostjo z intenzivnostjo, katere posledica je bila pogosto znojenje. Le tretjina deklet je navedla tako intenzivno telesno dejavnost.

Med spoloma so statistično značilne razlike v športni dejavnosti, ki ima za posledico znojenje. Cramerjev koeficient je 0,32.

3.6.7 Telesna dejavnost viša kvaliteto življenja

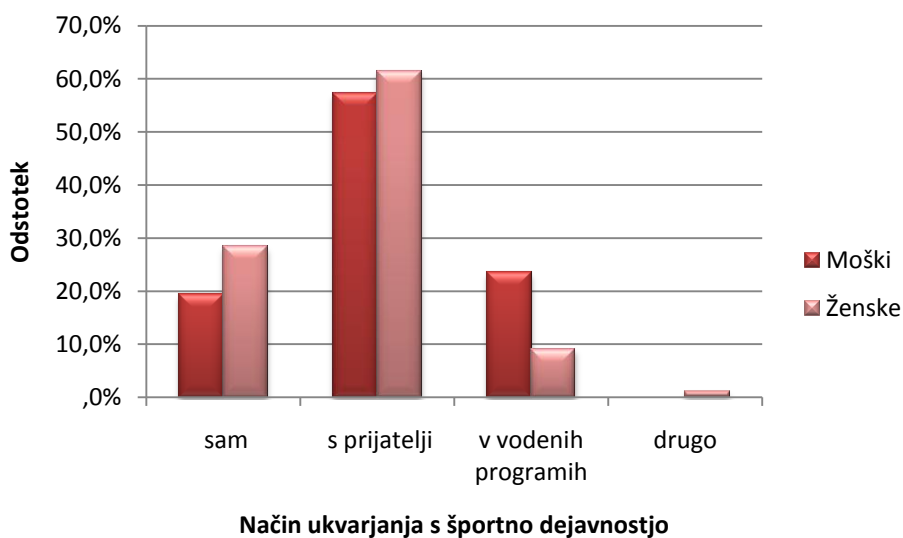

Slika 20. Telesna dejavnost viša kvaliteto življenja

Na Sliki 20 vidimo, da med spoloma ni bistvenih razlik. Dijaki in dijakinje so večinoma mnenja, da telesna dejavnost viša kvaliteto življenja. Tistih, ki menijo drugače, je manj kot 10 %.

Statistično značilnih razlik med spoloma ni.

3.6.8 Način ukvarjanja s športno dejavnostjo

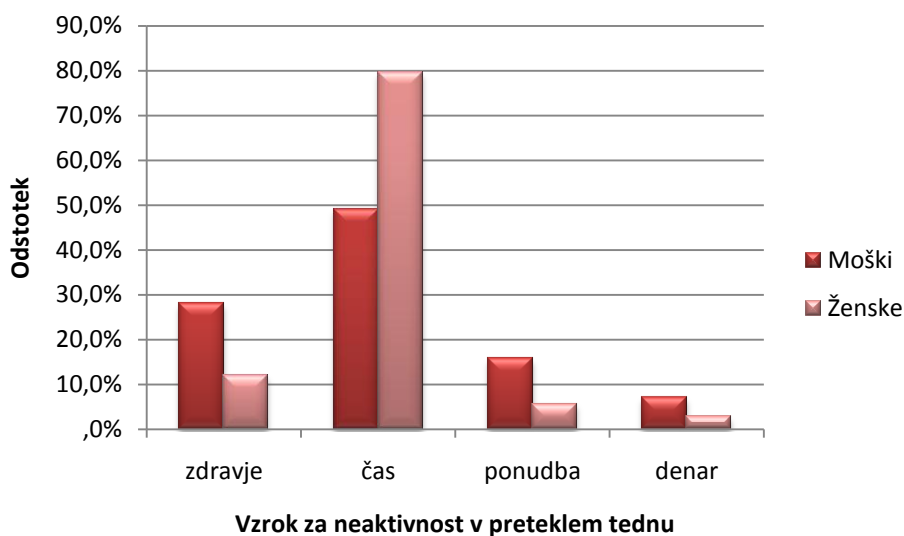

Slika 21. Način ukvarjanja s športno dejavnostjo glede na spol

Na Sliki 21 vidimo, da se več deklet športno udejeva samostojno. V družbi prijateljev se s športno dejavnostjo ukvarja približno dve tretjini anketiranih fantov in ravno toliko deklet.

Med spoloma so statistično značilne razlike. Vrednost Cramerjevega koeficienta je 0,21.

3.6.9 Vzroki za neaktivnost in razlogi za zmanjšano športno dejavnost

Slika 22. Vzroki za neaktivnost v preteklem tednu glede na spol

Na Sliki 22 vidimo, da je visok odstotek fantov in deklet kot razlog za neaktivnost v preteklem tednu navedlo pomanjkanje časa.

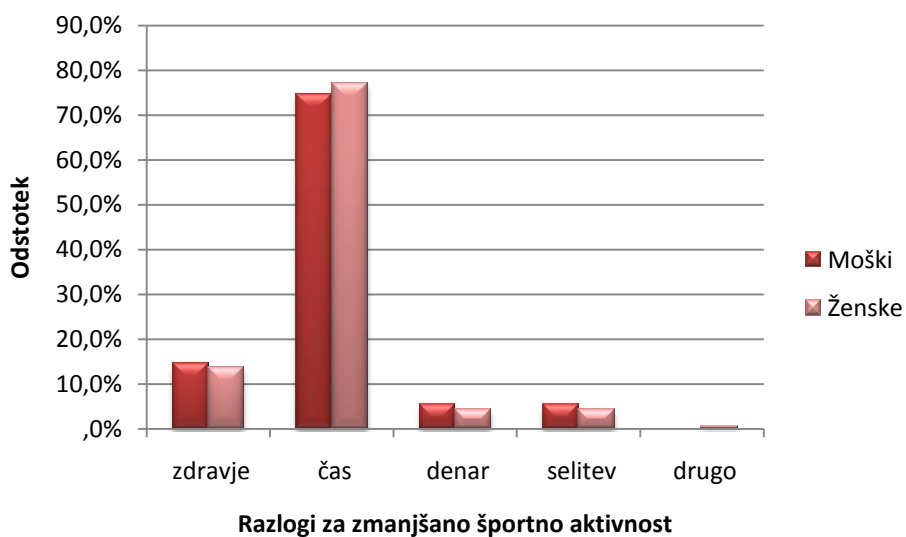
Med vzroki za neaktivnost med spoloma obstajajo statistično značilne razlike. Cramerjev koeficient ima srednjo vrednost (0,30).

Slika 23. Aktivnost v preteklosti glede na spol

Na Sliki 23 vidimo, da je bilo v preteklosti več kot 40 % fantov in preko 60 % deklet bolj dejavnih.

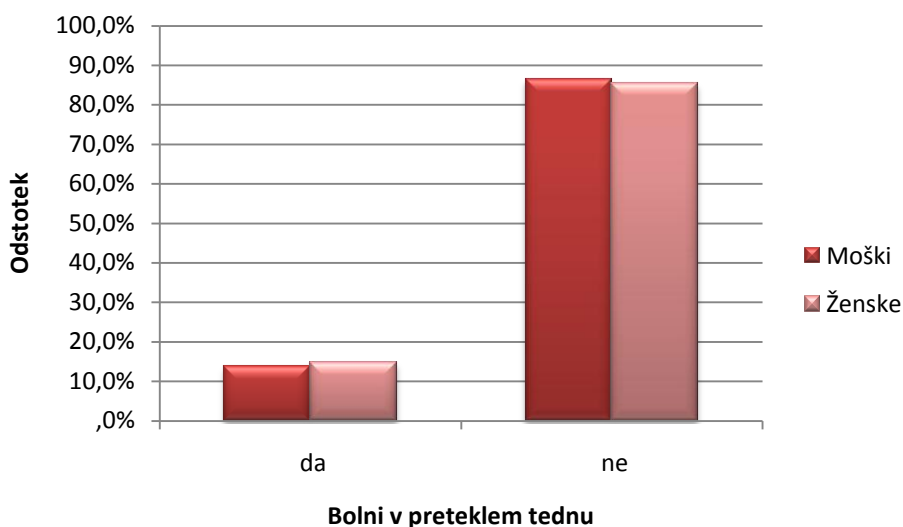
Med spoloma obstajajo statistično značilne razlike. Cramerjev koeficient ima vrednost (0,19).

Slika 24. Razlogi za zmanjšano športno dejavnost glede na spol

Na Sliki 24 vidimo razloge, zaradi katerih so dijaki in dijakinje manj športno dejavni kot v preteklosti. Največkrat navedeni razlog je pomanjkanje časa.

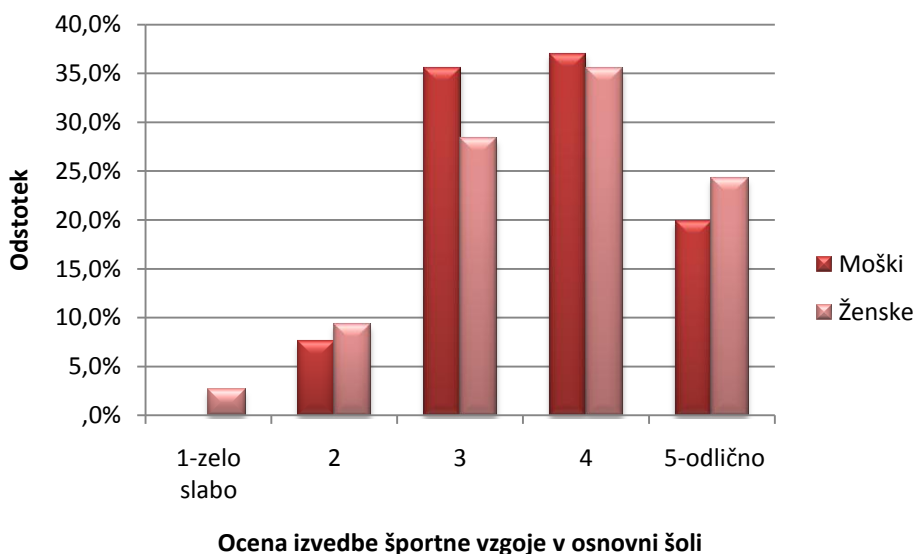
Med spoloma ni statistično značilnih razlik.

Slika 25. Bolni v preteklem tednu glede na spol

Slika 25 kaže, da je bila bolezen v nekaj več kot 10 % razlog za neaktivnost v preteklem tednu. Statistično značilnih razlik med spoloma ni.

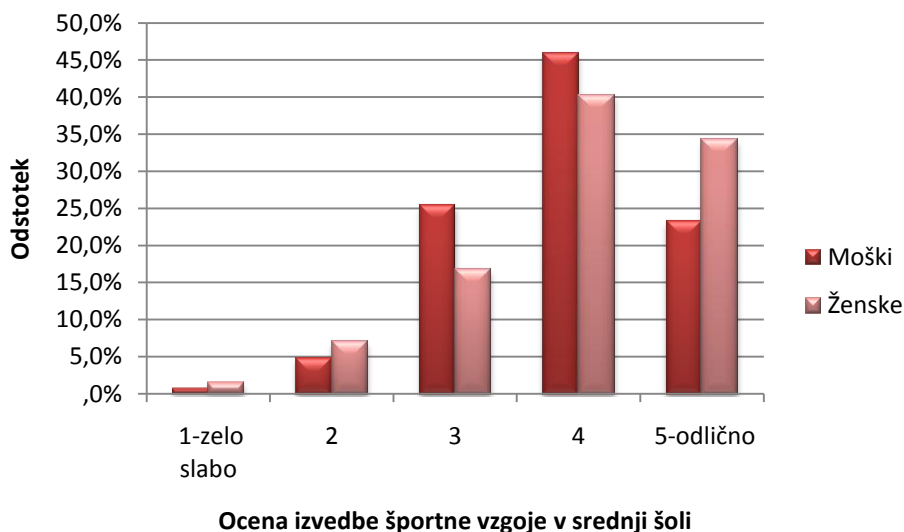
3.6.10 Ocena izvajanja športne vzgoje v osnovni in srednji šoli

Slika 26. Ocena izvedbe športne vzgoje v osnovni šoli glede na spol

Na Sliki 26 vidimo, da nobeden izmed anketiranih dijakov ni ocenil športne vzgoje v osnovni šoli z najnižjo oceno. Z najvišjo oceno pa je pouk ocenilo nekoliko več deklet.

Razlike v ocenjevanju športne vzgoje v osnovni šoli med spoloma niso statistično značilne.

Slika 27. Ocena izvedbe športne vzgoje v srednji šoli glede na spol

Slika 27 kaže, da so dijaki in dijakinje ocenjevali športno vzgojo v srednji šoli podobno kot v osnovni šoli.

Tudi razlike v ocenjevanju športne vzgoje v srednji šoli med spoloma niso statistično značilne.

3.6.11 Razlike med spoloma v času spremljanja športnih dogodkov, v motivih za spremljanje športnih dogodkov in razlike med spoloma v športni dejavnosti

Na področju ženskega in moškega športa je bilo pri nas in v svetu narejenih že veliko število različnih raziskav.

Šport je bil v preteklosti praviloma domena moških. Dominacija moških je na nek način prisotna še danes, vendar pa ni več tako izrazita, saj se dandanes s športom ukvarja vedno več žensk. Motivi in vzroki za ukvarjanje s športom so različni in tudi med spoloma so razlike. Moški so bolj »storilnostno naravnani«, tekmovalni, pomemben je dosežek, ženske pa se v večji meri športno udeležujejo zaradi zdravja in želje po druženju.

Ugotovili smo, da med spoloma obstajajo statistično značilne razlike v pogostosti izvedb prvoizbrane športne dejavnosti (Slika 17).

Dekleta so se športno udejstvovala sicer v večjem številu kot fantje (8,2 % neaktivnih), vendar pa je bilo število tedenskih izvedb športne dejavnosti višje pri fantih. V danem primeru ne moremo trditi, da se dekleta športno udejstvujejo v manjšem številu kot fantje, ampak lahko rečemo le, da se fantje v športu udejstvujejo bolj pogosto.

Pri športni dejavnosti, ki so jo dijaki in dijakinje navedli kot drugo, vidimo podobno strukturo v številu izvedb. Fantje in dekleta so se približno enako pogosto udejstvovali v športni dejavnosti (Slika 8). Tretjina dijakov in dijakinj pa druge dejavnosti bodisi ni navedla bodisi se z njo ni ukvarjala.

V pogostosti izvajanja športne dejavnosti, ki so jo anketirani kot dejavnost, s katero so se v preteklem tednu ukvarjali, navedli kot tretjo, so le manjše, statistično neznačilne razlike med spoloma (Slika 9). Omeniti velja, da več kot polovica dijakov in dijakinj ni navedla tretje oblike dejavnosti.

Odstotek fantov, ki se športno udejstvujejo na organiziran način (Slika 20), je bistveno višji kot odstotek deklet. Rezultat je kar pričakovan glede na predhodne analize podatkov. Dejstvo je tudi, da je v Beli krajini zelo skromna ponudba organizirane športne dejavnosti za dekleta, posebno v klubih. Aktivnost v klubih je namenjena v glavnem moškim (nogomet, rokomet, košarka). Fantje se, kot smo že ugotovili, pogosteje ukvarjajo s športno dejavnostjo kot dekleta. Število aktivnih v vodenih programih kaže, da fantje po vsej verjetnosti trenirajo določen šport in se verjetno poleg treningov ukvarjajo še s katero izmed oblik športne dejavnosti.

Podatki raziskave SJM (2008) kažejo drugačno sliko, saj je bilo ugotovljeno, da se fantje in moški nasploh, manj ukvarjajo s športom organizirano kot dekleta in ženske (Strel in Sila, 2010).

Fantje so se v popoldanskem času s športom ukvarjali bolj pogosto kot dekleta (Slika 12). Razlike med spoloma so statistično značilne. Tudi analiza aktivnosti v večernem času kaže med spoloma značilne razlike.

Vidimo, da je bilo več deklet dejavnih v večernem času le enkrat (Slika 13) in da se fantje pogosteje ukvarjajo s športno dejavnostjo v večernem času (štirikrat in več). Fantje so namenili športni dejavnosti več časa kot dekleta. Več kot 50 % dijakov je bilo dejavnih pet ur in več (Slika 14). Bili so pogosteje telesno dejavni in z večjo intenzivnostjo. Odstotek tistih, ki so svojo dejavnost opisali kot naporno vadbo, je bil višji kot pri dekletih (Slika 16). Več kot 60 % fantov se je ukvarjalo s športno dejavnostjo z intenzivnostjo, katere posledica je bila pogosto znojenje (Slika 19).

Razlike med spoloma so statistično značilne. Le tretjina deklet je navedla tako intenzivno športno udejstvovanje.

Podobne rezultate kaže tudi raziskava SJM (2008). Dejavnosti, ki so energetsko napornejše in zahtevajo več športnega znanja, so tiste, ki kažejo največje razlike med spoloma (Pori, M. in Sila, B., 2010). Fantje se s športno dejavnostjo ukvarjajo z večjo intenzivnostjo kot dekleta. Po podatkih ankete SJM (2008) se moški v veliko večji meri ukvarjajo z moštvenimi igrami, in sicer postavljajo nogomet na 4. mesto, košarko pa na 6. mesto po priljubljenosti (Pori, M. in Sila, B., 2010).

Dijaki in dijakinje so večinoma mnenja, da športna dejavnost viša kvaliteto življenja. Tistih, ki menijo drugače, je manj kot 10%. Statistično značilnih razlik med spoloma ni. Sklepamo, da je tudi del neaktivnih dijakov in dijakinj mnenja, da športna dejavnost viša kvaliteto življenja. Takšen rezultat smo tudi pričakovali.

Statistično značilne razlike med spoloma so se pokazale tudi pri analizi načina ukvarjanja s športno dejavnostjo. Več deklet se športno udejstvuje samostojno (Slika 21). V družbi prijateljev je športno dejavnih približno dve tretjini anketiranih fantov in ravno toliko deklet. Predhodne ugotovitve kažejo, da se več fantov kot deklet ukvarja s športom organizirano v klubih in društvih.

Skoraj 50 % anketiranih dijakov in blizu 80 % dijakinj navaja pomanjkanje časa kot razlog za neaktivnost v preteklem tednu (Slika 22). Tudi sicer je ta navedba (ali izgovor) precej pogosta in značilna za ženske. Anketiranje je bilo izvedeno v času, ko so se dnevno vrstila preverjanja znanja pri večini šolskih predmetov. Morda so dekleta tudi na račun zanemarjanja športne

aktivnosti učenju posvetila več časa kot fantje. Med spoloma obstajajo statistično značilne razlike.

V nekaj več kot 10 % je bila razlog za neaktivnost v preteklem tednu bolezen (Slika 25). Bistvenih razlik med spoloma ni.

Pomanjkanje časa je tudi sicer v največji meri razlog, zaradi katerega so dijaki in dijakinje manj športno dejavni kot v preteklosti (Slika 23). Več kot 40 % fantov in preko 60 % deklet je bilo v preteklosti bolj dejavnih. Tudi izsledki raziskav o gibalnih navadah Slovencev, v okviru raziskav SJM, kažejo, da je pomanjkanje časa največkrat označen glavni razlog za športno neaktivnost. Ne glede na to, posamezniki verjetno kljub vsemu razpolagajo z določeno količino prostega časa, vendar ga namenjajo drugim dejavnostim ali pa si ga ne znajo dobro organizirati. Šolske obveznosti, povezane z daljšim časom trajanja pouka kot v osnovni šoli in z večjo količino snovi, ki se jo je potrebno naučiti v srednji šoli, so pri določenih posameznikih verjetno razlog za tak odgovor. Nekateri imajo manj časa tudi iz razloga, ker se v šolo vozijo, kar terjaja nekaj dodatnega časa.

Fantje in dekleta so izvedbo pouka športne vzgoje v osnovni (Slika 26) in srednji šoli (Slika 27) ocenjevali precej podobno. Odstotek deklet, ki so pouk športne vzgoje ocenile z najvišjo oceno, je nekoliko večji kot odstotek fantov, vendar ni statistično značilnih razlik.

Športna vzgoja je prav gotovo eden izmed pomembnejših predmetov na šolskem urniku, čeprav velika večina sodelavcev drugih predmetnih področij ne deli tega mnenja.

Večina dijakov bi z veseljem imela kakšno uro športne vzgoje tedensko več, saj se vedno bolj zavedajo pomembnosti gibanja in posledično pozitivnih psihičnih in fizičnih učinkov, ki jih redna telesna dejavnost prinaša.

4 Sklep

V raziskavi smo se omejili na populacijo srednješolske mladine na prostoru Bele krajine. Zanimalo nas je, na kakšen način in koliko se ukvarjajo s športno dejavnostjo, ali spremljajo športne dogodke preko medijev oz. z udeležbo na športnih prireditvah in kakšni so njihovi motivi za spremljanje le-teh. Želeli smo ugotoviti tudi, ali med spoloma obstajajo statistično značilne razlike v samem ukvarjanju s športno dejavnostjo, kakor tudi v spremljanju športnih dogodkov in motivih, povezanih s tem.

Izhajajoč iz zastavljenih ciljev smo postavili tri raziskovalne hipoteze. Raziskava temelji na tezah, da je športna dejavnost dijakov in dijakinj povezana s trajanjem spremljanja športnih dogodkov, da so motivi za spremljanje športnih dogodkov povezani z športno dejavnostjo dijakov in dijakinj in da je trajanje spremljanja športnih dogodkov odvisno od motivov.

Za merski postopek smo uporabili tri anketne vprašalnike. Študije, ki bi bila narejena na podlagi takšne kombinacije vprašalnikov in bi vključevala srednješolce, ki se šolajo v različnih regijah Slovenije, še nimamo.

V vzorec merjencev je bilo vključenih 414 srednješolk in srednješolcev, od tega 268 dijakinj in 146 dijakov, ki se izobražujejo v različnih programih srednješolskega izobraževanja v Beli krajini. Podatki so bili zbrani v šolskem letu 2011/12.

Za obdelavo podatkov je bil uporabljen statistični program SPSS, nekatere grafične predstavitve pa so bile opravljene s programom Microsoft Excel. V skladu s cilji raziskave je obdelava podatkov potekala v več korakih:

- s standardnimi postopki smo najprej izračunali osnovne deskriptivne statistike;
- za ugotavljanje interne konsistentnosti vprašalnika o medijih in trajanju spremljanja športnih dogodkov smo opravili faktorsko analizo;
- za ugotavljanje retestne zanesljivosti vprašalnika o času spremljanja športnih dogodkov smo uporabili Pearsonov korelacijski koeficient;
- preverjanje vseh hipotez je bilo opravljeno na ravni napake I. vrste 5%.

Rezultati so bili dobljeni na dovolj velikem vzorcu, ki je reprezentativen za populacijo srednješolcev v Beli krajini. Težje pa bi postavili trditev, da je reprezentativen tudi za vso populacijo srednješolcev v Sloveniji, saj je Bela krajina v marsičem specifična glede na druga področja v Sloveniji. Sestavljajo jo tri občine, govora o velikih mestih tukaj ne more biti. Prevladuje primestno in vaško prebivalstvo. Ekonomska situacija je iz dneva v dan slabša, viša se število brezposelnih, socialno stanje mnogih družin se poslabšuje. Regija je v slovenskem prostoru že dolgo poznana kot manj razvita. Posledično je seveda tudi športna ponudba bolj skromna kot v velikih mestih. Morda bi bil vzorec lahko reprezentativen za pokrajine v Sloveniji, ki imajo podobne značilnosti kot Bela krajina.

V raziskavo je bilo vključenih bistveno več deklet kot fantov. To je bilo tudi pričakovano glede na vrste programov, ki jih šole, vključene v raziskavo, nudijo. Enakomerna zastopanost deklet in fantov v vzorcu anketiranih bi morebiti dala nekoliko drugačno sliko vendar tega ne moremo z zagotovostjo trditi. Ugotovili smo, da fantje bolj spremljajo šport in se v večji meri udeležujejo športnih dogodkov. Takšen rezultat bi verjetno dobili tudi v primeru večje zastopanosti fantov v vzorcu anketiranih. Fantje so telesno dejavni bolj pogosto, s športno dejavnostjo se pogosteje ukvarjajo organizirano v klubih in društvih. Navkljub morebitni večji zastopanosti fantov v vzorcu anketiranih, bi po vsej verjetnosti prišli do podobne ugotovitve. Ponudbe športnih dejavnosti s katerimi bi se lahko organizirano ukvarjala dekleta (v Beli krajini), praktično ni.

Rezultati analize spremljanja športnih dogodkov preko medijev so po pričakovanjih pokazali, da je televizija najpopularnejši medij za spremljanje športnih dogodkov. Odstotek tistih, ki so spremljali šport preko televizije, je podoben rezultatom nekaterih predhodnih raziskav, ki so bile narejene na odraslih prebivalcih Slovenije (Jošt in sod., 1999).

Tudi majhen delež tistih, ki so spremljali športne dogodke v živo, ni posebno presenečenje, saj ponudba le-teh v času, ko smo izvajali anketiranje, ni bila ravno pestra.

Dejstvo je, da so srednješolci tipični predstavniki uporabnikov novejših tehnologij, ki veliko časa preživijo ob gledanju televizije in za računalniškimi ekrani. Internet ima po pričakovanju pomembnejšo vlogo kot teletext, radio in časopis, ko gre za spremljanje športnih dogodkov mladih. Ta podatek bi po vsej verjetnosti dobili tudi v primeru, če bi imeli vzorec, ki bi ga

lahko smatrali kot reprezentativnega za celotno slovensko mladino oz. mladino v razvitem svetu nasploh.

Analizirati smo trenutno (tedensko) trajanje spremljanja športnih dogodkov. Naš cilj je bil ugotoviti retestno zanesljivost in interno konsistentnost vprašalnika. Želeli smo ugotoviti, ali so odgovori o času spremljanja športnih dogodkov prvega anketiranja in odgovori ponovnega anketiranja med seboj povezani.

Pomagali smo si s podprogramom za analizo križnih povezav in s faktorsko analizo. Dobljene rezultate smo poskusili interpretirati s pomočjo vrednosti Kendallovega koeficienta korelacije rangov. Analizo smo naredili za vseh šest medijev (televizija, časopis, v živo, internet, teletekst in radio). Vrednosti Kendallovega koeficienta korelacije rangov kažejo v vseh primerih povezanost odgovorov prvega in ponovljenega testiranja.

Na podlagi dobljenih rezultatov lahko rečemo, da je vprašalnik o času spremljanja športnih dogodkov v našem primeru notranje zanesljiv. Z zagotovostjo lahko trdimo le, da je prevladujoči medij za spremljanje športnih dogodkov televizija. Na čas spremljanja športnih dogodkov pa brez dvoma vpliva veliko faktorjev, od ponudbe športnih dogodkov do zvrsti športov zato lahko predpostavimo le, da se na podlagi vsega tega čas spremljanja športnih dogodkov spreminja.

Dijakom in dijakinjam smo ponudili na izbiro 23 bolj ali manj splošnih ali specifičnih motivov, zaradi katerih spremljajo športne dogodke. Ovrednotili so jih z bolj ali manj prepričljivim zavzemanjem stališča, kako pomembno vlogo igra posamezen motiv pri tem, da spremljajo športne dogodke.

Analiza 23 motivov za spremljanje športnih dogodkov kaže, da srednješolska mladina šport spremlja v največji meri zaradi druženja, ker se jim zdi šport zabaven in ker se ob spremljanju športa zabavajo. Skoraj polovica anketiranih navaja, da se ob zmagi njihove najljubše ekipe dobro počutijo. Tudi ta rezultat smo nekako pričakovali.

Mladim druženje s prijatelji pomeni zelo veliko. Druženje je običajno povezano z zabavo, s prijetnimi dejavnostmi, ki jih povezujejo in jim dajejo občutek pomembnosti, pripadnosti in sprejetosti v skupini. Zmaga »njihove« ekipe je tudi njihova zmaga. Udeležba na športnem

dogodku (v primeru zmage ekipe, za katero navijajo) je dobro izkoriščen čas, dobro opravljeno delo. Občutek, da so na nek način tudi sami pripomogli k zmagi, je prijeten.

Analize motivov zaradi katerih dijakinje in dijaki spremljajo športne dogodke, smo se lotili s pomočjo faktorske analize oz. metode glavnih komponent. Iz velikega števila motivov smo želeli s faktorsko analizo opredeliti nekaj faktorjev, ki pojasnijo čim večji delež celotne variance. Enostavnejšo strukturo smo poiskali s pomočjo pravokotne rotacije Varimax.

V nadaljnjem postopku analize smo se z upoštevanjem Kaiserjevega pravila odločili, da zadržimo v analizi le štiri prve komponente, katerih lastna vrednost je večja od 1.

Z rotacijo smo v naši raziskavi dobili štiri skupine spremenljivk, kar pomeni, da 23 motivov za spremljanje športa pojasnimo s štirimi skupnimi, nemerljivimi teoretičnimi faktorji.

Prvi faktor, ki smo ga poimenovali zabava, je definiran kar s petnajstimi spremenljivkami. Najmočnejšo projekcijo imata spremenljivki, ki kot motiv za spremljanje športnih dogodkov omenjata zabavo. Lahko rečemo, da ga ti dve spremenljivki dominantno opredeljujeta. Že pregled osnovne statistike je nakazoval podobno sliko. Dejstvo, da se je v večini predhodno narejenih raziskav pri nas in v svetu motiv zabave izkazal kot eden pomembnejših, je potrjeno tudi z rezultati naše raziskave.

Drugi faktor smo poimenovali pobeg. S kar močno projekcijo ga definirajo tri spremenljivke, ki pojasnjujejo, da je lahko spremljanje športa oblika sprostitve napetosti ob vsakdanjih obremenitvah in problemih. Dijaki in dijakinje tem motivom ne pripisujejo posebne pomembnosti, ki bi imela večji vpliv pri njihovih odločitvah za spremljanje športnih dogodkov. Verjetno bi odrasli tem motivom pripisali bistveno večji pomen, posebno v današnjem času, ko so družbene razmere že zašle v fazo, ki je zelo zaskrbljujoča, v fazo, ko ljudje dnevno izgubljajo delo in ko na vidiku ni nobene pozitivne perspektive, zaradi katere bi lahko obstoječi problemi postali manjši.

Tretji faktor smo poimenovali partner in družina. Faktor opisuje sedem spremenljivk. Najmočnejšo projekcijo imata motiv spremljanja športa zaradi preživljanja časa s partnerjem in motiv, ki se navezuje na način preživljanja prostega časa z družino. Ugotovili smo, da tudi ta dva motiva ne igrata odločilne vloge pri odločitvah mladine za spremljanje športnih

dogodkov. Glede na ugotovitve nekaterih predhodnih raziskav je to povsem razumljivo, saj je ta motiv izrazitejši pri starejših, ki imajo otroke ali partnerje.

Četrty faktor smo poimenovali ekonomski motiv in ga opisujejo spremenljivke motivov, ki pripisujejo sklepanju stav velik pomen. Sklepanje stav naj bi pri spremljanju športa nudilo največji užitek. Za dijake so se motivi, povezani s sklepanjem stav, izkazali kot nepomembni. Po svoje je to razumljivo, saj so srednješolci v veliki večini ekonomsko odvisni od staršev.

Tudi rezultati raziskave, narejene med mladimi Avstralci, so pokazali, da ekonomski motivi v potrošnji športa za mlade niso pomembni. Drugačen rezultat bi v tem primeru pomenil neprijetno presenečenje.

V analizi motivov glede na spol smo opazili določene razlike med fanti in dekleti. Fantje v povprečju bolj spremljajo šport in se v večji meri udeležujejo športnih dogodkov kot dekleta. Ocene fantov so na posameznih motivih v povprečju dosegle višje rezultate. Ugotovitve na neki način kažejo, da je spremljanje športnih dogodkov še vedno domena moških.

Tudi analiza športne dejavnosti dijakov kaže, da so druženje, občutek pripadnosti skupini, sprostitev in zabava elementi, ki najbolje opišejo razloge za telesno dejavnost posameznikov. Več kot polovica anketiranih je bilo aktivnih v družbi s prijatelji. Ob tem ni presenetljiv podatek, da so športne igre priljubljena oblika športne dejavnosti mladih.

Na prvem mestu med 28 različnimi športi, ki so jih srednješolci navedli in s katerimi so se ukvarjali, je tek, na drugem hoja, sledijo pa nogomet, odbojka in kolesarjenje. Presenetljiv in hkrati razveseljiv je podatek, da se mladi v tolikšnem številu ukvarjajo s tekom. Rezultati naše raziskave kažejo nekoliko drugačno sliko kot rezultati zadnje raziskave SJM (2008). Najbolj priljubljene športne panoge Slovencev v prostem času so že vrsto let hoja, plavanje in kolesarjenje (Pori, M. in Sila, B., 2010). Res pa je tudi, da je bilo v omenjeno raziskavo SJM vključeno le skromno število mladostnikov.

Med spoloma obstajajo določene razlike v pogostosti tedenske vadbe. Dekleta so se športno udeleževala sicer v večjem številu kot fantje, vendar pa je bilo število tedenskih izvedb športne dejavnosti višje pri fantih. V danem primeru ne moremo trditi, da se dekleta športno udeležujejo v manjšem številu kot fantje, ampak lahko rečemo le, da so fantje v športu dejavni bolj pogosto. V družbi prijateljev je športno dejavnih približno dve tretjini anketiranih

fantov in ravno toliko deklet. Ugotovili smo tudi, da je število deklet, ki se samostojno ukvarjajo s športno dejavnostjo, večje kot število fantov. Odstotek fantov, ki se športno udeležujejo na organiziran način, pa je bistveno večji kot odstotek deklet. Rezultat je gotovo posledica dejstva, da je v Beli krajini zelo skromna ponudba organizirane športne dejavnosti za dekleta, posebno v klubih.

V vodenih programih je bilo aktivnih malo srednješolcev in srednješolk. Analiza po spolu je pokazala, da fantje v večji meri organizirano trenirajo določen šport in se verjetno poleg treningov ukvarjajo še s katero izmed oblik športne dejavnosti.

V raziskavi smo preverili vse tri postavljene hipoteze in ugotovili:

- Hipoteze H1, s katero smo predpostavili, da je športna dejavnost dijakov in dijakinj povezana s trajanjem spremljanja športnih dogodkov, nismo mogli z zagotovostjo potrditi, niti zavreči.
- Hipoteze H2, s katero smo predpostavili, da so motivi za spremljanje športnih dogodkov povezani s športno dejavnostjo dijakov in dijakinj, nismo mogli z zagotovostjo potrditi, niti zavreči.
- Hipotezo H3, s katero smo predpostavili, da je trajanje spremljanja športnih dogodkov odvisno od motivov, smo potrdili z 1-odstotnim tveganjem ($p < 0,01$).

Posredni učinki raziskave so nam na eni strani pokazali razlike v športni (ne)dejavnosti med dijaki in dijakinjami, kakor tudi v trajanju spremljanja športnih dogodkov v živo in preko medijev. Ugotovili smo tudi, kateri motivi so najbolj pomembni za spremljanje športnih dogodkov pri fantih in dekletih.

Dopolnjena podatkovna zbirka bi nam lahko omogočala ugotavljanje sprememb in spremljanje stanja na področju telesne dejavnosti srednješolske mladine v daljšem časovnem obdobju.

Kombinacija izbranih anketnih vprašalnikov, z dodatkom validiranega vprašalnika o dejanskem trajanju spremljanja športnih dogodkov, bi lahko v praksi postala model za

ugotavljanje stanja o telesni dejavnosti, motivih za spremljanje športnih dogodkov in trajanjem spremljanja športnih dogodkov za vse srednješolce v Sloveniji.

Podatki takšnih raziskav, narejenih v različnih regijah Slovenije, bi bili dopolnitev k izsledkom drugih raziskovalcev, ki že vrsto let raziskujejo področje ukvarjanja mladih s športom (prostočasne dejavnosti, način preživljanja počitnic, odnos do športa, motivi za šport, vrednote).

Primerjave bi bile lahko zanimivo izhodišče, ki bi v nadaljevanju odpiralo nove možnosti raziskovanja in primerjav po pokrajinah (npr. ali so razlike zaradi gospodarske situacije v regiji, ponudbe in dostopnosti športnih objektov, ponudbe športnih dogodkov in popularnosti športnih ekip na posameznem področju, nivoja oz. ranga tekmovanj ekip in posameznikov, socialne, izobrazbene strukture staršev srednješolcev, materialnega stanja družine ...).

5 Viri

- Al-Thibiti, Yousof (2004): *A scale development for sport fan motivation*. Florida State University.
- Ažman, D. (2004). Kajenje in šport v prostem času pri osnovnošolcih in srednješolcih. V R. Pišot, V. Štemberger, J. Zorc in A. Obid (ur.). *Otrok v gibanju: zbornik izvlečkov in prispevkov*, 3. Mednarodni simpozij. Kranjska Gora, Slovenija [Elektronska izd.] (str. 44-45). Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče.
- Bailey, D. A., McKay, H. A., Mirwald, R. L., Crocker, P. R. E. in Faulkner, R. A. (1999). A six-year longitudinal study of the relationship of physical activity to bone mineral accrual in growing children: The University of Saskatchewan bone mineral accrual study. *Journal of Bone and Mineral research*, 14 (10) 1672-1679.
- Bouchard, C., Blair, S. N. in Haskell, W. L. (2007). *Physical Activity and Health*. United States of America: Human Kinetics.
- Boyle, R. in Haynes, R. (2000): *Power play: sport, the media and popular culture*. Longman. Harlow, Essex.
- Brancionnier, A. (2001). *Kako razumeti mladostnika: priročnik za starše otrok, starih od 10 do 25 let*. Tržič: Učila.
- Brettschneider, W., Naul, R., Armstrong, N., Diniz, J., Froberg, K. in Laakso, L. (2004). *Study on young people's lifestyle and sedentariness and the role of sport in the context of education and as a means of restoring the balance. final report*. Paderborn: EC, Directorate-General for Education and Culture, unit Sport.
- Bulc, R. (2003). *Slovenski rokomet in njegova odmevnost v slovenskem časopisu*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.
- Conger, J. (1985). *Mladostniki*. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Deci, E. L. in Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum Press
- Derganc, S. (2004). *Prosti čas mladih*. Mladinski ceh, Ljubljana
- Doupona Topič, M. (2010). Vpliv socialne stratifikacije na značilnosti športno rekreativne dejavnosti v Sloveniji. *Šport*, 58 (1-2), 100-104.
- Doupona, M. in Petrović, K. (2000). *Šport in družba: sociološki vidiki*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- Doupona Topič, M. in Kovač, M. (2006). Pomen športa v življenju posameznika. *Šport*, 54 (1), 65-70.

- Estetika (2013). Wikipedija, prosta enciklopedija. Pridobljeno 10.3.2013, iz <http://sl.wikipedia.org/wiki/Estetika>
- Fouss, E. D. in Troppman, R. J. (1981). *Effective Coaching, Psychological Approach*. Hoboken: John Willey & Sons, Inc.
- Gabrijelčič Blenkuš, M., Gregorič, M., Tivadar, B., Koch, V., Kostanjevec, S., Fajdiga Turk, V., Žalar, A., Lavtar, D., Kuhar, D. in Rozman, U. (2009). *Prehrabene navade odraslih prebivalcev Slovenije z vidika varovanja zdravja*. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta
- Gillis, J. R. (1999). *Mladina in zgodovina*. Maribor, Aristej.
- Golob, D., Žunkovič, F. (1996). Izraba prostega časa v domu Tezno. *Iskanja vzgoja prevzgoja*, 13(15), 94-110.
- Hall, G. S. (1904). *Adolescence: Its Psychology and Its Relations to Physiology, Anthropology, Sociology, Sex, Crime, Religion, and Education, 2 vols*. New York: Appleton.
- Hart, K. (2006). Generations in the workplace: Finding common ground. *Medical Laboratory Observer*, 38, 26-27.
- Haug, E. (2008). *Multilevel correlates of physical activity in the school setting*. Norway: University of bergen, Faculty of Psychology. Research Centre for Health Promotion.
- Hendry, L. B., Glendinning, A., Shucksmith, J., 1996, »Adolescent focal theories: age-trends in developmental transitions«, *Adolescence*, 19, 307-320.
- Hlebec, A. (2006). *Zvestoba do groba – navijaštvo kot način življenja (primer navijačev rokometnega kluba Celje Pivovarna Laško)*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, fakulteta za družbene vede.
- Jensen, J. (1992). Fandom as Pathology: The Consequences of Characterization, V: Lewis, L. (1992). *The Adoring Audience: fan Culture and Popular Media*, (str. 9-29). London: Routledge.
- Jereb, B., Burnik, S., Čeleš, N., Pori, P., Skender, N. in Pori, M. (2010). Motivi za spremljanje športnih prireditev študentov Pedagoške fakultete, Oddelka za šport v Bihaću. *Šport*, 58 (3-4), 103-107.
- Jeriček, H., Lavtar, D., Pokrajac, T., (ur.) (2007). *HBSC Slovenija 2006. Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju*. poročilo o raziskavi. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja RS.
- Jurak, G. (2003). *Preživljanje poletnih počitnic otrok in mladine z vidika ukvarjanja s športom*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

- Jurak, G. (2006). Sport vs. the »cigarettes & coffee lifestyle of Slovenian high school students. *Anthropological Notebooks*, 12 (2), 79-95.
- Jurak, G., Kovač, M., Strel, J., Majerič, M., Starc, G., Filipčič, T. idr. (2003). Sports activities of Slovenian children and young people during their summer holidays. Ljubljana: University of Ljubljana, Faculty of Sport.
- Karpljuk, D., Videmšek, M. in Zajc, M. (2003). Možnosti povezovanja športnih in zdravstvenih vsebin v osnovni šoli. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Kellner, D. (2003). *Media Spectacle*. London: Routledge.
- Kelly, K. (1996). *The complete idiot's guide to parenting a teenager*. New York: Alpha books.
- Kovač, M., Jurak, G., Starc, G. in Strel, J. (2007). *Šport in življenjski slogi slovenskih otrok in mladine*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo in Zveza športnih pedagogov Slovenije.
- Lešnik, R. (1982). *Prosti čas: delo, človek, družba, vzgoja*. Maribor. Založba Obzorja
- Luthar, B. (1992). *Čas televizije – 1. izdaja*. Znanstveno publicistično središče, Ljubljana.
- Miller, P. in Yu, H.C. (2003). Organizational values and generational values: a cross cultural study. *Australian Journal of Business & Social Enquiry*, 1 (3), (138-153).
- Musek, J. (1982). *Osebnost*. DDU Univerzum. Ljubljana.
- Nastran Ule, M. (1992). *Socialna psihologija*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Nastran Ule, M. (1995). *Predsodki in diskriminacije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Nastran Ule, M. (ur.). (1996). *Mladina v devetdesetih – Analiza stanja v Sloveniji*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče. Zbirka forum.
- Nastran Ule, M. (ur.) (1999). *Predsodki in diskriminacije: izbrane socialno-psihološke študije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Nastran Ule, M. in Miheljak, V. (1995). *Prihodnost mladine*. Ljubljana: DZS.
- NICE (2007). Physical Activity and Children Review 1: Descriptive Epidemiology. NICE Public Health Collaborating Centre – Physical activity. (<http://www.nice.org.uk/media/C7C/80/PromotingPhysicalActivityChildrenReview1Epidemiology.pdf>).
- Musek, J. in Pečjak, V. (2001). *Psihologija*. Ljubljana: Educy.
- Podmenik, N. in Pori, M. (2009). Why and how do students of physical education follow sport events. V: *Proceedings of The First International Symposium Sport, Tourism & Health*. Bihać, Bosna i Hercegovina, 16. – 18. oktober.

- Pori, M., Jošt, B., Hosta, M., & Pori, P. (2009). Motives of Slovenes` spectators. *Coll. Antropol*, 33 (4), 1065-1070. Škof, B. (2007). *Šport po meri otrok in mladostnikov*. Univerza v Ljubljani: Fakulteta za šport.
- Pori, M. in Sila, B. (2010). S katerimi športnorekreativnimi dejavnostmi se Slovenci najraje ukvarjamo? *Šport*, 58 (1-2), 105-107.
- Pori, M. in Sila, B. (2010). Priljubljenost športnorekreativnih dejavnosti v povezavi s spolom in izobrazbo. *Šport*, 58 (1-2), 108-111.
- Rowe, D. (1995). *Popular Cultures – Rock Music, Sport and the Politics of Pleasure*. SAGE Publications. London – Thousand Oaks – New Delhi.
- Shanahan, J. in Morgan, M. (1999). *Television and its viewers: Cultivation theory and research*. Cambridge: Cambridge University.
- Sila, B. (2010). Delež športno dejavnih Slovencev in pogostost njihove športne dejavnosti. *Šport*, 58 (1-2), 94-99.
- Strel, J. (1997). *Šport v Sloveniji 92-96*. Ministrstvo za šolstvo in šport. Ljubljana.
- Strel, J. in Sila, B. (2010) Športne dejavnosti slovenske mladine med 15. in 18. letom starosti. *Šport*, 58 (1-2), 124-128.
- Summers, J., Johnson Morgan, M. in Kanoyangwa, R. (2007). Teenage motivations for sport related consumption in Australia. V: *Sport Marketing Association's 3rd Annual Conference*, (str.10-12). Tempe: Arizona
- Škof, B. (2010). *Spravimo se v gibanje – za zdravje in srečo gre*. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- Tušak, M. (1999). Motivacija in šport – ključ do uspeha. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za psihologijo.
- Tušak, M. (2003). *Strategije motiviranja v športu*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Ule, M (2000). Spremembe v življenjskem svetu mladih ali odgovor mladih na vrnitev negotovosti. V: Ule, M.(ur.). *Socialna ranljivost mladih*, 57-70. Ljubljana, Maribor: Urad Republike Slovenije za mladino in Aristej.
- Ule, M. in Kline M. (1996): *Psihologija tržnega komuniciranja*. FDV. Ljubljana.
- Vičič, A. (2002). Psihološke karakteristike mladostnikov. *Trener 2* (3): 79-86.
- Walters, J. D. (1990). *Vzgoja za življenje*. Celje: Mohorjeva družba.
- Wann, D. L. (1995). Preliminary validation of sport fan motivation scale. *Journal of sport & Social Issues*, 19(4), 377-396.
- Wann, D. L., & Branscombe, N. R. (1990). Die-hard and fair-weather fans: Effects of

- identification on BIRGing and CORFing tendencies. *Journal of Sport and Social Issue, 14*, 103-117.
- Wann, D. L., Melnick, M. J. Russel, G. W., in Pease, D. G. (2001). *Sport fans: The psychology and social impact of spectators*. Routledge. Press.
- Wann, D. L., Schrader, M. P. in Wilson, A. M. (1999). Sport fan motivation: questionnaire validation, comparisons by sport, and relationship to athletic motivation. *Journal of Sport Behavior, 22* (1), 114-139.
- Ward, D., Saunders, R. in Pate, R. (2007). *Physical Activity Interventions in Children and Adolescents*. United States: Human Kintetics.
- Wenner, L. A. (1989). *Media, Sports and Society*. SAGE Publications, Newbury Park, California.
- Whannel, G. (1992): *Fields in vision: Television sport and cultural transformation*. Routledge. London, New York.
- Završnik, J., in Pišot, R., (2007). Priporočila za zdravo gibalno/športno dejavnost otrok. V: *Zgodnje odkrivanje in celostna obravnava otrok in mladostnikov, ki jih ogrožajo kronične nenalezljive bolezni, v osnovni zdravstveni dejavnosti*. Zbornik projekta (str. 102-113). Ljubljana: Ministrstvo za zdravje RS, CINDI Slovenija.
- Zupančič, M. in Justin, J. (1991). *Otrok, pravila, vrednote*. Radovljica: Didakta.
- Zurc, J., (2008). *Biti najboljši: Pomen gibalne aktivnosti za otrokov razvoj in šolsko uspešnost*. Radovljica: Didakta
- Žmauc Tomori, M. (1983). *Pot k odraslosti*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Žlebnik, L. (1975). *Psihologija otroka in mladostnika. III. del. Adolescenca – mladost*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

6 Priloge

6.1 *Priloga 1: Anketni vprašalnik o trajanju spremljanja športnih dogodkov*

ANKETNI VPRAŠALNIK

Spoštovani!

Vljudno vas prosim, da izpolnite vprašalnike, ki so pred vami. Odgovori bodo služili za izdelavo moje magistrske naloge na fakulteti za šport Univerze v Ljubljani.

Z anketo želimo ugotoviti, kakšna je športna aktivnost srednješolske populacije, ki obiskuje šole v Beli krajini, in tudi kako spremlja športne dogodke.

Vaše sodelovanje je zelo pomembno za uspeh raziskave. Potrebno je odgovoriti na vsa vprašanja. Pravilnih in napačnih odgovorov ni – gre za vaša stališča oziroma ocene.

Anonimnost odgovorov na ravni posameznika je zagotovljena.

Za sodelovanje se vam iskreno zahvaljujem!

Vlasta Pezdirc, prof.

VPRAŠALNIK O TRAJANJU SPREMLJANJA ŠPORTNIH DOGODKOV

Spol (obkrožite): 1 – M 2 – Ž

Kraj bivanja (vpišite): _____

1. Koliko časa je trajalo vaše spremljanje športnih dogodkov (preko medijev ali v živo) v preteklem tednu?

Obkrožite eno, vam ustrezno, (časovno) navedbo **pri vsakem mediju** (ali v živo), preko katerega ste spremljali športne dogodke v preteklem tednu:

Medij	0 min.	1-10 min.	več kot 10 min.	več kot 30 min.	do 1 uro	do 2 uri	več kot 2 uri
televizija	0	1	2	3	4	5	6
časopis	0	1	2	3	4	5	6
živo	0	1	2	3	4	5	6
internet	0	1	2	3	4	5	6
teletekst	0	1	2	3	4	5	6
radio	0	1	2	3	4	5	6

6.2 Priloga 2: Vprašalnik o motivih za spremljanje športnih dogodkov

VPRAŠALNIK O MOTIVIH ZA SPREMLJANJE ŠPORTNIH DOGODKOV

1. kako pomemben je za vas posamezni motiv, zaradi katerega spremljate športne dogodke?

Obkrožite številko od 1 do 5 :

1 – sploh ne velja zame

2 – ne velja zame

3 – delno velja zame

4 – velja zame

5 – popolnoma velja zame

Motivi	1	2	3	4	5
1. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da mi omogoča pobeg od vsakdanjih problemov.					
2. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da lahko sklepam športne stave.					
3. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da se mi zdi gledanje najljubših ekip razburljivo.					
4. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je umetniška vrednost športa.					
5. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da uživam v njegovi lepoti in gracioznosti.					
6. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da me tekmovanja čustveno vznemirijo.					
7. V spremljanju športa lahko uživaš le, če lahko staviš na športni izid.					
8. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o					

tem pogovarjam), je, da se dobro počutim ob zmagi svoje najljubše ekipe.					
9. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da ob tem pozabim na svoje probleme.	1	2	3	4	5
10. Največji užitek pri spremljanju športa (navijaštvu) je sklepanje stav.	1	2	3	4	5
11. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da to počne večina mojih prijateljev.	1	2	3	4	5
12. Uživam ob gledanju športnih prireditev, ker je šport zame kot umetnost.	1	2	3	4	5
13. Spremljanje športa je zame kot 'dnevno sanjarjenje', saj me oddalji od težav.	1	2	3	4	5
14. Eden izmed glavnih razlogov, da spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), je, da se rad družim z drugimi ljudmi.	1	2	3	4	5
15. V spremljanju športa uživam, ker je šport zabaven.	1	2	3	4	5
16. V gledanju športa uživam bolj, če sem v družbi več ljudi.	1	2	3	4	5
17. V gledanju športa uživam, ker se mi s tem poviša samopodoba.	1	2	3	4	5
18. Rad imam občutek vznurjenosti, ki ga prinaša gledanje športa.	1	2	3	4	5
19. Rad spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), ker se ob tem zabavam.	1	2	3	4	5
20. Spremljanje športa je zame oblika rekreacije.	1	2	3	4	5
21. Uspeh oziroma poraz moje najljubše ekipe je tudi moj uspeh oziroma poraz.	1	2	3	4	5
22. Rad spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), ker mi to omogoča preživljanje časa s svojim partnerjem	1	2	3	4	5
23. Rad spremljam šport (gledam, berem, se o tem pogovarjam), ker mi to omogoča preživljanje časa s svojo družino.	1	2	3	4	5

6.3 Priloga 3: Vprašalnik o športni aktivnosti v preteklem tednu

VPRAŠALNIK O ŠPORTNI AKTIVNOSTI V PRETEKLEM TEDNU

Ure in vsebine pouka športne vzgoje izločite!

Navajajte le športne aktivnosti, s katerimi ste se ukvarjali v prostem času v preteklem tednu (od ponedeljka do nedelje).

1. Fizična aktivnost v zadnjem tednu: S katero športno dejavnostjo ste se ukvarjali v preteklem tednu in kolikokrat?

Športna dejavnost (navedite katera):	Število izvedb v preteklem tednu (Obkrožite.)				
-----	0	1 do 2	3 do 4	5 do 6	7 ali več
-----	0	1 do 2	3 do 4	5 do 6	7 ali več
-----	0	1 do 2	3 do 4	5 do 6	7 ali več

2. Ali ste fizično aktivni v kakšnem športnem društvu ali klubu? (Obkrožite.)

DA NE

3. Kolikokrat ste bili športno aktivni v dopoldanskem času? (Obkrožite.)

nikoli 1-krat 2- do 3-krat 4- do 5-krat 6- do 7-krat

4. Kolikokrat ste bili športno aktivni v popoldanskem času? (Obkrožite.)

nikoli 1-krat 2- do 3-krat 4- do 5-krat 6- do 7-krat

5. Kolikokrat ste bili športno aktivni v večernih urah? (Obkrožite.)

nikoli 1-krat 2- do 3-krat 4- do 5-krat 6- do 7-krat

6. Koliko časa ste v preteklem tednu porabili za športno aktivnost? (Obkrožite.)

1 uro ali manj 2 uri 3 ure 4 ure 5 ur in več

7. Katera od naslednjih trditev najboljše opisuje vaše stanje preteklega tedna?

Preberite vseh pet trditev in izberite tisto, ki vam je najbližje.

1. Večino prostega časa sem porabil/a za stvari, ki niso vključevale športnih aktivnosti.
2. V svojem prostem času sem se 1 do 2-krat ukvarjal/a s športno aktivnostjo.
3. V svojem prostem času sem se 3 do 4-krat ukvarjal/a s športno aktivnostjo.
4. V svojem prostem času sem se 5 do 6-krat ukvarjal/a s športno aktivnostjo.
5. V svojem prostem času sem se 7-krat in več ukvarjal/a s športno aktivnostjo.

8. Kolikokrat tedensko izvajate vaje, ki trajajo dlje od 15 minut in zadostujejo naslednjim kriterijem?

1. naporna vadba (srce bije hitro): - krat tedensko
2. zmerna telesna dejavnost (ne naporno): - krat tedensko
3. aktivnosti z malo truda: - krat tedensko

9. Kolikokrat v preteklem tednu ste opravljali športno aktivnost, katere posledica je bila znojenje? (Obkrožite.)

1. pogosto 2. včasih 3. redko / nikoli

10. Ali ukvarjanje s športom po vašem mnenju viša kvaliteto življenja? (Obkrožite.)

DA NE

11. Na kakšen način večinoma izvajate svojo športno dejavnost? (Možnih je več odgovorov, obkrožite oz. dopišite.)

1. sam	3. v vodenih programih
2. s prijatelji	4. drugo:.....

12. Če niste bili športno aktivni, odgovorite, zakaj ne? (Možnih je več odgovorov.)

1. zaradi zdravstvenih razlogov	3. zaradi neustrezne športne ponudbe
2. zaradi pomanjkanja prostega časa	4. zaradi pomanjkanja denarja
5. drugo	

13. Ali ste bili v preteklosti bolj športno aktivni? (Obkrožite.)

DA NE

14. Če je vaš odgovor na vprašanje 13 »DA«, navedite razloge za zmanjšano športno aktivnost. (Obkrožite oz. dopišite.)

1. težave z zdravjem	3. pomanjkanje denarja
2. pomanjkanje časa	4. selitev v drugo okolje
5. drugo:	

15. Kako ocenjujete izvajanje športne vzgoje v osnovni šoli? (Obkrožite.)

zelo slabo				odlično
1	2	3	4	5

16. Kako ocenjujete izvajanje športne vzgoje v srednji šoli? (Obkrožite.)

zelo slabo				odlično
1	2	3	4	5

17. Ali ste bili v preteklem tednu bolni ali vam je kaj drugega preprečilo, da bi se ukvarjali s telesnimi aktivnostmi tako kot po navadi? (Obkrožite.)

DA

NE

18. Če je vaš odgovor na vprašanje 17 »DA«, navedite razloge za zmanjšano športno aktivnost.

.....

Hvala za sodelovanje!

6.4 Priloga 4: Tabele

Tabela 59
Kraj bivanja

	f	%	Veljavni %	F %
Adlešiči	5	1,2	1,2	1,2
Balkovci	2	,5	,5	1,7
Bedenj	1	,2	,2	1,9
Blatnik	2	,5	,5	2,4
Božakovo	1	,2	,2	2,7
Brusnice	1	,2	,2	2,9
Bučka	1	,2	,2	3,1
Butoraj	1	,2	,2	3,4
Črešnjevce	1	,2	,2	3,6
Črnomelj	147	35,4	35,4	39,0
Čudno selo	1	,2	,2	39,3
Čurile	1	,2	,2	39,5
Dobliče	5	1,2	1,2	40,7
Doblička Gora	1	,2	,2	41,0
Dolenjske Toplice	2	,5	,5	41,4
Dragatuš	7	1,7	1,7	43,1
Dragovanja vas	3	,7	,7	43,9
Geršiči	2	,5	,5	44,3
Golek	1	,2	,2	44,6
Gornji Suhor	1	,2	,2	44,8
Grabrovec	1	,2	,2	45,1
Gradac	4	1,0	1,0	46,0
Gradenc	1	,2	,2	46,3
Griblje	1	,2	,2	46,5
Grosuplje	2	,5	,5	47,0
Hrast	1	,2	,2	47,2
Kanižarica	1	,2	,2	47,5
Klošter	2	,5	,5	48,0
Kočevje	5	1,2	1,2	49,2
Korita	1	,2	,2	49,4
Krasinec	1	,2	,2	49,6

N Veljavnih
odgovorov

Krmelj	2	,5	,5	50,1
Kvasica	1	,2	,2	50,4
Mala Lahinja	1	,2	,2	50,6
Mala Račna	1	,2	,2	50,8
Male Kompolje	1	,2	,2	51,1
Mali Nerajec	1	,2	,2	51,3
Marindol	1	,2	,2	51,6
Mavrlen	1	,2	,2	51,8
Metlika	53	12,8	12,8	64,6
Mirna Peč	5	1,2	1,2	65,8
Mokronog	2	,5	,5	66,3
Muljava	1	,2	,2	66,5
Nova Lipa	1	,2	,2	66,7
Novo mesto	30	7,2	7,2	74,0
Obrh	2	,5	,5	74,5
Orehovica	1	,2	,2	74,7
Otočec	1	,2	,2	74,9
Podzemelj	4	1,0	1,0	75,9
Predgrad	3	,7	,7	76,6
Preloka	2	,5	,5	77,1
Pribanjci	1	,2	,2	77,3
Primostek	1	,2	,2	77,6
Pusti Gradec	1	,2	,2	77,8
Radenci	3	,7	,7	78,6
Rim	1	,2	,2	78,8
Rodine	2	,5	,5	79,3
Rožanec	1	,2	,2	79,5
Ručetna vas	1	,2	,2	79,8
Sečje selo	1	,2	,2	80,0
Sela pri Jugorju	1	,2	,2	80,2
Semič	32	7,7	7,7	88,0
Stari trg ob Kolpi	3	,7	,7	88,7
Straža	3	,7	,7	89,4
Stražnji Vrh	2	,5	,5	89,9
Šentjanž	1	,2	,2	90,1
Šentjernež	3	,7	,7	90,8

Šipek	1	,2	,2	91,1
Škocjan	2	,5	,5	91,6
Tanča Gora	2	,5	,5	92,0
Trbovlje	1	,2	,2	92,3
Trebnje	4	1,0	1,0	93,3
Tribuče	2	,5	,5	93,7
Uršna sela	1	,2	,2	94,0
Vavta vas	1	,2	,2	94,2
Velika Lahinja	1	,2	,2	94,5
Velike Poljane	1	,2	,2	94,7
Veliki Nerajec	1	,2	,2	94,9
Vinica	9	2,2	2,2	97,1
Vinkov Vrh	1	,2	,2	97,3
Visejec	1	,2	,2	97,6
Vranoviči	3	,7	,7	98,3
Vrbovec	2	,5	,5	98,8
Vrhnika	1	,2	,2	99,0
Zapudje	1	,2	,2	99,3
Zemelj	1	,2	,2	99,5
Žužemberk	2	,5	,5	100,0
Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: N veljavnih odgovorov – število veljavnih odgovorov; **Kraj bivanja** – v Beli krajini; f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 60

Motiv17: V gledanju športa uživam, ker se mi s tem poviša samopodoba

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	163	39,3	39,4	39,4
	ne velja zame	98	23,6	23,7	63,0
	delno velja zame	91	21,9	22,0	85,0
	velja zame	46	11,1	11,1	96,1
	popolnoma velja zame	16	3,9	3,9	100,0
	Skupaj		414	99,8	100,0
Manjkajoči odgovori		1	,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 61

Motiv20: Spremljanje športa je zame oblika rekreacije

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sploh ne velja zame	159	38,3	38,5	38,5
	ne velja zame	111	26,7	26,9	65,4
	delno velja zame	75	18,1	18,2	83,5
	velja zame	36	8,7	8,7	92,3
	popolnoma velja zame	32	7,7	7,7	100,0
	Skupaj		413	99,5	100,0
Manjkajoči odgovori		2	,5		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 62

Fizična aktivnost (V1) v preteklem tednu

	f	%	Veljavni %	F %
tek	78	18,8	19,7	19,7
kolesarjenje	20	4,8	5,1	24,8
odbojka	27	6,5	6,8	31,6
motokros	3	,7	,8	32,4
ples	23	5,5	5,8	38,2
vaje za gibljivost in moč	7	1,7	1,8	40,0
badminton	12	2,9	3,0	43,0
lokostrelstvo	3	,7	,8	43,8
hoja	76	18,3	19,2	63,0
tenis	1	,2	,3	63,3
gimnastika	1	,2	,3	63,5
nogomet	68	16,4	17,2	80,8
hokej	1	,2	,3	81,0
košarka	25	6,0	6,3	87,3
rolanje	20	4,8	5,1	92,4
fitnes	6	1,4	1,5	93,9
boks	4	1,0	1,0	94,9
aerobika	4	1,0	1,0	95,9
rokomet	9	2,2	2,3	98,2
jezdenje	2	,5	,5	98,7
zumba	1	,2	,3	99,0
plezanje	2	,5	,5	99,5
monokolo	2	,5	,5	100,0
Skupaj	395	95,2	100,0	
Manjkajoči odgovori	20	4,8		
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 63
Fizična aktivnost (V2) v preteklem tednu

	f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov				
tek	62	14,9	21,4	21,4
kolesarjenje	35	8,4	12,1	33,4
odbojka	30	7,2	10,3	43,8
motokros	1	,2	,3	44,1
ples	11	2,7	3,8	47,9
vaje za gibljivost in moč	18	4,3	6,2	54,1
badminton	14	3,4	4,8	59,0
lokostrelstvo	3	,7	1,0	60,0
hoja	31	7,5	10,7	70,7
tenis	3	,7	1,0	71,7
nogomet	25	6,0	8,6	80,3
košarka	20	4,8	6,9	87,2
rolanje	19	4,6	6,6	93,8
fitnes	10	2,4	3,4	97,2
joga	1	,2	,3	97,6
boks	1	,2	,3	97,9
namizni tenis	1	,2	,3	98,3
aerobika	2	,5	,7	99,0
pilates	1	,2	,3	99,3
plavanje	1	,2	,3	99,7
veslanje	1	,2	,3	100,0
Skupaj	290	69,9	100,0	
Manjkajoči odgovori	125	30,1		
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 64

Število izvedb fizične aktivnosti (V2) v preteklem tednu

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	1 do 2	145	34,9	50,0	50,0
	3 do 4	89	21,4	30,7	80,7
	5 do 6	34	8,2	11,7	92,4
	7 ali več	22	5,3	7,6	100,0
	Skupaj	290	69,9	100,0	
Manjkajoči odgovori		125	30,1		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 65

Fizična aktivnost (V3) v preteklem tednu

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	tek	26	6,3	15,7	15,7
	kolesarjenje	21	5,1	12,7	28,3
	odbojka	13	3,1	7,8	36,1
	motokros	1	,2	,6	36,7
	ples	11	2,7	6,6	43,4
	vaje za gibljivost in moč	9	2,2	5,4	48,8
	badminton	13	3,1	7,8	56,6
	hoja	20	4,8	12,0	68,7
	nogomet	18	4,3	10,8	79,5
	košarka	10	2,4	6,0	85,5
	rolanje	12	2,9	7,2	92,8
	fitnes	6	1,4	3,6	96,4
	boks	2	,5	1,2	97,6
	namizni tenis	2	,5	1,2	98,8
	plavanje	1	,2	,6	99,4
	rokomet	1	,2	,6	100,0
	Skupaj		166	40,0	100,0
Manjkajoči odgovori		249	60,0		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 66
Število izvedb fizične aktivnosti (V3) v preteklem tednu

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	1 do 2	88	21,2	53,0	53,0
	3 do 4	44	10,6	26,5	79,5
	5 do 6	24	5,8	14,5	94,0
	7 ali več	10	2,4	6,0	100,0
	Skupaj	166	40,0	100,0	
Manjkajoči odgovori		249	60,0		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 67
Športna aktivnost viša kvaliteto življenja

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	da	380	91,6	91,6	91,6
	ne	35	8,4	8,4	100,0
	Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 68
Način izvajanja športne dejavnosti

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	sam	103	24,8	25,1	25,1
	s prijatelji	246	59,3	60,0	85,1
	v vodenih programih	58	14,0	14,1	99,3
	drugo	3	,7	,7	100,0
	Skupaj	410	98,8	100,0	
Manjkajoči odgovori		5	1,2		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 69
Način izvajanja športne dejavnosti (drugo)

	f	%	Veljavni %	F %
	402	96,9	96,9	96,9
s fantom	3	,7	,7	97,6
s starši	1	,2	,2	97,8
se ne ukvarjam	1	,2	,2	98,1
v dvojicah	1	,2	,2	98,3
v šoli	1	,2	,2	98,6
v šp. klubu	1	,2	,2	98,8
z družino	4	1,0	1,0	99,8
s fantom	1	,2	,2	100,0
Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 70
Vzroki za neaktivnost

	f	%	Veljavni %	F %
zdravje	33	8,0	16,7	16,7
čas	140	33,7	70,7	87,4
ponudba	17	4,1	8,6	96,0
denar	8	1,9	4,0	100,0
Skupaj	198	47,7	100,0	
Manjkajoči odgovori	217	52,3		
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 71
Vzroki za neaktivnost (drugo)

	f	%	Veljavni %	F %
	386	93,0	93,0	93,0
<i>lenoba</i>	22	5,3	5,3	98,3
<i>me ne zanima</i>	1	,2	,2	98,6
<i>nezanimanje za šport</i>	1	,2	,2	98,8
<i>poškodba</i>	1	,2	,2	99,0
<i>prostorske omejitve</i>	1	,2	,2	99,3
<i>šolske obveznosti</i>	2	,5	,5	99,8
<i>učenje</i>	1	,2	,2	100,0
Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 72
Bolj aktivni v preteklosti

	f	%	Veljavni %	F %
da	231	55,7	55,7	55,7
ne	184	44,3	44,3	100,0
Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 73
Razlogi za zmanjšano športno aktivnost

	f	%	Veljavni %	F %
zdravje	30	7,2	13,8	13,8
čas	166	40,0	76,5	90,3
denar	10	2,4	4,6	94,9
selitev	10	2,4	4,6	99,5
drugo	1	,2	,5	100,0
Skupaj	217	52,3	100,0	
Manjkajoči odgovori	198	47,7		
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 74

Razlogi za zmanjšano športno aktivnost (drugo)

	f	%	Veljavni %	F %
	392	94,5	94,5	94,5
izpis iz kluba	2	,5	,5	94,9
lenoba	10	2,4	2,4	97,3
me ne zanima	1	,2	,2	97,6
neustrezna ponudba	1	,2	,2	97,8
poškodba	1	,2	,2	98,1
poškodbe	1	,2	,2	98,3
prehod iz OŠ v SŠ	1	,2	,2	98,6
propad kluba	1	,2	,2	98,8
se mi ne da	1	,2	,2	99,0
šolske obveznosti	4	1,0	1,0	100,0
Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 75

Bolezen v preteklem tednu kot vzrok za neaktivnost

	f	%	Veljavni %	F %
da	59	14,2	14,3	14,3
ne	355	85,5	85,7	100,0
Skupaj	414	99,8	100,0	
Manjkajoči odgovori	1	,2		
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 76
Razlogi za zmanjšano športno aktivnost

	f	%	Veljavni %	F %	
	357	86,0	86,0	86,0	
	pomanjkanje časa, šolske obveznosti	1	,2	,2	86,3
	bolezen	16	3,9	3,9	90,1
	lenoba	1	,2	,2	90,4
	ni časa	5	1,2	1,2	91,6
	okvara hrbtenice	1	,2	,2	91,8
	pomanjkanje časa	9	2,2	2,2	94,0
	poškodba	12	2,9	2,9	96,9
	poškodba kolena	1	,2	,2	97,1
	povišana temperatura	1	,2	,2	97,3
	slabo vreme	1	,2	,2	97,6
	šolske obveznosti	7	1,7	1,7	99,3
	težave s kolenom	1	,2	,2	99,5
	učenje	1	,2	,2	99,8
	zdravstvene težave	1	,2	,2	100,0
	Skupaj	415	100,0	100,0	

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 77

Čas spremljanja športnih dogodkov preko televizije - ponovno anketiranje

	f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	22	5,3	17,3
	1-10 min.	24	5,8	18,9
	več kot 10 min.	10	2,4	7,9
	več kot 30 min.	14	3,4	11,0
	do 1 uro	18	4,3	14,2
	do 2 uri	17	4,1	13,4
	več kot 2 uri	22	5,3	17,3
	Skupaj	127	30,6	100,0
Manjkajoči odgovori	288	69,4		
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 78

BCasSpr2 Čas spremljanja športnih dogodkov preko časopisa - ponovno anketiranje

	f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	53	12,8	41,7
	1-10 min.	49	11,8	38,6
	več kot 10 min.	17	4,1	13,4
	več kot 30 min.	6	1,4	4,7
	do 1 uro	1	,2	,8
	več kot 2 uri	1	,2	,8
	Skupaj	127	30,6	100,0
	Manjkajoči odgovori	288	69,4	
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 79

Čas spremljanja športnih dogodkov v živo - ponovno anketiranje

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	70	16,9	55,1	55,1
	1-10 min.	7	1,7	5,5	60,6
	več kot 10 min.	5	1,2	3,9	64,6
	več kot 30 min.	6	1,4	4,7	69,3
	do 1 ure	13	3,1	10,2	79,5
	do 2 uri	11	2,7	8,7	88,2
	več kot 2 uri	15	3,6	11,8	100,0
	Skupaj	127	30,6	100,0	
Manjkajoči odgovori		288	69,4		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 80

Čas spremljanja športnih dogodkov preko interneta - ponovno anketiranje

		f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	26	6,3	20,5	20,5
	1-10 min.	32	7,7	25,2	45,7
	več kot 10 min.	24	5,8	18,9	64,6
	več kot 30 min.	14	3,4	11,0	75,6
	do 1 uro	5	1,2	3,9	79,5
	do 2 uri	14	3,4	11,0	90,6
	več kot 2 uri	12	2,9	9,4	100,0
	Skupaj	127	30,6	100,0	
Manjkajoči odgovori		288	69,4		
Skupaj		415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 81

Čas spremljanja športnih dogodkov preko teleteksta - ponovno anketiranje

	f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	87	21,0	68,5
	1-10 min.	24	5,8	18,9
	več kot 10 min.	9	2,2	7,1
	več kot 30 min.	3	,7	2,4
	do 1 ure	2	,5	1,6
	do 2 uri	1	,2	,8
	več kot 2 uri	1	,2	,8
	Skupaj	127	30,6	100,0
Manjkajoči odgovori	288	69,4		
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 82

Čas spremljanja športnih dogodkov preko radia - ponovno anketiranje

	f	%	Veljavni %	F %
N Veljavnih odgovorov	0 min.	41	9,9	32,3
	1-10 min.	55	13,3	43,3
	več kot 10 min.	19	4,6	15,0
	več kot 30 min.	9	2,2	7,1
	do 1 ure	1	,2	,8
	do 2 uri	1	,2	,8
	več kot 2 uri	1	,2	,8
	Skupaj	127	30,6	100,0
Manjkajoči odgovori	288	69,4		
Skupaj	415	100,0		

Legenda: f – frekvenca; % – odstotek; F % – kumulativni odstotek

Tabela 83

Število ponovno anketiranih o času spremljanja športnih dogodkov

	Število anketiranih					
	N Veljavnih odgovorov		Manjkajoči odgovori		Skupaj	
	N	%	N	%	N	%
ACasSpr1 * BCasSpr1	127	30,6%	288	69,4%	415	100,0%
ACasSpr2 * BCasSpr2	125	30,1%	290	69,9%	415	100,0%
ACasSpr3 * BCasSpr3	125	30,1%	290	69,9%	415	100,0%
ACasSpr4 * BCasSpr4	122	29,4%	293	70,6%	415	100,0%
ACasSpr5 * BCasSpr5	125	30,1%	290	69,9%	415	100,0%
ACasSpr6 * BCasSpr6	125	30,1%	290	69,9%	415	100,0%

Legenda: ACas Spr1 – spremljanje športnih dogodkov preko televizije; ACas Spr2 – spremljanje športnih dogodkov preko časopisa; ACas Spr3 – spremljanje športnih dogodkov v živo; ACas Spr4 – spremljanje športnih dogodkov preko interneta; ACas Spr5 – spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta; ACas Spr6 – spremljanje športnih dogodkov preko radia; BCas Spr1 – spremljanje športnih dogodkov preko televizije (ponovno anketiranje) ; BCas Spr2 – spremljanje športnih dogodkov preko časopisa (ponovno anketiranje) ; BCas Spr3 – spremljanje športnih dogodkov v živo (ponovno anketiranje); BCas Spr4 – spremljanje športnih dogodkov preko interneta (ponovno anketiranje); BCas Spr5 – spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta (ponovno anketiranje) ; BCas Spr6 – spremljanje športnih dogodkov preko radia (ponovno anketiranje); N – število odgovorov; % – odstotek

Tabela 84
Analiza križnih povezav

		BCasSpr1							Skupaj
		0 min.	1-10 min.	več kot 10 min.	več kot 30 min.	do 1 uro	5 do 2 uri	več kot 2 uri	
ACasSpr1	0 min.	10	2	2	1	1	0	0	16
	1-10 min.	6	6	1	2	1	0	1	17
	več kot 10 min.	0	6	2	1	3	3	1	16
	več kot 30 min.	1	0	3	3	3	2	0	12
	do 1 uro	2	5	1	4	0	1	3	16
	5 do 2 uri	0	3	1	1	4	5	5	19
	več kot 2 uri	3	2	0	2	6	6	12	31
	Skupaj	22	24	10	14	18	17	22	127

Legenda: ACas Spr1 – spremljanje športnih dogodkov preko televizije; BCas Spr1 – spremljanje športnih dogodkov preko televizije (ponovno anketiranje)

Tabela 85
Povezanost med ordinalnima spremenljivkama

		Vrednost	Standardna napaka	Pribl. T ^b	Pribl. p-vrednost
Ordinalna z Ordinalno	Kendallov koef.	,451	,060	7,521	,000
N Veljavnih odgovorov		127			

Legenda: Pribl. T^b – približna vrednost Kendallovega koeficienta; Pribl. p-vrednost – približna statistična značilnost; Kendallov koef. – Kendallov koeficient

Tabela 86
Analiza križnih povezav

		BCasSpr2						Skupaj
		0 min.	1-10 min.	več kot 10 min.	več kot 30 min.	do 1 uro	več kot 2 uri	
ACasSpr2	0 min.	36	14	4	1	0	1	56
	1-10 min.	12	25	9	1	1	0	48
	več kot 10 min.	4	6	1	2	0	0	13
	več kot 30 min.	0	4	2	1	0	0	7
	do 1 uro	0	0	0	1	0	0	1
Skupaj		52	49	16	6	1	1	125

Legenda: ACas Spr2 – spremljanje športnih dogodkov preko časopisa; BCas Spr2 – spremljanje športnih dogodkov preko časopisa (ponovno anketiranje)

Tabela 87
Povezanost med ordinalnima spremenljivkama

		Vrednost	Standardna napaka	Pribl. T^b	Pribl. p-vrednost
Ordinalna z Ordinalno	Kendallov koef.	,361	,074	4,865	,000
N Veljavnih odgovorov		125			

Legenda: Pribl. T^b – približna vrednost Kendallovega koeficienta; Pribl. p-vrednost – približna statistična značilnost; Kendallov koef. – Kendallov koeficient

Tabela 88
Analiza križnih povezav

		BCasSpr3						Skupaj	
		0 min.	1-10 min.	več kot 10 min.	več kot 30 min.	do 1 uro	do 2 uri		več kot 2 uri
ACasSpr3	0 min.	54	4	3	1	5	5	3	75
	1-10 min.	4	0	1	0	1	0	1	7
	več kot 10 min.	2	0	0	0	2	0	2	6
	več kot 30 min.	2	0	0	0	1	0	1	4
	do 1 uro	3	1	0	2	2	0	2	10
	do 2 uri	4	0	1	2	1	2	3	13
	več kot 2 uri	1	2	0	0	1	3	3	10
Skupaj	70	7	5	5	13	10	15	125	

Legenda: ACas Spr3 – spremljanje športnih dogodkov v živo; BCas Spr3 – spremljanje športnih dogodkov v živo (ponovno anketiranje)

Tabela 89
Povezanost med ordinalnima spremenljivkama

		Vrednost	Standardna napaka	Pribl. T ^b	Pribl. p-vrednost
Ordinalna z Ordinalno	Kendallov koef.	,377	,068	5,337	,000
N Veljavnih odgovorov		125			

Legenda: Pribl. T^b – približna vrednost Kendallovega koeficienta; Pribl. p-vrednost – približna statistična značilnost; Kendallov koef. – Kendallov koeficient

Tabela 90
Analiza križnih povezav

		BCasSpr4						Skupaj	
		0 min.	1-10 min.	več kot 10 min.	več kot 30 min.	do 1 uro	do 2 uri		več kot 2 uri
ACasSpr4	0 min.	15	8	3	2	0	2	2	32
	1-10 min.	5	9	4	1	0	0	0	19
	več kot 10 min.	3	8	6	2	0	2	1	22
	več kot 30 min.	0	1	6	4	2	4	2	19
	do 1 uro	1	2	1	5	0	1	3	13
	do 2 uri	1	1	1	0	0	1	3	7
	več kot 2 uri	0	1	1	0	3	4	1	10
	Skupaj	25	30	22	14	5	14	12	122

Legenda: ACas Spr4 – spremljanje športnih dogodkov preko interneta; BCas Spr4 – spremljanje športnih dogodkov preko interneta (ponovno anketiranje)

Tabela 91
Povezanost med ordinalnima spremenljivkama

		Vrednost	Standardna napaka	Pribl. T ^b	Pribl. p-vrednost
Ordinalna z Ordinalno	Kendallov koef.	,448	,064	7,005	,000
N Veljavnih odgovorov		122			

Legenda: Pribl. T^b – približna vrednost Kendallovega koeficienta; Pribl. p-vrednost – približna statistična značilnost; Kendallov koef. – Kendallov koeficient

Tabela 92
Analiza križnih povezav

		BCasSpr5							Skupaj
		0 min.	1-10 min.	več kot 10 min.	več kot 30 min.	do 1 ure	do 2 uri	več kot 2 uri	
ACasSpr5	0 min.	63	10	0	1	0	0	0	74
	1-10 min.	19	12	3	1	0	0	0	35
	več kot 10 min.	2	2	4	1	0	0	0	9
	več kot 30 min.	1	0	2	0	1	0	0	4
	do 1 uro	0	0	0	0	1	1	0	2
	do 2 uri	0	0	0	0	0	0	1	1
Skupaj		85	24	9	3	2	1	1	125

Legenda: ACas Spr5 – spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta; BCas Spr5 – spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta (ponovno anketiranje)

Tabela 93
Povezanost med ordinalnima spremenljivkama

		Vrednost	Standardna napaka	Pribl. T ^b	Pribl. p-vrednost
Ordinalna z Ordinalno	Kendallov koef.	,509	,076	5,477	,000
N Veljavnih odgovorov		125			

Legenda: Pribl. T^b – približna vrednost Kendallovega koeficienta; Pribl. p-vrednost – približna statistična značilnost; Kendallov koef. – Kendallov koeficient

Tabela 94
Analiza križnih povezav

		BCasSpr6							Skupaj
		0 min.	1-10 min.	več kot 10 min.	več kot 30 min.	do 1 uro	do 2 uri	več kot 2 uri	
ACasSpr6	0 min.	27	19	4	2	0	0	1	53
	1-10 min.	9	26	7	1	0	0	0	43
	več kot 10 min.	3	7	3	2	1	0	0	16
	več kot 30 min.	0	1	1	2	0	0	0	4
	do 1 uro	1	0	3	0	0	1	0	5
	do 2 uri	0	2	1	0	0	0	0	3
	več kot 2 uri	0	0	0	1	0	0	0	1
	Skupaj	40	55	19	8	1	1	1	125

Legenda: ACas Spr6 – spremljanje športnih dogodkov preko radia; BCas Spr6 – spremljanje športnih dogodkov preko radia (ponovno anketiranje)

Tabela 95
Povezanost med ordinalnima spremenljivkama

		Vrednost	Standardna napaka	Pribl. T ^b	Pribl. p-vrednost
Ordinalna z Ordinalno	Kendallov koef.	,362	,075	4,703	,000
N Veljavnih odgovorov		125			

Legenda: Pribl. T^b – približna vrednost Kendallovega koeficienta; Pribl. p-vrednost – približna statistična značilnost; Kendallov koef. – Kendallov koeficient

Tabela 96
Komunalitete

	Začetne vrednosti	Vrednosti po ekstrakciji
ACasSpr1	1,000	,521
ACasSpr2	1,000	,475
ACasSpr3	1,000	,253
ACasSpr4	1,000	,576
ACasSpr5	1,000	,422
ACasSpr6	1,000	,309

Legenda: ACas Spr1 – spremljanje športnih dogodkov preko televizije; ACas Spr2 – spremljanje športnih dogodkov preko časopisa; ACas Spr3 – spremljanje športnih dogodkov v živo; ACas Spr4 – spremljanje športnih dogodkov preko interneta; ACas Spr5 – spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta; ACas Spr6 – spremljanje športnih dogodkov preko radia

Tabela 97
Matrika korelacij

	BCasSpr1	BCasSpr2	BCasSpr3	BCasSpr4	BCasSpr5	BCasSpr6	
Korel.	BCasSpr1	1,000	,475	,357	,546	,483	,278
	BCasSpr2	,475	1,000	,250	,369	,306	,303
	BCasSpr3	,357	,250	1,000	,228	,249	,173
	BCasSpr4	,546	,369	,228	1,000	,462	,378
	BCasSpr5	,483	,306	,249	,462	1,000	,381
	BCasSpr6	,278	,303	,173	,378	,381	1,000

Legenda: Korel. – korelacija; BCas Spr1 – spremljanje športnih dogodkov preko televizije; BCas Spr2 – spremljanje športnih dogodkov preko časopisa; BCas Spr3 – spremljanje športnih dogodkov v živo; BCas Spr4 – spremljanje športnih dogodkov preko interneta; BCas Spr5 – spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta; BCas Spr6 – spremljanje športnih dogodkov preko radia

Tabela 98
Komunalitete

	Začetne vrednosti	Vrednosti po ekstrakciji
BCasSpr1	1,000	,636
BCasSpr2	1,000	,441
BCasSpr3	1,000	,257
BCasSpr4	1,000	,575
BCasSpr5	1,000	,522
BCasSpr6	1,000	,359

Legenda: BCas Spr1 – spremljanje športnih dogodkov preko televizije; BCas Spr2 – spremljanje športnih dogodkov preko časopisa; BCas Spr3 – spremljanje športnih dogodkov v živo; BCas Spr4 – spremljanje športnih dogodkov preko interneta; BCas Spr5 – spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta; BCas Spr6 – spremljanje športnih dogodkov preko radia

Tabela 99
Deleži pojasnjene varance

Komponenta	Začetne lastne vrednosti			Vrednost po ekstrakciji		
	Lambda	% Variance	F%	Lambda	% Variance	F %
1	2,789	46,485	46,485	2,789	46,485	46,485
2	,878	14,632	61,118			
3	,728	12,130	73,248			
4	,688	11,466	84,713			
5	,527	8,791	93,505			
6	,390	6,495	100,000			

Legenda: F % – kumulativni odstotek

Tabela 100
Komponentna matrika

	Komponenta
	1
BCasSpr1	,797
BCasSpr2	,664
BCasSpr3	,507
BCasSpr4	,758
BCasSpr5	,722
BCasSpr6	,599

Legenda: BCas Spr1 – spremljanje športnih dogodkov preko televizije; BCas Spr2 – spremljanje športnih dogodkov preko časopisa; BCas Spr3 – spremljanje športnih dogodkov v živo; BCas Spr4 – spremljanje športnih dogodkov preko interneta; BCas Spr5 – spremljanje športnih dogodkov preko teleteksta; BCas Spr6 – spremljanje športnih dogodkov preko radia

Tabela 101
Opisna statistika motivov

	Srednja vrednost	S.D.	N
Motiv1	1,94	1,141	388
Motiv2	1,53	1,013	388
Motiv3	2,97	1,399	388
Motiv4	2,33	1,215	388
Motiv5	2,68	1,361	388
Motiv6	2,52	1,380	388
Motiv7	1,40	,809	388
Motiv8	3,33	1,383	388
Motiv9	2,33	1,249	388
Motiv10	1,44	,813	388
Motiv11	1,89	1,015	388
Motiv12	2,37	1,266	388
Motiv13	2,12	1,255	388
Motiv14	2,81	1,266	388
Motiv15	3,41	1,366	388
Motiv16	3,48	1,338	388
Motiv17	2,18	1,186	388
Motiv18	2,80	1,399	388
Motiv19	3,24	1,446	388
Motiv20	2,19	1,268	388

Motiv21	2,29	1,294	388
Motiv22	1,87	1,153	388
Motiv23	2,22	1,159	388

Legenda: S. D. – standardni odklon; N – število dijakov v vzorcu

Tabela 102
Komunalitete

	Začetne komunalitete	Po metodi ekstrakcije
Motiv1	,505	,547
Motiv2	,476	,491
Motiv3	,641	,603
Motiv4	,581	,511
Motiv5	,633	,604
Motiv6	,540	,523
Motiv7	,367	,392
Motiv8	,638	,580
Motiv9	,574	,562
Motiv10	,583	,860
Motiv11	,295	,247
Motiv12	,699	,634
Motiv13	,671	,740
Motiv14	,502	,510
Motiv15	,703	,712
Motiv16	,463	,441
Motiv17	,554	,527
Motiv18	,623	,607
Motiv19	,729	,769
Motiv20	,454	,419
Motiv21	,493	,474
Motiv22	,363	,488
Motiv23	,352	,381

Tabela 103
Faktorska matrika

	Faktor			
	1	2	3	4
Motiv1	,535		-,412	-,278
Motiv2	,346	,531	,244	
Motiv3	,722			
Motiv4	,705			
Motiv5	,757			
Motiv6	,698			
Motiv7		,577	,217	
Motiv8	,709			
Motiv9	,634		-,377	
Motiv10	,213	,857	,266	
Motiv11	,363	,273		
Motiv12	,777			
Motiv13	,733		-,361	-,221
Motiv14	,653			,284
Motiv15	,774	-,248	,228	
Motiv16	,590			
Motiv17	,717			
Motiv18	,756			
Motiv19	,793	-,309	,213	
Motiv20	,600			
Motiv21	,688			
Motiv22	,409	,270	-,238	,436
Motiv23	,497			,330

Tabela 104
Transformirana faktorska matrika po rotaciji Varimax

Faktor	1	2	3	4
1	,789	,452	,382	,163
2	-,387	,151	,248	,875
3	,473	-,696	-,334	,424
4	-,057	-,536	,825	-,167

Tabela 105

Število anketiranih po spolu glede na kraj bivanja

			N
Spol	1	moški	143
	2	ženski	263
IzvenBK	0	iz BK	325
	1	izven BK	81

Legenda: N – število anketiranih; iz BK – iz Bele krajine; Izven BK – izven Bele krajine

Tabela 106

Število anketiranih po spolu

			N
Spol	1	moški	135
	2	ženski	253

Legenda: N – število anketiranih

Tabela 107

Testiranje kovariance matrik med spoloma

Box's M	47,465
f	4,686
d f1	10
d f2	356867,435
p-vrednost	,000

Tabela 108
Multivariantni testi

Effect	Vrednost	f	Hypothesis d f	Napaka d f	p- vrednost	η	
Intercept	Pillai's Trace	,016	1,602 ^a	4,000	383,000	,173	,016
	Wilks' Lambda	,984	1,602 ^a	4,000	383,000	,173	,016
	Hotelling's Trace	,017	1,602 ^a	4,000	383,000	,173	,016
	Roy's Largest Root	,017	1,602 ^a	4,000	383,000	,173	,016
Spol	Pillai's Trace	,153	17,324 ^a	4,000	383,000	,000	,153
	Wilks' Lambda	,847	17,324 ^a	4,000	383,000	,000	,153
	Hotelling's Trace	,181	17,324 ^a	4,000	383,000	,000	,153
	Roy's Largest Root	,181	17,324 ^a	4,000	383,000	,000	,153

Tabela 109
Levenov test

	f	d f1	d f2	p-vrednost
FMotiv1 A-R factor score 1 for analysis	,128	1	386	,721
FMotiv2 A-R factor score 2 for analysis	22,997	1	386	,000
FMotiv3 A-R factor score 3 for analysis	2,335	1	386	,127
FMotiv4 A-R factor score 4 for analysis	49,773	1	386	,000